

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 8/9 2017 | 97. ÅRGANG |

Uenighet om likedelt foreldre-permisjon

Tror ikke flere fedre i lang pappa-perm gir flere kvinnelige partnere

Få digital tilgang til 10 juridiske tidsskrifter fra Universitetsforlaget

➤ Bestill Jusspakken i dag:
idunn.no/jusspakken

 Idunn
Nordiske tidsskrifter på nett

UNIVERSITETSFORLAGET

Innhold

Nyheter

- 4 Vant frem i retten etter å ha fått strøket 22 timer
- 6 Eneste advokat i ny domstolkommisjon
- 8 Vil redusere risikoen for svært høye advokat-regninger
- Partner-debatten
 - 10 – Valgfrihet viktigere enn likedeling av permisjon
 - 12 – Likedeling bør være første skritt
- 14 Disiplinær-smell for Help
- 16 Nytt rollespill: Hvilken feilmarginal skal et menneske tillates, før hun puttes i fengsel?
- 18 Ny gjenåpningsbegjæring i Torgersen-saken: – Norgeshistoriens største rettssaksdugnad
- 30 Sex-trakasserte klient med slibrige SMS-er
- 31 Vil bedre rettssikkerheten for tvangsmedisinerte
- 32 Dilemma-drilling for forsvarere
- 46 Advokatsommer – valg spesial!

Profilen

- 26 – Jurister er i posisjon til å endre

Tema: Ny personvernforordning

- 20 GDPR i et nøtteskall
- 21 Datatilsynet: Nå haster det!
- 22 Små firmaer ber om hjelp
- 22 – Godt personvern gir tillit
- 23 Personvern som konkurransefortrinn
- 24 Datatilsynet: «Forordningens tekst er helt forferdelig»

Fast stoff

- 19 Månedens bilde
- 40 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 44 Rett fra Stavanger
- 48 Generalsekretærens kommentar
- 49 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokat: Pål W. Lorentzen
- 56 Folk & Forum
- 64 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

Gule sider:

Midt i bladet (riv ut) eller les som eblad med lenker til dommene på www.advokatbladet.no
Forsidefoto: Henrik Skjevestad
Redaksjonen avsluttet 23.8.2017
www.advokatbladet.no

 www.facebook.com/Advokatbladet
 @Advokatbladet
 @Advokatbladet

«En advokat skal opptre saklig og korrekt»

ALLE DISIPLINÆRAVGJØRELSE der advokater felles, er offentlige ved forespørsel. Hver måned ber jeg Advokatforeningen om innsyn i nylig avgitte beslutninger.

EN GJENGANGER i disiplinærsakene – og den regelen som topper statistikken over antall fellelser – er brudd mot punkt 1.3 i Regler for god advokatskikk (RGA): En advokat skal i sitt virke opptre saklig og korrekt.

I SISTE MÅNEDS oversikt dukket det opp flere saker knyttet til denne regelen:

FOR FØRSTE GANG i disiplinærorganenes historie, er en advokat felt for seksuell trakassering av en klient (se side 30).

EN ANNEN ADVOKAT er felt for usaklighet i en lang rekke sms-er til klienten, der hun blant annet skrev «og hvis jeg på noen måte får nyss om at du nå forteller ny advokat at saken din er tapt på grunn av min innsats, må jeg fortelle ham fakta slik jeg ser det».

PUNKT 1.3 er i sommer også tatt i bruk for å felle advokaters ytringer i sosiale medier, noe nemnden mener advokater bør være varsomme med.

«SPESIELT HØY VARSOMHET kreves ved omtale av konkrete saker», skriver nemnden i en beslutning, der en advokat felles for å ha publisert artikler tilknyttet en skiftetvist på

Facebook. Selv om dette er gjort anonymt, «vil det være mulig å identifisere hvem som er anmeldt».

EN ADVOKAT som hentet ut en persons personnummer i Eiendomsregisteret, som han hadde tilgang til i egenskap av å være advokat, «utelukkende for å få frem et poeng i en diskusjon» og «sendt dette videre på Facebook, selv om dette var i en melding til klager – med den risiko for spredning til andre», er også felt.

EN VENNEFORESPØRSEL fra advokaten til klagers kone, derimot, ble frifunnet. Klagers datter døde i en trafikkulykke, og advokatens klient var sjåfør av ulykkesbilen. Forespørselen var «lite skjønnsom», men ikke et brudd på 1.3, mener nemnden.

I FJOR AVGA disiplinærsystemet 221 fellelser. Noen av sakene er hårreisende lesning.

FOLK FLEST er ikke klar over at de kan ta en telefon til Advokatforeningen for å sjekke disiplinær-historikken til en navngitt advokat. Dette er et godt tilbud som foreningen gjerne kunne slå seg på brystet med, og informert bredt om.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Selvbetjent fri rettshjelp

Justis- og beredskapsdepartementet har lyst ut et anbud for å få kartlagt muligheten for å lage digitale selvbetjeningsordninger innen justissektoren.

Ordningene med fri rettshjelp og voldsoffererstatning, samt vergemålsordningen og erstatning i anledning straffeforfølgning er de som i første rekke skal kartlegges.

Departementet ønsker seg en tredelt kartlegging: Den første skal ta for seg virksomhetenes interne oppgaveløsning og tjenesteyting, og vurdere potensialet for digitalisering. Andre del skal se om digitalisering kan foregå på tvers av virksomheter, mens den tredje delen skal gi en «overordnet mulighetsstudie av digitalisering i et langsiktig perspektiv, inkludert ved bruk av robotisering og kunstig intelligens i justissektoren».

Dommerfullmektig jukset

En tidligere student ved juridisk fakultet ved Universitetet i Bergen pyntet på karakterene sine da han søkte jobb som dommerfullmektig. Domstoladministrasjonen (DA) har politianmeldt forholdet, og mannen har innrømmet jukset. Ifølge VG jobbet den unge juristen som dommerfullmektig ved en av landets tingretter i om lag ett år. Forholdet ligger syv år tilbake i tid. Direktør Sven Marius Urke i DA sier til VG at forholdet «er svært alvorlig for tilliten til domstolene».

Her kjører en advokat

Advokat Raymond Flåstøyl Halvorsen ved Kyllingstad Kleveland advokatfirma i Stavanger har et bilskilt mange kan misunne ham: LAWYER. «De fleste synes at det er morsomt og kult, men det er også en del som er pre-

get av janteloven og mener at det kan oppfattes arrogant», sier Grimstad-mannen til Fædrelandsvennen. Fra 15. juni åpnet Vegvesenet opp for personlige bilskilt. Halvorsen bladde opp ni tusen kroner for skiltet sitt.

«Først og fremst er jeg bilinteressert, og synes derfor at det er veldig artig. For det andre er man som advokat i stor grad avhengig av å markedsføre seg selv og sine egne tjenester. Jeg tenker på det som potensiell reklame,

og en fin metode for å vekke oppmerksomhet», sier Halvorsen til Fædrelandsvennen. Han kjøpte bilskiltet rett etter at han fikk advokatbevillingen, og synes det var en fin måte å markere begynnelsen på.

Hva er passende salærsats?

Advokatforeningen har gjennomført en spørreundersøkelse om den offentlige salærsatsen blant medlemmer som jobber på offentlig salærsats. Formålet med undersøkelsen er å få et godt tallgrunnlag i forkant av årets drøftelser med Justis- og beredskapsdepartementet.

Undersøkelsen kartlegger blant annet hvor mye den enkelte advokat jobber med saker på offentlig sats, hvor stor inntekt de har, og hvor mye de reiser i jobben.

Departementet har i et brev bedt Advokatforeningen om å dokumentere og beskrive «hvordan ulike deler av salær- og stykkprisforskriften utgjør et samfunnsmessig problem, hvorfor dette er et problem og konsekvensene dersom det ikke gjøres endringer».

Advokatforeningen har allerede levert et notat om stykkprissatsene til departementet, men oppfordres likevel til å utdype beskrivelsen, ettersom statlig sektor er underlagt den såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Departementet spør om «det kan forventes at advokater som utfører advokatoppdrag utfører oppgavene mer effektivt, eksempelvis gjennom bruk av digitale hjelpemidler».

Salærsatsens størrelse må også utdypes, skriver departementet, og ber Advokatforeningen levere en sammenligning med lønnsutviklingen, indeksen for juridisk tjenesteyting og gjennomsnittlig timepris for advokattjenester.

Videre vil departementet vite hvilken inntekt en advokat som bare tar oppdrag på offentlig salærsats, kan oppnå, «herunder med en beskrivelse av antall timer som kan forventes arbeidet og hva som er nødvendige og rimelige kontorutgifter, gjerne underbygget med konkrete eksempler», og ber også om dokumentasjon som underbygger påstanden om at «et misforhold mellom markedspris og den offentlige prisingen av advokattjenester kan føre til at advokater ikke ønsker å påta seg oppdrag på offentlig salærsats».

Drøftelsesmøtet skal foregå i oktober/november.

Fra rettshjelpaksjonen i 2015, fra v. Abid Raja (V), Frode Sulland, Ellen Holager Andenæs og Merete Smith.

Vant frem i retten etter å ha fått strøket 22 timer

Follo tingrett strøk 22 timer fra bistandsadvokat Silje Haukdals salærkrav fordi arbeidet hadde skjedd forut for oppnevningen. Nå har Borgarting lagmannsrett pålagt Follo tingrett å betale hele beløpet, pluss drøye 22.000 kroner i saksomkostninger.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Dersom Follo tingretts praksis også hadde blitt vanlig i andre tingretter, ville det gjort hverdagen vanskelig både for klientene og alle som jobber med denne type oppdrag, sier Eirik Teigstad, som er advokatfullmektig Silje Haukdals prinsipal i Advokatfirmaet Teigstad i Oslo sentrum.

Saken startet i fjor, da Haukdal ble kontaktet av en klient som ønsket hjelp til å vurdere om et forhold knyttet til vold i nære relasjoner skulle anmeldes eller ikke.

–Volden hadde pågått over mange år, og klienten brukte lang tid på å forklare seg. Hun var veldig usikker på om hun skulle anmelde eller ikke, og hadde behov for å få lagt frem saken i det fulle og hele, og hadde forberedt en del informasjon i kronologisk rekkefølge. Hun slet med å sette ord på det hun hadde vært utsatt for, og det ble et langt møte, forteller Silje Haukdal.

I oktober 2016 bestemte klienten seg for å anmelde.

Ettersom forholdet var knyttet til en annen rettskrets, oversendte Oslo politikammer anmeldelsen videre til Follo politidistrikt. Anmeldelsen ble gjort i september, men først i januar i år ble klienten kalt inn til avhør. Haukdal søkte om oppnevning etter avhøret.

UT I MAMMAPERM

– Salærkravet med timeliste ble sendt inn før jeg skulle ut i fødselspermisjon på forsommeren i år, og en ny advokat skulle overta saken. Da fikk jeg brev fra Follo tingrett, som ville vite hvorfor det hadde gått så lang tid før jeg ble oppnevnt, og hvorfor jeg ikke hadde søkt tidligere. Vi forklarte at årsaken skyldtes at det tok lang tid før vår klient fikk forklare seg, og at praksis i Oslo er at man ikke kan bli oppnevnt før saken er anmeldt, sier Haukdal.

Men Follo tingrett ga seg ikke:

«Retten fastholder at det ikke er grunnlag for honorering av arbeid forut for oppnevningstidspunktet jf. Salærforskriften § 3. Det vises herunder til at retten regelmessig mottar og vurderer begjæringer om oppnevning basert på innsendte anmeldelser, og at det ikke kan ses at det er en forutsetning for å begjære oppnevning at bekreftelse på anmeldt forhold foreligger», heter det i avgjørelsen fra Follo tingrett, som honorerte bare timene etter oppnevning, det vil si 11,25 timers arbeid.

URIMELIG

Advokat Eirik Teigstad synes beslutningen innebar uriktig lovforståelse, og at den dessuten var urimelig og uforsvarlig, og bestemte seg for å anke.

I anken viser han til at arbeid forut for oppnevning er problematisert i rundskrevet til rettshjelploven.

– I en kommentar knyttet til fri rettshjelp og stykkpris

SAKEN TOK TID: Klienten deres måtte vente i flere måneder på å bli avhørt, og advokatfullmektig Silje Haukdal purret politiet flere ganger. Til høyre ansvarlig advokat Eirik Teigstad.

heter det at man kan få dekket tre timer ved å bistå en fornærmet som vurderer hvorvidt en sak skal anmeldes eller ikke, men dersom det anmeldes, skal arbeidet med å vurdere anmeldelse også dekkes av bistandsadvokatordningen, forteller Eirik Teigstad.

Lagmannsretten viser til denne bestemmelsen, straffeprosessloven § 107 a, i sin avgjørelse.

«Advokatbistand som er gitt før anmeldelsen er altså dekket av bistandsadvokatordningen, når forholdet senere blir anmeldt», skriver lagmannsretten, og peker på at Follo tingrett også har bygget på en uriktig forståelse av salærforskriften § 3 første ledd, som ifølge retten «ikke er til hinder for at en oppnevnt bistandsadvokat i samsvar med salærforskriftens øvrige regler får hono-

rert den type arbeid som her er utført av advokatfullmektig Haukdal for oppnevning av advokat Teigstad, herunder også det arbeidet som er utført før anmeldelsen.»

Lagmannsretten bestemte også at det ikke er grunnlag for å fastslå at det er brukt lengre tid enn det som er «rimelig og nødvendig» i saken, og at salæret derfor ikke kan settes ned. (LB-2017–112069)

Advokat Inger Marie Sunde skal sitte i et nytt utvalg som i løpet av en treårsperiode skal se på organiseringen av domstolene. Arkivfoto: Henrik Skjevestad

Kommisjonens mandat

Identifisere hvilke sentrale utfordringer domstolene står overfor fremover.

Vurdere om domstolene kan utføre sine oppgaver på måter som gir økt effektivitet, kvalitet og tilgjengelighet for publikum.

Vurdere om dette kan oppnås ved bruk av digitale hjelpemidler og lyd- og bildeoverføring, en mer fleksibel saksbehandling og mer aktiv saksstyring.

Vurdere om noen oppgaver kan utføres av utvalgte domstoler eller et administrativt organ, og om det bør legges til rette for økt spesialisering blant dommerne.

Vurdere om adgangen til å få saker behandlet av en overordnet instans bør begrenses, samt om selve ankeprøvingen kan begrenses.

Foreslå overordnede kriterier for rettskretsinndeling og lokalisering på første- og anneninstansnivå.

Vurdere om det bør åpnes for flere permanente rettssteder for samme domstol eller at det kan avholdes rettsmøter flere steder.

Vurdere om det bør gjøres endringer i dagens system for styring av domstolene, herunder hvilket forhold det bør være mellom Stortinget og regjeringen på den ene siden, og domstolene som statsmakt og Domstoladministrasjonen på den andre.

(Utdragene fra mandatet er hentet fra Regjeringen.no.)

Eneste advokat i ny domstolkommisjon

Stavanger-advokat Inger Marie Sunde skal tale advokatenes og klientenes sak i et nyoppnevnt utvalg som skal utrede organiseringen av landets domstoler.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

– Det er en ære å bli spurt om å være med, og det blir veldig spennende å få drive rettspolitikk og påvirke ikke bare i enkeltsaker, men også strukturen, sier Inger Marie Sunde, partner i Advokatfirmaet Legal i Stavanger.

I utvalget skal hun blant annet sitte sammen med en sorenskriver, dommere, økonomer – og tidligere Frp-formann Carl I. Hagen.

UAVHENGIGHET

– Domstolenes rammebetingelser er i stadig forandring, og regjeringen vil derfor vurdere domstolenes organisering for å sikre at befolkningen kan ha høy tillit til domstolene også i fremtiden. Dette innebærer at utvalget både skal se på effektiviseringsmuligheter og vurdere spørsmål for å sikre domstolenes uavhengighet, sier justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen (FrP) i en pressemelding.

Advokat Sunde er opptatt av at rettssikkerheten for brukerne skal

oppretholdes tross eventuelle sammenstillinger.

– Som eneste advokat i utvalget blir mitt hovedansvar å vurdere forslagene opp mot hvilke konsekvenser dette får for advokatene, og ikke minst personene som har behov for å bruke rettssalen, enten fordi de ikke klarer å løse tvisten sivilt, eller fordi de er straffeforfulgte eller fornærmet i en straffesak.

Utvalget har fått tre års leveringsfrist på oppdraget. Sunde satt også i Straffeprosesslovutvalget, der medlemmene møttes hver måned. I det nye domstolutvalget er det ikke planlagt at møtevirksomheten blir så omfattende.

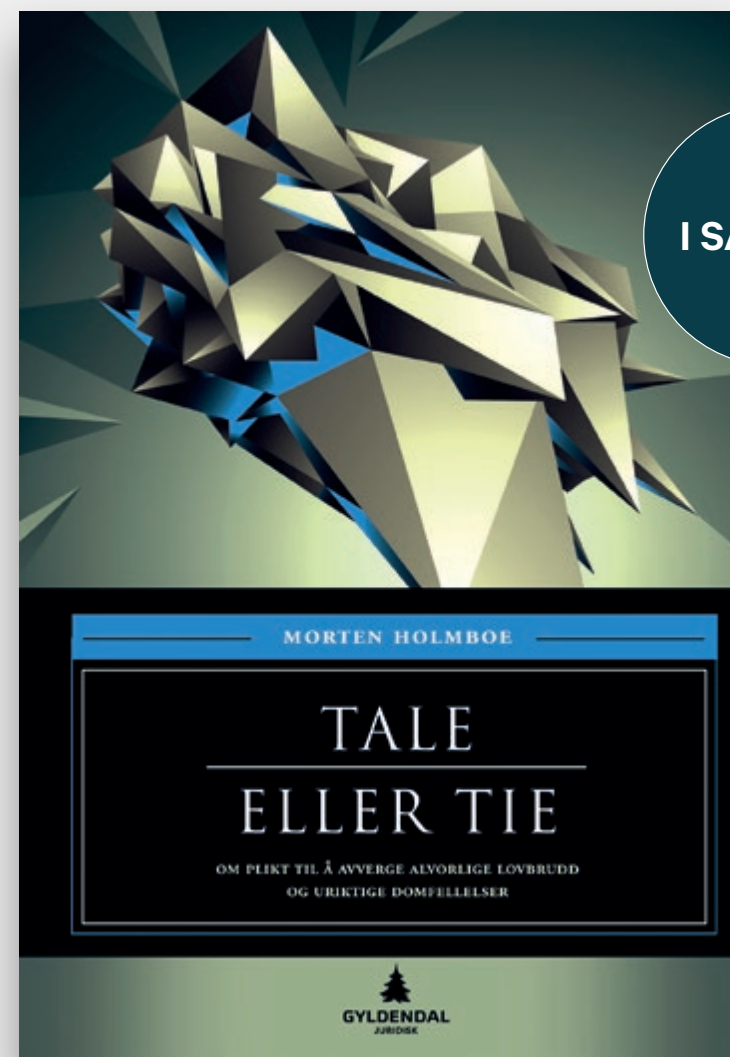
– Alle detaljer rundt organiseringen av dette utvalget er ikke avklart ennå, men blir nok ganske annerledes enn straffeprosessutvalget. Jeg gleder meg uansett til å komme i gang, sier Stavanger-advokaten.

Se også *Debatt* side 51

15 MEDLEMMER

- Sorenskriver Yngve Svendsen, Kristiansand (leder)
- Høyesterettsdommer Inger-Cecilie Østensen Berglund, Oslo
- Lagdommer Nils Asbjørn Engstad, Tromsø
- Jordskifterettsleder Vidar Otterstad, Førde
- Direktør i Domstoladministrasjonen Sven Marius Urke, Trondheim
- Førstestatsadvokat Anne Margrete Katteland, Drammen
- Advokat Inger Marie Sunde, Stavanger
- Professor Ragna Aarli, Bergen
- Førsteamanuensis Jostein Rosfjord Askim, Oslo
- Forskningssjef Erling Røed Larsen, Oslo
- Samfunnsøkonom Steinar Juel, Sandvika
- Professor Arne Krokan, Nittedal
- Administrerende direktør Inger-Marie Sperre, Ålesund
- Tidligere stortingsrepresentant Carl-Ivar Hagen, Oslo
- Varaordfører Bjørg Tysdal Moe, Stavanger

Ny faglitteratur

I SALG NÅ

Morten Holmboe

Tale eller tie

Denne boken behandler de grunnleggende reglene som gjelder for plikten til å avverge alvorlige lovbrudd, plikten til å varsle om at en uskyldig person er tiltalt eller domfelt, og plikten offentlige myndigheter har til å varsle om mistanke om omsorgssvikt, vold eller overgrep mot barn.

Vil ha ned risikoen for høye advokatregninger

Hadia Tajik lover å ta advokatlov-forslaget frem fra skuffen dersom Arbeiderpartiet vinner valget, og gjøre domstolen tilgjengelig også for folk med slunken lommebok.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det er nå gått nærmere to og et halvt år siden Advokatlovutvalget la frem NOU-en *Advokaten i samfunnet* med forslag til ny advokatlov. Siden har forslaget blitt liggende til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet.

Før sommerferien fremmet Hadia Tajik, leder av Justiskomiteen og nestleder i Arbeiderpartiet, et representantforslag om «å styrke vanlige folks rettssikkerhet og motvirke økte forskjeller» sammen med partikollegene i komiteen, Kari Henriksen (Vest-Agder), Lene Vågslid (Telemark) og Jorodd Asphjell (Sør-Trøndelag).

– De overordnede grunnene til at vi fremmet forslaget, er at ulik tilgang på kvalifiserte juridiske råd og domstolsbehandling bidrar til økte forskjeller i samfunnet. De som ikke har råd til advokat eller annen juridisk bistand, stiller svakere enn de som har råd. Loven blir i realiteten ikke lik for alle, sier Hadia Tajik til Advokatbladet.

KOMPLISERT TILSYNSORDNING

Tajik og kollegene foreslår også å styrke tilsynsmekanismene med advokater, og gjøre det enklere å ta bevillingen. Men hvordan dette skal foregå, er ikke avklart.

– Dette må ses på i forbindelse med oppfølgingen av advokatlovutvalgets arbeid. Regjeringen har plassert denne utredningen lengst inne i en skuff, sammen med evalueringen av tvisteloven. Det er for dårlig. Dette er dokumenter som må ut av skuffen og følges opp, sier Tajik.

Hun viser til at Advokatlovutvalget og Advokatforeningen er tydelige på at dagens tilsynsordning ikke bør videreføres, og at de peker på at ordningen er unødvendig komplisert.

– Det lytter vi til. Vi vil styrke tilsynsmekanismene rettet mot advokatvirksomhet, og gjøre det enklere å ta bevillingen fra advokater som ikke holder tilstrekkelig faglig og etisk kvalitet, sier Tajik.

DOMSTOL FOR ALLE

Høyre- og FrP-regjeringen har ikke vist noen vilje til å gjøre noe med advokatlovutvalgets forslag, påpeker Tajik.

– Derfor har vi løftet frem temaer vi er spesielt opptatt av. Det er behov for politiske grep for å styrke folks rettssikkerhet og få ned risikoen for svært høye regninger for folk som trenger å få løst sin konflikt i domstolene. Domstolene skal være for alle. Vinner vi valget, skal dette løftes opp og frem av vår regjering. Vi ønsker mindre forskjeller i landet vårt, også når det gjelder tilgang på juridisk bistand og konfliktløsning ved domstolene, sier Tajik.

Representantforslaget består av seks punkter. To av punktene handler om hvordan saksomkostningene kan reduseres: Ved å legge til rette for mer dommerstyrt prosess, og ved å stille krav til domstolene om aktivt å vurdere rimeligheten av saksomkostningene.

– Det er i dag en mulighet for dommeren til å gjøre en slik vurdering, men spørsmålet er om dette i realiteten skjer. Derfor mener vi i Arbeider-

Politikerne må ta grep for å styrke folks rettssikkerhet, sier Hadia Tajik.
Foto: Monica Kvaale

partiet at det er behov for å se nærmere på om det skal stilles krav til at dommeren gjør en vurdering av om det har vært rimelig å pådra kostnadene, sier Tajik.

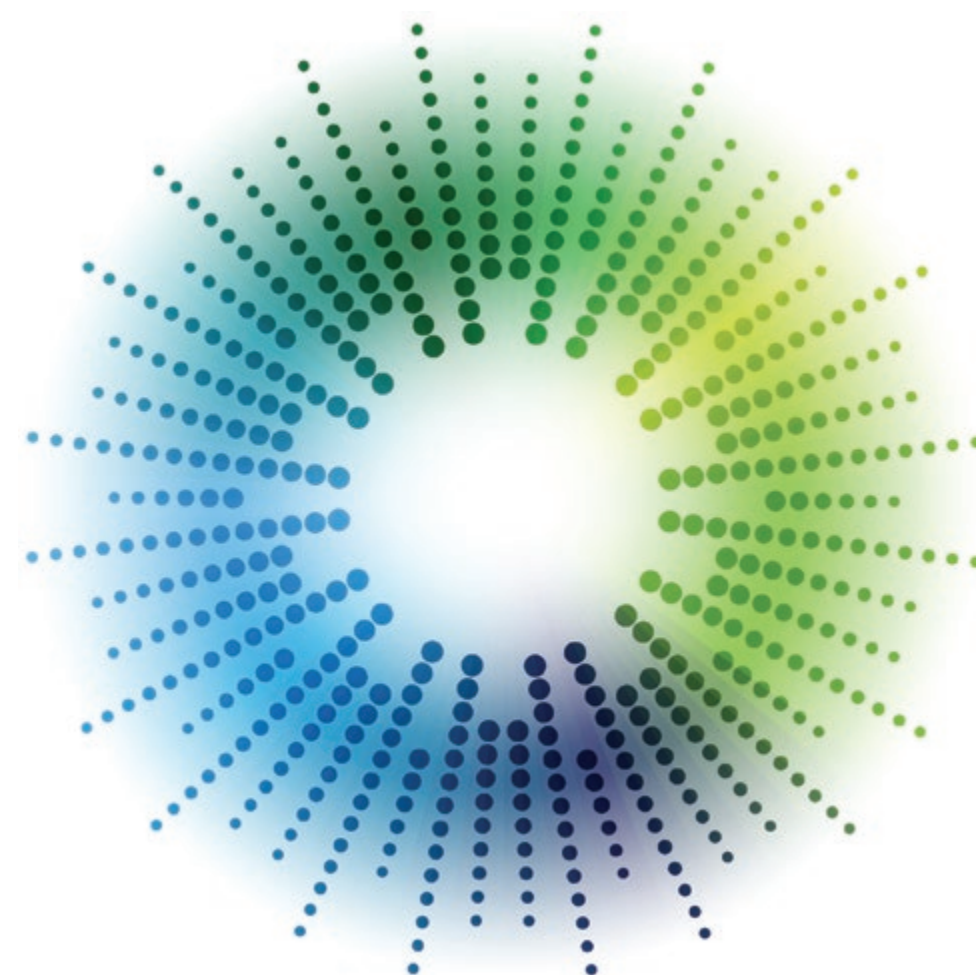
REFORM SOM SVIR

Høyre og FrPs avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform har gått hardt utover domstolene, mener hun.

– Det er vi svært kritiske til. Vi er også kritiske til at regjeringen ikke har gjort noe som helst for å følge opp evalueringen av Tvisteloven fra 2013. Dette er en tematikk de ikke har vært opptatt av eller prioritert.

– For å redusere forskjellene er vi åpne for å se på ulike tiltak, et eksempel kan være å gi dommerne mer tid til å forberede sakene. Men her må det til en god dialog med aktørene i domstolene, slik at vi er sikre på at tiltakene som iverksettes er de mest treffsikre. Det handler om organisering og arbeidsform i domstolene, men er naturligvis også et spørsmål om penger, sier Tajik.

Deloitte.

Vi søker advokat til å lede vår avdeling for skatte- og avgiftsprosedyre

Deloitte Advokatfirma har nok en gang blitt kåret til Tax Firm of the Year i Norge av International Tax Review. Vi er meget stolte over kåringen og opplever denne som en bekreftelse på at våre klienter mottar skatte- og avgiftsbistand fra et av landets beste skatte- og avgiftsmiljøer. Samtidig jobber vi hver dag for at vi i morgen skal være enda bedre enn vi var i går. Utvikling av skatte- og avgiftsprosedyre er de kommende årene en prioritert oppgave for Deloitte globalt.

Vi anser en god prosedyreavdeling innen skatt og avgift som nødvendig for ytterligere profilbygging. For å realisere dette vi søker en advokat til å utvikle og lede vår prosedyreavdeling innenfor skatt og avgift. Dette er en unik mulighet til å være med på å utvikle en avdeling med høye ambisjoner i et av Norges sterkeste kompetansemiljøer innenfor skatt og avgift. Arbeidssted vil være i Oslo.

Søk innen 17. september på www.deloitte.no - karriere

Kontaktinfo:

Alexander With
Partner
Tlf: 982 06 869

Rolf Saastad
Partner
Tlf: 907 47 556

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© 2017 Deloitte Advokatfirma

Deloitte Advokatfirma AS

– Valgfrihet viktigere enn likedeling av permisjon

KPMG Law-topp Cathrine B. Dalheim advarer mot at arbeidsgiver legger føringer om at småbarnsforeldre bør dele permisjonen likt.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Ingen av dem som er blitt partnere her har blitt det på tross eller grunn av at de er kvinner, men fordi de er dyktige, sier Cathrine B. Dalheim i KPMG.

Cathrine B. Dalheim er partner i KPMG Law Advokatfirma. KPMG er et internasjonalt nettverk av revisjons- og rådgivingselskaper med over 189.000 medarbeidere verden over. Dalheim leder en faggruppe på femti medarbeidere i Oslo og Stavanger, med seks partnere, derav fire kvinner. Samtlige partnere, av begge kjønn, har barn, og er blitt partnere etter permisjon og småbarnsperiode.

Flere har den siste tiden tatt til orde for at ansatte bør dele fødselspermisjonstiden

femti-femti for å få frem flere kvinnelige partnere, deriblant forsker Selma Lyng (se egen sak) og administrerende direktør Trond Morten Lindheim i BDO i forrige utgave av Advokatbladet.

Cathrine B. Dalheim mener dette synet er en avsporing av debatten.

– Jeg kjenner jeg blir litt oppgitt når debatten koker ned til hvordan foreldrepermisjonen fordeles. Dette er naturligvis én faktor i en større kabal, men tiden i permisjon er en parentes i

en lengre yrkeskarriere. Utviklingen for svangerskap og foreldrepermisjon, oppfølging i tiden personen er borte, og involvering etter tilbakekomst er nøkkelen til å beholde de gode hodene – både kvinner og menn, sier hun engasjert.

TROR PÅ VALGFRIHET

Hun erkjenner at mange kvinner forsvinner fra bransjen i forbindelse med svangerskap og foreldrepermisjon.

– Men jeg tør påstå at det ikke er tiden kvinnen er ute i permisjon som er utslagsgivende!

I korte trekk mener hun det dreier seg om hvordan arbeidsgive tilrettelegger arbeidet i ulike livsfaser, den daglige dialogen mellom medarbeider og personalansvarlig, tydelig ledelse og klare mål – og hvilke verdier partnerskapet og ledelsen representerer. Hun mener Trond Morten Lindberg tar feil når han mener en femti-femti deling av permisjonen er avgjørende for å nå målene om økt kvinneandel i partnerskapene.

– Når vi skriver 2017, synes jeg det er å ta flere skritt tilbake å regulere eller legge føringer på en likedeling av permisjonstiden. Å tro at man lykkes med utjevning av skjevfordeling på partnernivå ved å oppfordre menn til å ta femti prosent av permisjonstiden som en slags game changer, samtidig som det uttales at «han ikke ville likt om kona lyktes bedre», er i beste fall naivt. Heller ikke formuleringen om at han ser at folk sniker seg ut klokken fire er særlig heldig, mener Dalheim.

KPMG Law har i dag en 20 prosent kvinneandel på partnernivå, mens konsernets ambisjon er å øke denne til minst 25 prosent.

– MÅ KOMME FRA TOPPEN

Ifølge Dalheim er holdningene og signalene fra ledelsen helt avgjørende for å få det til.

– Jeg begynte her da vår eldste datter var ett år. En av de første mailene jeg fikk fra administrerende direktør var at han dessverre måtte avlyse et allmøte fordi han hadde bommet på datoen, og møtet kolliderte med første skoledag for hans yngste sønn – og at dette var noe han prioriterte høyt. Det er inspirerende når ledelsen etterlever det de sier, og sender et signal om at det er mulig å kombinere en spennende karriere med å ha barn, fastslår Dalheim.

I KPMG Law er de opptatt av ikke å legge føringer for hvordan permisjonen fordeles.

– Hvis en medarbeider ønsker kortere permisjonstid er det også greit. Om vi sier at de bør ta halvparten hver, kan

Faskimile fra Advokatbladet nr. 6/7 2017

det lett oppleves som en forventning, og i realiteten forringe valgfriheten jeg synes man skal ha.

ROLLEMODELLER VIKTIG

Dalheim understreker at det er flere tiltak man kan gjøre, deriblant tett dialog med den som er i permisjon.

– Vi avholder milepæl-samtaler med de ansatte før fødsel, under per-

misjonstiden, og når de kommer tilbake på jobb. I samtalen klargjøres hvilke forventninger den enkelte har, ambisjonsnivå, fleksibilitet – og vi forsøker å tilrettelegge individuelt. Dermed opplever forhåpentligvis den som har vært ute at det føles trygt å komme tilbake, og at innfasingen inn ikke er så problematisk, påpeker Dalheim.

ANNONSE

Finansavisen JUS

15. september
10. november

Magasinet har en redaksjonell profil med artikler innen jus, finans, skatt og annet interessant, skrevet for næringslivsfolk og advokater. Magasinet gir også en unik mulighet for annonsering og profilering av juridiske tjenester. 71,4% av Finansavisens lesere har beslutningsmyndighet ved juridisk bistand eller valg av advokatfirmaer. Advokatfirmaer og andre med tilknytning til advokattjenester som annonserer i Finansavisen skyter blink. JUS-magasinet har meget høy nytteverdi for leserne og har lang levetid.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Oppslag: 40 000

For annonseinformasjon kontakt: Caroline Reed Smith-Meyer
Tlf. 900 15 283 – E-post: caroline@hegnar.no

Temagave:
Norske advokater ut i verden
Therese Trulsen kapret drømmejobben i Kina.

Finansavisen

– Likedeling bør være første skritt

Selma Therese Lyng mener advokatfirmaene bør ta ansvar og oppfordre menn og kvinner til å dele permisjonen likt. – For å opprettholde motivasjonen er det helt avgjørende at den ansatte opplever karrieremuligheter når han eller hun er tilbake i arbeid, mener hun.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Forsker Selma Therese Lyng ved Arbeidsforskningsinstituttet har skrevet doktoravhandling om familieliv og karriere i høystatusyrker, som advokatbransjen. Hun mener en av hovedgrunnene til at ikke flere kvinner blir partnere, er at fødselspermisjonen deles så ulikt– selv blant ellers likestilte par.

– Når mor tar det meste av foreldrepermisjonen kommer man lett inn i tradisjonelle kjønnsroller, der hun tar hovedansvar på hjemmebane. Samtidig blir den lange mammapermisjonen opptakten til en negativ karrierespiral i jobber der konkurransen er sterk. Det skjer en slags «mødregjøringsprosess» hvor kvinner som oppfattes som lovende partneremner blir omkategorisert fra «A-laget» til «B-laget» når de får barn, sier Lyng.

Proessen kan starte allerede kan starte allerede når en forteller at en er gravid, med avtakende interesse fra kolleger og ledere, at pulten tømmes for oppdrag, utestenging fra attraktive klientrelasjoner og prestisjefylte og karrierefremmende prosjekter, dårlige lønnsoppgjør og at forespeilte opprykk uteblir.

KJØNNSSKJEVE KONSEKVENSER

Lyng har intervjuet noen menn som har tatt lengre permisjon enn det som er vanlig, og som kunne fortelle om eksakt samme problemstilling.

– Selve mekanismen er kjønnsblind, men den får veldig kjønnskjeve konsekvenser når det stort sett er mor som tar den lengste permisjonen, forklarer Lyng.

– Tross de familievennlige norske ordningene kommer vi til kort, sier forsker Selma Therese Lyng.

kvenser når det stort sett er mor som tar den lengste permisjonen, forklarer Lyng.

Mangelen på kvinnelige advokater i toppsjiktet forklares ofte med at kvinner har lav selvtilitt, svake nettverk og dårlig kjennskap til maskuline bransjekoder. Lyng mener dette ikke er hovedutfordringen.

– Kvinnene jeg har intervjuet forteller at de opplevde å ha like gode karrieremuligheter som mannlige kolleger før de fikk barn. Utfordringen handler om det å kombinere omsorgsansvar med karriere i jobber med sterk konkurranse, sier Lyng.

IKKE BARE GRÅDIGHET

Ifølge forskeren blir det også for enkelt å bare skyld på grådige advokatfirmaer som tyner de ansatte.

– Selve konkurransen innebærer at hva som er godt nok hele tiden er avhengig av konkurrentenes prestasjoner. Det er faktisk noen mekanismer som er vanskelig å regulere for arbeids-

giver. Hvis du skal ha noen sjans må du kunne konkurrere. Ellers er alternativet det som mange av mødrene i studien min gjør: Å finne seg en jobb som er lettere å kombinere med omsorgsansvar, men som samtidig gir færre karrieremuligheter og lavere lønn og status noe annet å gjøre, påpeker Lyng.

– Hvordan skal kvinner kunne opprettholde motivasjonen som trengs for å stå løpet ut til å bli partner?

– Foreldre som tar permisjon må oppleve at de har karrieremuligheter når de kommer tilbake. I konkurranseintensive karrierejobber kan det å benytte seg av våre generøse velferdsordninger få negative karrierekonsekvenser.

I tillegg bør arbeidsgiverne ifølge henne gi flere føringer for at mødre og fedre bør dele permisjonen likere.

– De bør også sørge for at de som kommer tilbake får spennende og meritterende oppdrag – selv om de nå også har forpliktelser på hjemmebane, sier Lyng.

Nye og aktuelle fagtilbud – meld deg på! JUS JURISTENES UTDANNINGSSENTER

Se jus.no for påmelding og fullstendig kursoversikt.

Ajourføringskurset

Det årlige ajourføringskurset 2017, Oslo	30.NOV.-1. DES.
Det årlige ajourføringskurset 2017, Bergen	16.-17. NOV.
Det årlige ajourføringskurset 2017, Tromsø	2.-3. NOV.

Diverse kurs

Hvitvasking	26. OKT.
Hvitvasking – hvordan gjennomføre regelverket i advokatvirksomhet	21. NOV.
Writing Modern Legal English	6. NOV.
Økonomiforståelse	19.-20. OKT.

Arbeidsrett

Frokostkurs – regelverk mot sosial dumping	6. SEP.
Ny lov om statens ansatte	14. SEP.
EU-/EØS-basert arbeidsrett, Brussel	18.-19. SEP.
Kollektiv arbeidsrett	13.-14. OKT.
Sentrale arbeidsrettslige emner	30. OKT.
Det årlige pensjonskurset	7. NOV.

Barnerett

Barnerettsdagen	9. NOV.
-----------------	---------

Bolig- og eiendomsrett

Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset	19.-20. OKT.
--	--------------

Bygnings- og reguleringsrett

Det årlige plan- og bygningsrettskurset	26.-27. OKT.
---	--------------

Byggekontrakter og entrepriserett

Grunnkurs i byggekontrakter og entreprise	2.-3. NOV.
---	------------

Børs- og verdipapirrett

Sentrale emner i børs- og verdipapirrett	20. SEP.
--	----------

Compliance

Compliance – grunnleggende metodikk og rettslige rammer	25. SEPT.
Det årlige kurset i compliance	2.-3. NOV.

Energi- og miljørett

Vanndirektivet og vannforskriften – konsesjon, revisjon	17. OKT.
---	----------

E-kurs

Se jus.no for e-kursoversikt.

Erstatningsrett

Det årlige personskadeerstatningsrettskurset	9.-10. NOV.
--	-------------

Etikk

Etikk og risikohåndtering for advokater, Oslo	11. OKT.
Etikk og risikohåndtering for advokater, Trondheim	28. NOV.
Etikk og risikohåndtering for advokater, Bergen	6. DES.
Etiske dilemmaer – etikk for advokater	31. OKT.

Familie-, arve- og skifterett

Det årlige Sandefjordskurset i familie og arverett	19.-20. OKT.
--	--------------

Fiskeri- og havbruksrett

Sentrale emner innen fiskeri og havbruksrett	26. OKT.
--	----------

Forvaltningsrett og statsrett

Domstolskontroll med forvaltningsvedtak	27. SEP.
Fakta i forvaltningsretten	20. NOV.

Forhandlinger

Konflikthåndtering – Kurs på Kypros	22.-25. OKT.
-------------------------------------	--------------

Forsikringsrett

Det årlige kurset i avhendingsloven og eierskifteforsikring	23. NOV.
---	----------

Helse- og trygderett

Det årlige helseerettskurset	26.-27. OKT.
------------------------------	--------------

Konkurranserett

Det årlige konkurranserettskurset	21.-22. SEP.
-----------------------------------	--------------

Kontraktsrett

Det årlige kontrakt- og entrepriserettskurset	16.-17. OKT.
Drafting contracts in English	7. NOV.

Ledelse

Styrearbeidutdanningen	30. OKT.-19. DES.
Law Firm Management	22. NOV.-13. APR.

Medie- og markedsrett

Det årlige medie- og markedsrettskurset	20. SEP.
---	----------

Offentlige anskaffelser

Anskaffelsesrett i et nøtteskall	30. OKT.
Innføring i offentlige anskaffelser	27.-28. SEP.
Konsesjonskontrakter	26. OKT.

Patent-, varemerke- og designrett

Praktisk patentprosess	26. SEPT.
Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	31.OKT.-1. NOV.

Personvern

Det årlige personvernkurset	26.-27. OKT.
Personvern i praksis	14. NOV.
Innføring i personvern	26. NOV.

Selskapsrett

Praktisk styrearbeid	7. SEP.
Sentrale selskapsrettslige emner	9.-10.OKT.
Den årlige selskapskonferansen	26.-27.OKT.

Sivilprosess

Det årlige sivilprosesskurset	12.-13. OKT.
Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett	16. OKT.
Argumentasjon og prosedyreteknikk	8. NOV.
Sivilprosess – gjennomføring av rettsaker	6.-14. DES.

Shipping og offshore

Det årlige shipping- og offshorekurset	18.-21. OKT.
--	--------------

Strafferett

Praktisk strafferett – forsvareroppgaver og rolle	17. NOV.
---	----------

Utdanningsrett

Det årlige kurset i utdanningsrett	16.-17. NOV.
------------------------------------	--------------

Disiplinær-smell for Help

Forsikringsselskapet Help er felt i disiplinærutvalget i Oslo krets for å ha organisert advokatvirksomheten i strid med regler for god advokatskikk. – Det er utenfor utvalgets kompetanse å ta stilling til den enkelte advokatens organisering, kontrer selskapet.

Juridisk direktør Tore Strandbakken i Help (til høyre) mener at disiplinærutvalget bommer på jussen. Sakene er anket til Disiplinærnemnden. Her med kommunikasjonsdirektør Dag Are Børresen ved lanseringen av kampanjen The Lawyer. Foto: Henrik Skjevestad

TEKST: NINA SCHMIDT

Det er advokat Bengt Waldow som i fem ulike saker har klaget Help inn for disiplinærmyndigheten på vegne av tidligere Help-kunder. Advokatbladet har tidligere skrevet om Waldows gjentatte angrep mot Help og direktør Johan Dolven.

To av sakene er nå ferdigbehandlet i første instans, som konkluderer med at måten Helps advokater er organisert på, er et brudd på reglene for god advokatskikk (RGA) punkt 2.1.3, mener utvalget.

Punktet lyder slik: «En advokat må ikke organisere sin virksomhet på en måte som medfører at han ikke fritt og uavhengig

kan rådggi og bistå sine klienter eller slik at hans uavhengighet på annen måte blir svekket.»

Beslutningene, som er fattet av advokatene Eivor Grindestuen, Nils P. Jacobsen og René Ibsen i disiplinærutvalget for Oslo krets, er allerede anket til Disiplinærnemnden, opplyser juridisk direktør Tore Strandbakken i Help.

FIKK VANNLEKKASJE

De to klagenes som er avgjort, omhandler en og samme sak, der både advokatfullmektigen som håndterte saken, og hans prinsipal, er innklaget.

Klager kjøpte bolig og boligkjøperforsikring i 2015. Da det oppstod lek-

kasjer på badet, tok klager kontakt med Help, der oppdraget ble overlagt til en advokatfullmektig.

Klager, ved Waldow, mener at HELPs advokat brøt fem punkter i RGA, deriblant at bistanden ble påvirket av firmaets organisering.

INTEGRERT RETTSHJELP

Disiplinærutvalget mener at det ikke er grunnlag for å fastslå andre brudd enn forhold knyttet til dette punktet.

«Firmaets organisering har vært gjennom en lang prosess, og med en klargjøring fra Lovavdelingen 4. november 2013. Redegjørelsen er presisert overfor Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Jobben advokaten har

utført omfattes av domstoloven § 218 femte ledd, som integrert rettshjelp. Det omfattes ikke av begrepet «advokatvirksomhet» og er således ikke underlagt Regler for god advokatskikk», skriver Help i sitt tilsva.

HVOR GÅR GRENSEN

Utvalget er uenig, og viser til en uttalelse fra Lovavdelingen der det blant annet heter at «Vi er tilbøyelige til å anta at grensen vil være krysset der advokaten som er ansatt i rettshjelpsfor- sikringsselskapet, opptrer som kundens advokat overfor en motpart, herunder i rettergang».

Utvalget mener at det «i det konkrete tilfellet, og generelt ved virksomheten, kan foreligge en klar interessekonflikt mellom klientens interesser og interessene til advokatens arbeidsgiver, forsikringsselskapet. (...) Det kan være i forsikringsselskapets interesse å få saken avsluttet med så begrenset ressursbruk som mulig, mens dette ikke vil være klientens / forsikringstagers interesse. Advokate-

Annet utvalg: Ikke vår oppgave

Et annet disiplinærutvalg i Oslo krets mener at det ikke er deres oppgave å ta stilling til om Helps advokater er tilstrekkelig uavhengige eller ikke.

Dette utvalget, bestående av advokatene Morten Haugen, Kristine Wang og Alex Borch, behandlet nylig en klage mot en av Helps advokater, der klager blant annet stilte spørsmålsteget ved advokatens uavhengighet.

«Klagen omfatter blant annet spørsmål om advokatens anset-

telse i et forsikringsselskap i seg selv kan utgjøre et brudd på kravet til uavhengighet i regler for god advokatskikk. Til dette bemerkes at det i utgangspunktet ligger utenfor disiplinærutvalgets oppgave å ta stilling til hvorvidt advokatens og dermed deres arbeidsgivers virksomhet er i samsvar med domstoloven § 218 og § 231 flg. Dette må Tilsynsrådet for advokatvirksomhet ta stilling til, slik det også er gitt uttrykk for i ADA-2013–19», skriver utvalget.

nes arbeidsgivers interesse kan da bli sammenfallende med motpartens interesse. Advokatvirksomheten er ikke organisert på en måte som godt nok ivaretar advokatens uavhengighet», skriver utvalget.

Utvalget ilegger begge advokatene kritikk.

BOMMER PÅ JUSSEN

Juridisk direktør Tore Strandbakken i Help mener avgjørelsene er feil av to årsaker:

– For det første er det utenfor disiplinærutvalgenes kompetanse å ta stilling til den enkelte advokats organisering. Utvalget skal kunne vurdere hvorvidt advokaten har opptrådt i strid med RGA i det konkrete oppdraget. Dette fremgår klart av nemndspraksis. For det andre – selv om de skulle ha kompetanse til å ta stilling her, så bommes det helt når de konkluderer med at våre advokater ikke er lovlig organisert. Vår organisasjonsform er avklart med Tilsynsrådet, og har vært det i flere år nå, sier Strandbakken.

ANNONSE

Vi leverer stabile og gode driftsløsninger til mange advokatfirmaer:

- Vi gir deg en enklere IT-hverdag

Våre driftsløsninger er spesielt tilpasset advokaters behov for sikkerhet og fleksibilitet. Fra vårt effektive datasenter, som er lokalisert her i Norge, får du tilgang til alle de programmene du trenger.

- Vi er svært godt fornøyd med Daldata's skytjenester, der leveranse- dyktighet, stabilitet og det at vi alltid har en oppgradert løsning er viktige elementer.

Daglig leder Tom Øystein Martinsen,
Advokatfirmaet Campbell & Co AS, Hamar.

www.daldata.no/advokater - daldata@daldata.no - tlf. 02331
ELVERUM - FOLLDAL - OSLO - OTTA - STJØRDAL - TYNSET

VÅRE SKYTJENESTER ER BASERT PÅ MICROSOFTS PROGRAMVARE

Rollespillet foregikk i Arendals gamle rådhus. Ved dommerbordet fra venstre: Baard Amundsen, Inga Bejer Engh, Marte Svarstad Brodtkorb, Berit Reiss-Andersen og helt til høyre Jane Liv Dolonen, som spilte den tiltalte sjåføren.

Nytt rollespill

Hvilken feilmargin skal et menneske tillates, før hun puttes i fengsel?

– Å dømme et menneske er helt sikkert mye vanskeligere enn å lage lover.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

ARENDALE: Det sa advokat Berit Reiss-Andersen i debatten etter Advokatforeningens rollespill *Straff som for-tjent*, som ble avholdt under Arendals-uka for andre gang.

– Vi håper vi kan få dere til å reflektere over at livet er litt vanskeligere enn det ser ut til i en tabloid fremstilling, sa Reiss-Andersen.

I rollespillet, som i år handlet om et bil-drap, spilte hun rollen som forsvarsadvokat. Manus var hentet fra en virkelig sak, og handlet om en kvinnelig bilist som på grunn av solblending var uoppmerksom i noen sekunder, og kjørte ned og drepte en ung kvinne i et fotgjengerfelt.

Publikumsjuryen var nærmest delt på midten i skyldspørsmålet: 53 prosent svarte ja, og 47 prosent nei. Da straffen skulle utmåles, falt 49 prosent ned på bot som passende straff, mens 35 prosent ville idømme 30 dagers fengsel, 11 prosent 45 dager, og bare 5 prosent seks måneder eller mer.

I virkeligheten ble sjåføren dømt til 30 dagers fengsel.

Politikerjuryen var mer samstemte i sin dom: Fire stemte skyldig (FrP, Ap, SV og H), og to for frifinnelse (Venstre og KrF).

HUMANITET ET KJENNETEGN

– Mange politikere bør tenke seg godt om før de går ut i media og raser over straffnivået, sa Didrik Beck, jurist og tidligere AUF-leder, og nå AUFs ungdomskandidat til Stortinget.

Han satt i «politikerjuryen» som måtte tilkjennegi sin stemmegivning i full offentlighet i den fiktive rettssaken.

– Noe av det fineste i Norge, er vår humane strafferettspleie. Det er nesten fristende å kalle det et kulturelt kjennetegn, det at vi fokuserer på rehabilitering og lavere straffer. Jeg etterlyser flere politikere som tør å være motvekt mot ropet om strengere straffer. Selv tror jeg strengere straffer bare fører til mer kriminalitet. Jeg er helt uenig med FrP i hvordan vi skal angripe dette problemet, sa Beck.

VI VILLE KJØRT FOR FORT

Politiadvokat Sturla Henriksbø, som ved siden av politijobben er leder for Internasjonalt utvalg i KrF, mener at straff virker forebyggende i mindre alvorlige saker.

– I «vanlige» trafikksaker og i mindre alvorlige forhold har straff en effekt. Derfor skulle jeg ønske at politikerne fokuserte på straffnivået i disse sakene, som gjelder oss alle, heller enn straffnivået i drapssaker og andre grove forbrytelser.

– Politikerne er gjerne mest opptatt av de mest alvorlige sakene, men der trenger man ikke å ha veldig strenge straffer ut fra de formelle hensynene. De fleste som har begått drap, kommer ikke til å gjøre det igjen. Da er det ikke det samme individualpreventive behovet i straffens lengde, og du trenger ikke 15 år på å bli rehabilitert. Mens i trafikksaker, har straffen en allmennpreventiv effekt. Hvis det ikke var noen regler mot å kjøre for fort, ville man kjørt for fort, sa Henriksbø.

VANSKELIGERE Å DØMME

Berit Reiss-Andersen, tidligere leder av Advokatforeningen og nå leder av Nobelkomiteen, oppfordret politikerjuryen til å «tenke utenfor boksen».

– Grunnen til at vi inviterer dere til å komme hit, er for å forsøke å vise dere hvor vanskelig det er å dømme i ulike saker. Hvilken feilmargin skal et menneske tillates, før hun blir puttet i fengsel? Det er dette spørsmålet saken

handler om. Vi skal komme tilbake neste år med en litt mer krevende problemstilling, men ikke svar med parti-programmet, for livet selv er litt mer krevende, sa Reiss-Andersen.

STRAFF SOM PREVENSJON

Inga Bejer Engh, tingrettsdommer i Oslo, trakk frem at politikerne til stadighet gjentar at straffen skal ha «allmennpreventive virkninger».

– Dere må nesten tredoble straffene for å begynne å snakke om allmennprevensjon, vil jeg tørre å påstå. Mennesker kalkulerer ikke med straffnivået når de foretar seg noe galt. Jeg tror vi går i feil retning. Straff i seg selv er ikke målet, målet må være rehabilitering, og at noe lignende ikke skal skje igjen, sa hun.

Politiadvokat Sturla Henriksbø ønsker seg mer fokus på straffnivået i mindre alvorlige saker.

SV-eren i juryen, politimannen Fredrik Schulze-Krogh, var enig.

– Når du i fylla vurderer å slå til en annen, så foretar du ikke en kontrollert avveining. I økokrim-saker, derimot, har du tid til å tenke, derfor bør disse sakene straffes strengere. Men dere må være tøffe nok til å si at lange straffer ikke er allmennprevensjon, men gjengjeldelse – selv om dette ikke er helt

legitimt å si i Norge, sa han til sine kolleger i juryen.

Generalsekretær Merete Smith minnet om at antallet anmeldte forbrytelser går ned, selv om befolkningen øker.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) sa at hans parti mener at familievold og menneskehandel må straffes strengere.

– På dette området har dommene vært for lave.

ANNONSE

STINESOFIES § STIFTELSE
en barndom uten vold

Testamentarisk gave til en barndom uten vold!

Stine Sofies Stiftelse arbeider for at alle barn skal få en oppvekst og en barndom uten vold og overgrep!

Det er estimert at omlag 100.000 barn i Norge lever med vold og overgrep hver dag. Den testamentariske gaven går direkte til vårt arbeid for en barndom uten vold.

Gaven er fritatt arveavgift.

Telefon - 37 29 40 90 ● E-post - post@barnerett.com

Ny gjenåpningsbegjæring i Torgersen-saken – Norgeshistoriens største rettssaksdugnad

Da Cato Schiøtz ble spurt om å påta seg å gå inn i Torgersen-saken i et nytt forsøk på å få saken gjenåpnet, var han negativ. – Jeg svarte NEI! Ikke Torgersen-saken, vær så snill, forteller han.

TEKST: NINA SCHMIDT

Senere snudde han 180 grader, og nylig leverte advokatene Cato Schiøtz og Pål W. Lorentzen, begge tidligere ledere av Advokatforeningens rettssikkerhetsutvalg, en 269 sider lang begjæring om gjenåpning i saken mot avdøde Fredrik Fasting Torgersen.

I begjæringen er bevisene analysert og systematisert på en helt annen måte enn tidligere, forteller Schiøtz.

– En ny faktisk analyse ligger til grunn. Vi går gjennom bevisene kronologisk og vurderer bevisene som hører sammen, og viser også til helt nye, faktiske opplysninger, sier han.

HEVDET SIN USKYLD

Torgersen ble i 1958 dømt til fengsel på livstid og ti års sikring for drap på 16 år gamle Rigmor Johnsen, samt for forsøk på voldtekt og ildspåsettelse. Torgersen, som døde i juni i 2015, hevdet hele sitt liv at han var uskyldig dømt. En begjæring om gjenåpning av saken ble sendt inn bare en uke før hans død, men ble avvist alene av daværende leder av Gjenopptakelseskommisjonen, Helen Sæter. Både dette vedtaket og tidligere avgjørelser av kommisjonen i 2006 og 2009 lider av flere alvorlige feil, ifølge den nye begjæringen.

URO BLE TIL OVERBEVISNING

Schiøtz skeptis til å gå inn i saken skyldtes at den allerede hadde vært vurdert opp og ned i mente.

Hvorfor gå inn i en sak som krever et firesifret antall gratistimer? Jo, fordi det er fint å ha et lite gratishjørne på en veldig kommersiell pult, og fordi det blir muliggjort av en veldig sjenerøs firmaledelse, sier Schjødt-advokat Cato Schiøtz. Foto: Henrik Evertsson

I sammendraget skriver han og kollega Lorentzen: «Vårt arbeid med saken har i disse årene medført at vårt oppfatning har blitt sterkt endret. «Fra en innledningsfase med sterk skepsis med hensyn til påstanden om at 1958-dømmen er uriktig – «så mange kan ikke ha tatt feil så mange ganger» – har skepsisen veket», skriver de to.

I gjenopptagelsesbegjæringen konsentrerer de seg spesielt om drapstidspunktet, og hevder at det ikke er bevismessig grunnlag, men «direkte usannsynlig» at Torgersen var på åstedet på drapstidspunktet. De bruker 93 sider på å gjennomgå de tekniske (tanbitt-, barnål- og avføringsbevis) og taktiske bevis.

«SPEKULATIV FORUTSETNING»

I neste del gjennomgår de brannstiftelsen: Torgersen ble også dømt for å ha stablet et bål rundt avdøde Rigmor Johnsen og forsøkt å anstifte brann for å skjule forbrytelsen.

«Påtalemyndighetenes grunnleggende forutsetning om at Torgersen reiste hjem til bopel for å hente fyrstikker, og at han oppholdt seg der en

halvtime, er spekulativ og ulogisk – anførselen savner grunnlag i bevisførselen», heter det i begjæringen.

«Vi har påvist at bevisituasjonen i forhold til 1958 er totalt endret. De opprinnelige sentrale bevis har i dag liten eller ingen verdi. En rekke bevis taler for at Torgersen er uskyldig», heter det i oppsummeringen.

MASSIV GRATISDUGNAD

– Saken er unik på flere måter. Vi har hatt Fritz Moen-saken, og Liland-saken, og vi vet at av og til skjer det utenkelige. Men vi har aldri hatt en sak som til de grader har vært en massiv gratisdugnad, og der advokater, jurister, naturvitenskapsfolk, representanter for akademien og frittstående intellektuelle har engasjert seg. Engasjementet sprenger enhver proporsjon. Dette er Norgeshistoriens største rettssaksdugnad, sier Schiøtz.

Han er ikke overbevist om at saken nå vil bli gjenopptatt.

– Nei, i denne saken har det vært så mange nedturer for tidligere prosessfullmektiger, og alt kan skje. Men jeg er veldig glad for at Gjenopptakelseskommisjonen har fått ny leder. Siv Hallgren har grepet saken an helt annerledes enn sin forgjenger, og har bedt påtalemyndigheten om samtlige dokumenter i tidligere begjæringer. Hun tar vår begjæring på stort alvor, og mer kan vi ikke forlange.

En avgjørelse om eventuell gjenåpning venter han først sommeren 2018.

Månedens bilde

– Det fine med enduro-kjøring er at jeg må konsentrere meg ett hundre prosent om det jeg gjør. Alle juridiske spørsmål og problemstillinger som ellers kverner, legges helt bort. I øyeblikket føler jeg meg fri, sier **Bent Endresen**.

Han er partner i advokatfirmaet Endresen Bryggfeld Torall AS i Stavanger. Endresen har kjørt motorsykel siden han var 16 og begynte med off-road for åtte år siden. Han trener ukentlig på bane utenfor oljebyen, men én uke i året brukes på off-road tur i utlandet med venner.

– På våre utenlandsturer følger vi oss nesten som Pål Anders Ullevålseter. Vi har kjørt off-road i Spania, Marokko, Romania og Bulgaria, og vi treffer på steder ingen andre får oppleve. Disse turene og opplevelsene er ubetalelige. Tekst og foto: Christian Tunge

GDPR i et nøtteskall

Den 25. mai 2018, om knappe ni måneder, trer EUs nye personvernforordning, GDPR, i kraft. Mens de største advokatkontorene for lengst har satt seg inn i det nye regelverket, er mange små i villrede om hva endringene innebærer.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Her får du en oversikt over de viktigste endringene, og hva som skal til for å etterfølge dem.

EUs forordning for personvern (General Data Protection Regulation, GDPR) blir snart norsk lov. Alle som har personkunder, ansatte eller andre personopplysninger, må forberede seg på de nye reglene.

For et advokatfirma betyr det at klientene kan trenge veiledning, men også at advokatfirmaet selv må tilpasse seg.

DETTE BLIR NYTT

GDPR består av 99 regler. Her er de viktigste:

- Større geografisk område: Regelverket gjelder alle bedrifter som driver virksomhet i EU- og EØS-landene, men også bedrifter som holder til i andre land, men som retter seg mot eller håndterer personopplysninger om EU- og EØS-borgere.
- Spesifisert formål: Personopplysninger skal bare behandles der det finnes et tydelig spesifisert formål. Skal de brukes til andre formål enn de var innhentet for, må det nye formålet være forenlig med det gamle. Hvis

ikke, skal det innhentes samtykke, eller behandlingen må hjemles i lov.

Nye rettigheter: Nordmenn og EU-borgere får fire nye rettigheter:

1. Retten til å få behandlingen av personlige opplysninger begrenset.
2. Retten til dataportabilitet – det vil si retten til å kreve opplysninger overført fra én tjenesteleverandør til en annen.
3. Retten til å motsette seg en behandling.
4. Retten til å motsette seg profilering – det vil si analysering av personopplysninger for å avdekke adferd, preferanser, evner eller behov – og automatiserte avgjørelser.

Blant annet får alle rett til å motsette seg profilering fra offentlige myndigheter og fra markedsførere, og profiler skal normalt ikke utarbeides på bakgrunn av sensitive opplysninger.

- Større ansvar for bedrifter: Virksomhetene får mer ansvar for å vurdere personvernkonsekvensene, og færre må søke konsesjon fra Datatilsynet.

- Innebygd personvern: Personvern skal innarbeides i teknologien, og standardinnstillingene skal være personvernvennlige. På engelsk: «privacy by design» og «privacy by default».
- Personvernombud: Flere bedrifter enn i dag får plikt til å opprette et eget personvernombud, bl.a. offentlige virksomheter, virksomheter som behandler sensitive personopplysninger i stor skala, og virksomheter som systematisk overvåker europeiske borgere i stor skala. Forordningen stiller også krav til innholdet i data-behandleravtaler.
- Språk og åpenhet: Informasjon om hvordan personopplysninger behandles skal gis på en klar og tydelig måte, og ikke gjemmes bort i en personvernerklæring. For dem som registreres, skal behandlingen fremstå som åpen og rimelig. Opplysningene om hva som registreres, skal gis klart, tydelig, i et lett forståelig språk, og være gratis.
- Gebyrer: Datatilsynet kan gi gebyrer på opptil fire prosent av en virksomhets årlige, globale omsetning eller maks 20 millioner euro.

Datatilsynet: Nå haster det!

Mange har igjen mye å gjøre før personvernforordningen trer i kraft i mai, sier direktør Bjørn Erik Thon i Datatilsynet.

– Det er veldig forskjellig hva ulike næringsdrivende trenger å gjøre, men veldig mange blir berørt. Terskelen for hva som er en personopplysning, er lav, sier Bjørn Erik Thon.

Han mener at løftet ikke er så stort for dem som følger dagens regelverk.

– Men vi ser at det er en del firmaer som har utfordringer, for å være litt diplomatisk. Det er ni måneder igjen, og det begynner å haste, sier han.

LOVER INFORMASJON

Jo mer persondata du har, jo strengere er kravene. Ulike data utløser ulike typer plikter, men oppsummeringen er at jo mer data og jo mer sensitive data, jo større krav stilles det.

Bjørn Erik Thon innrømmer at forordningen ikke er så enkel å sette seg inn i, akkurat som annet nytt regelverk. Det var nok ikke pedagogikk de hadde studert, de som skrev forklaringen til den, konstaterer han.

– Vi forstår godt at dette er vanskelig. Derfor legger vi stor vekt på å legge ut informasjon på nettsidene våre. Vi har laget en stor veiledning til personvernombudene. Den 25. august lanserte vi veiledningen vår om innebygd personvern, «privacy by design», sier Thon.

Informasjonen er samlet på nettsiden www.datatilsynet.no/regelverk-og-skjema/veiledere/hva-betyr/

Han har også vært ute og snakket om forordningen for tilhørere fra flere tusen bedrifter. Informasjonsarbeid i næringslivet og organisasjonene er viktig.

ADVOKATER SATSER

– Det er interessant å observere at personvern er blitt et satsingsområde for

– Jeg tror ikke det nytter å drive business seriøst hvis du ikke respekterer personvernet til kundene dine, sier Bjørn Erik Thon.

en del advokatkontorer de siste årene. Det har å gjøre med regelverket, men også med hvordan samfunnet utvikler seg. Å hjelpe selskaper til å oppfylle regelverket er et vekstmarked for advokatene, mener han.

Samtidig skal svært mange virksomheter ha personvernombud. Advokatene kan bidra hos noen av klientene, og noen av advokatfirmaene må også peke ut sitt eget ombud.

RETTSKILDER MANGLER

Foreløpig er det manko på rettskilder for den som skal tolke personvernreglene.

– EU-domstolen har avsagt noen dommer, men dette er et rettsområde som er under utvikling. Vi er spente på hvordan regelverket kommer til å bli praktisert. Selv om vi har noen klare oppfatninger, er dette et regelverk som skal praktiseres likt i alle EU- og EØS-land, sier Thon.

Han har veldig lyst til å få testet ut noen av de nye rettighetene og pliktene raskt, for å få bygget rettspraksis. Samtidig er det ikke sikkert at Datatilsynet skal dra frem den store piskene de første månedene. Thon lover å være åpen om hva tilsynet kommer til å gjøre.

ANNONSE

ADVOKAT- OG DOMMERKAPPER

for damer og herrer – Omgående fra lager

Vi har flyttet!

(Se ny kontaktinfo nedenfor)

EDVINS

Besøksadresse: Rådmann Halmrastsvei 4 SANDVIKA

tlf. 67 55 94 04 - epost: edvinsas@hotmail.com - www.edvins.no

Små firmaer ber om hjelp

Advokat Åge Gustad håper på hjelp fra Advokatforeningen til å forberede seg på personvernforordningen.

KRISTIANSUND: – Den nye personvernforordningen kan vi ikke skryte på oss å ha særlig kunnskap om. Det er ikke så lett å vite hva det vil bety for egen virksomhet. Selv for en advokat kan det være ganske komplisert, sier advokat Åge Gustad i kontorfellesskapet Advio i Kristiansund.

– Jeg vil tro de at de fleste advokatene har problematikken rundt personopplysninger og taushetsplikt i ryggmargen, forteller Gustad.

Men selv om ryggmargsrefleksen er god, står det dårligere til med den inngående kunnskapen om selve personvernlovgivningen. Derfor håper han på hjelp.

– Hvis Advokatforeningen hadde hatt noe å bidra med her, ville det være veldig bra, for eksempel råd om hva det vil bety for mindre firmaer, og hvordan vi bør håndtere dette, oppfordrer han.

– De store firmaene har ekspertisen i hus og vet mye mer om hvordan dette kan løses. Men i de mindre virksomhetene, som ikke har spesialkompetanse på akkurat disse områdene, kunne Advokatforeningen gitt gode råd, sier Åge Gustad.

HAR NEDSATT ARBEIDSGRUPPE

Hjelpen fra Advokatforeningen er underveis.

– Advokatforeningen har nedsatt en egen arbeidsgruppe for å utarbeide informasjon om forordningens betydning for medlemmene. Informasjonen vil bli lagt ut på våre hjemmesider, forteller advokatfullmektig Aurora Geelmuyden i sekretariatet.

Arbeidsgruppen består av advokatene Thomas Olsen i Simonsen Vogt Wiig, Rune Opdahl i Wiersholm og Christopher Sparre-Enger Clausen i Thommessen. Juristenes utdan-

ningssenter har flere kurs i personvern utover høsten – blant annet det årlige personvernkurset, samt to «Personvern i praksis»-kurs og en egen innføring i personvern som handler om den nye forordningen.

Bedriftsadvokatutvalget i Advokatforeningen arrangerer et frokostseminar i Oslo om en praktisk tilnærming til personvernregelverket den 7. september.

Kristiansund-advokat Åge Gustad ser frem til å få hjelp fra Advokatforeningen med å forberede seg på GDPR.

– Godt personvern gir tillit

Personvernforordningen kan gi flere oppdrag til advokatfirmaene, mener Ingvald Næss i Schibsted.

Ingvald Næss er advokat og personvernssjef i mediekonsernet Schibsted, som har flere personvernombud allerede, og nå rigger seg for å få på plass til enda flere. Det er med slike arbeidsoppgaver hun mener at advokater kan skaffe seg mer å gjøre.

Schibsted har egne personvernombud rundt i selskapene i konsernet. Men for andre er det ikke nødvendigvis slik at disse rådgiverne trenger å være ansatt i firmaet og i full stilling.

– Her ser vi allerede nå at en del advokater og advokatkontorer posisjonerer seg. Det er viktig å merke seg at selv om det juridiske er helt sentralt, så kommer det til å bli ganske store krav til kunnskap om både teknologi, ulike systemer og løsninger, samt firmaets behov. Det kreves i praksis en bred kompetanse ut over jussen, sier Næss.

PERSONOPPLYSNINGER VIKTIG VARE

– I Schibsted bruker vi dataene vi har om brukerne til å skreddersy produkter, tjenester og innhold. Trenden for oss går mot skreddersydd innhold, for eksempel at du får opp en annen forside enn naboen din når du går inn på nettavisen, sier Næss.

Hun karakteriserer arbeidet med regelverket som omfattende. Jurister, utviklere og produktfolk arbeider sammen for å sørge for at Schibsted tilbyr brukerne gode personvernløsninger.

– Vi ser på godt personvern som avgjørende for at brukerne skal ha tillit til oss, og dermed fortsatt ønske å gi oss, og la oss bruke, data. Dette er for oss en sterk drivkraft for å være gode på personvern, også uavhengig av det nye regelverket, konstatere hun.

Ingvald Næss vil at Schibsted skal være best i klassen på personvern.

Personvern som konkurransefortrinn

Nå brukes personvernvennlighet som konkurransefortrinn, konstaterer Rune Opdahl i Wiersholm.

Det er egentlig ikke nytt, men det gamle regelverket har vært stemoderlig behandlet, slår Rune Opdahl fast. Wiersholm-partneren mener det er to grunner til at mange har lagt lite vekt på personopplysningsloven og på EUs forrige personverndirektiv fra 1995.

– En årsak er at de har tenkt at «det er ikke så farlig». Alle er veldig opptatt

Rune Opdahl tror at næringslivet selv kommer til å bli pådriver for personvern ved å prioritere kontrakter som reduserer risikoen for økonomisk ansvar og omdømmetap. (Foto: Wiersholm)

av regelverkene som gjelder spesifikt for deres egen bransje, mens regelverk som favner alle typer virksomheter, gjerne går litt under radaren. Den andre årsaken er at sanksjonsmulighetene er begrenset, sier Opdahl.

Når GDPR trer i kraft i Norge i mai til neste år, er risikoen en helt annen for den som ikke følger reglene. Fire prosent av den globale omsetningen i et konsern, eller 20 millioner euro, blir maksimumsbot.

– Størrelsen på botene gjør at bevisstheten om personvern blir veldig mye større. Hittil har det vært mer spesielt interesserte – internjurister, compliance-ansvarlige eller teknologijurister som meg – som har kunnet dette. Men nå står det øverst på agendaen til veldig mange, sier Opdahl, som sammenligner med utviklingen i korrupsjonsreglene.

– Dette betyr at forordningen har fungert etter sin hensikt allerede før den trer i kraft, konstaterer han.

INNEBYGD PERSONVERN

Å forberede seg tar tid, og er ingen skrivebordøvelse.

– Blant annet stilles det krav om såkalt «privacy by design». Det vil si at personvern skal bygges inn i de teknologiske løsningene som selskapet bruker. Det er ikke noe vi klarer å gjøre over natten. Vi opplever at selskaper som starter i dag, føler at de har dårlig tid. Det kommer an på selskapets størrelse. Men et advokatfirma av mellomstor størrelse bør

allerede ha startet, sier Wiersholm-partneren.

FIRE FASER

Wiersholm deler opp prosjektene som firmaet arbeider med i fire faser. I fase en kartlegges hvilke personopplysninger virksomheten har. I fase to analyseres dagens situasjon, og vurderes mot de kravene som kommer. I fase tre produseres dokumentasjon og rutiner, og i fase fire settes de i verk.

– Kommunikasjon med de ansatte er viktig. Det er ikke internadvokatene som skal håndtere dette i det daglige – det er de som sitter med kundebehandlingen i IT-systemene, sier han.

Husketips

Wiersholm-advokat Rune Opdahls GDPR-tips til små firmaer:

- Husk at regelverket gjelder for alle selskaper som har opplysninger om personer, det vil si ansatte, kunder (inkludert kontaktpersoner hos klientene) og andre brukere.
- Kartlegg opplysningene du har.
- Vurdér behovet for dem. Er noen av opplysningene utdaterte?
- Har alle i virksomheten tilgang til dataene? Trenger alle å ha tilgang?
- Har du databehandleravtale med alle leverandører som behandler opplysninger på selskapets vegne?

Datatilsynet: «Forordningens tekst er helt forferdelig»

– Mange må skifte ut hele IT-systemet sitt på grunn av kravet om innebygd personvern, sa sjeføkonom i IKT-Norge, Roger Schjerva (nummer to fra venstre). Til venstre Emily Weitzenboeck, Schjerva, Bjørn Erik Thon og Nicolai Pfeiffer, group privacy officer i Telenor.

Noen av bestemmelsene i GDPR er veldig vurderingspregede, og vil være utfordrende å tolke, sa Wikborg Rein-advokat Emily Weitzenboeck i debatt på Arendalsuka. Datatilsynets sjef frykter en uønsket rettsutvikling med skyhøye gebyrer.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

ARENDALE: «Hva betyr det når kundene dine har rett til å bli glemt» var temaet for en debatt arrangert av Handelshøyskolen BI under Arendalsuka. I panelet satt blant annet direktør i Datatilsynet, Bjørn Erik Thon, Wikborg Rein-advokat Emily Weitzenboeck og Telenor-topp Sigve Brekke.

Weitzenboeck, som jobber i Wikborg Reins avdeling for IKT og digitalisering, trakk frem to utfordringer fra den nye personvernforordningen:

– Når man skal innføre et nytt data-system, eller en ny løsning som vil innebære høy risiko for individets personvern, så kreves det en dybdeanalyse for å vurdere risiko for personvern-

brudd, tiltak for å ivareta personvern, og for å håndtere risiko-situasjonene. Men når kan man vite at man har tatt, eller innført, gode nok tiltak? Og når kreves det at dette må drøftes med Datatilsynet?

Behovet for avklaringer tilsier at det vil være mange virksomheter som ønsker å drøfte dette med Datatilsynet det første halvannet året. Dette vil kanskje stå noe i motsetning til den påtenkte forenklingen av tilsynsmyndighetens rolle. Jeg ser dette som en utfordring, sa Weitzenboeck.

Et annet, nokså komplisert krav i GDPR er kravet til innebygd personvern, såkalt data protection by design.

– I nye systemer er det kanskje enklere, fordi man kan ta stilling til dette fra anskaffelsen. Men hva gjør man med eksisterende systemer som ikke kan tilpasses? Bør man unngå å bruke disse systemene for å behandle personvernopplysninger? Artikkel 25, som omhandler dette, er vagt formulert, og åpner for mange tolkninger, sa Weitzenboeck.

«HELT UBEGRIPELIG»

Direktør Bjørn Erik Thon i Datatilsynet er også kritisk til deler av tekstene i GDPR.

– Forordningens tekst er helt forferdelig og noen steder helt ubegripelig.

Oversettelsen er jeg ikke helt enig i, for eksempel forslaget om å erstatte ordet «personvernombud» til «personvernrådgiver», sa Thon.

Advokat Weitzenboeck understrekte at hun synes fordelene til GDPR er gode, og hjelper til å tolke bestemmelsene, fordi de peker på årsakene bak.

UØNSKET RETTSUTVIKLING?

At regelverket er felles for hele Europa, er en utfordring, sa Datatilsynets direktør.

– Dette betyr at slik vi tolker regelverket her i Norge, kan være annerledes enn i andre land. Vi har ikke tradisjon for å bruke overtredelsesgebyrer, men kommer til å følge de store sakene. Hvis noen europeiske land er veldig på hugget, og legger seg på et skyhøyt gebyr, kan vi bli trukket inn i en rettsutvikling vi ikke ønsker, sa Thon.

Han kalte innføringen av GDPR som et «tidsskille».

– Den som har mest data, kan langt på vei tilby de beste tjenestene. Det er et kapp løp om innsamlingen. Mange selskaper sier at de skal vite mer om kundene enn kunden vet om seg selv. Dette er helt nytt.

Men markedet i dag er i ubalanse, mente Thon.

– Det er noen, sterke aktører som vet veldig mye om oss, men vi vet veldig lite om dem, og hva de bruker dataene til, eller hva de skal bruke dem

– I Wikborg Rein jobber vi nå med mange firmaer som ønsker å vite hva den nye personvernforordningen betyr for dem, og hvordan de skal løse og etterleve krav til dataportabilitet i praksis, sier advokat Emily Weitzenboeck.

til om to, tre eller fem år frem i tid. Dette er bakteppet for GDPR. I et maktperspektiv gir det nye regelverket forbrukerne bedre rettigheter. En rettighet som er uhyre interessant, er retten til såkalt dataportabilitet. Dette betyr at forbrukerens eiendomsrett til egne data styrkes.

– Jeg har veldig tro på at dette vil skape en ny balanse i markedet. Forbrukeren kan ta med seg dataene til et selskap som er bedre på personvern. Det styrker også eiendomsretten, og er en konkurransebestemmelse. At det nye regelverket styrker forbrukersiden, vil endre maktforholdet, sa Thon.

Mer hjelp

På Datatilsynets nettsider kan du lese mer om hva GDPR betyr for ulike virksomheter, og laste ned en veileder.

Informasjonen er delt i 13 punkter:

1. Hva betyr de nye personvern-reglene for din virksomhet?
2. Alle norske virksomheter får nye plikter.
3. Alle skal gi god informasjon om hvordan de behandler personopplysninger.
4. Alle skal vurdere risiko og personvernkonsekvenser.
5. Alle skal bygge personvern inn i nye løsninger.
6. Mange virksomheter må opprette personvernombud.
7. Reglene gjelder også virksomheter utenfor Europa.
8. Alle databehandler får nye plikter.
9. Alle bør samarbeide i egne nettverk og følge bransjenormer.
10. Alle får nye krav til avvikshåndtering.
11. Alle må kunne oppfylle borgernes nye rettigheter.
12. Hva bør dere gjøre nå?
13. Videre lesning.

ANNONSE

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR

Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

– Tyrkerne sitter ikke stille, motstanden står sterkt og verdenssamfunnet er på. De ble tydelig motivert av vår tilstedeværelse, sier medlem i MR-utvalget Maria Hessen Jacobsen, som i sommer reiste som observatør til Ankara.

– Jurister er i posisjon til å endre

– Intet land eller menneske er en øy. Vi er en del av det samme systemet, det samme rutenettet. Det er klart vi må engasjere oss.

Navn: Maria Hessen Jacobsen, 39 år

Bosted: Valle i bydelen Fana i Bergen

Tittel: Advokatfullmektig i Alvheim & Hansen, medlem i Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg.

Sivilstatus: Mamma til Emil (10)

Hvilke aviser eller nettaviser leser du daglig? Alle de store norske samt CNN, The Guardian, Washington Post og Al Jazeera.

Har du et favorittnettsted? Det må bli BT.no

Har du et favoritt-tidsskrift? Kritisk Juss

Hvilken bok leste du sist? Arv og miljø av Vigdis Hjorth

Hvilken app bruker du mest? Facebook

Lager du matpakke? Nei, Rosmari, resepsjonisten på jobben min gjør det. Hun er en fantastisk dame!

TEKST: TORHILD RIBE

FOTO: TOR ERIK MATHIESEN

BERGEN: Maria Hessen Jacobsen snakker om menneskerettigheter og ytringsfrihet – to tema som ligger advokatfullmektigens hjerte aller nærmest. Denne sommeren har bergenserens på nært hold fått se hvordan demokratiets kjerneverdier er alvorlig truet i Tyrkia.

Som medlem av Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg dro Maria i juli til Ankara for å følge rettsaken mot Figen Yuksekdag, tidligere leder i det pro-kurdiske partiet HDP, som ble arrestert i november 2016. Yuksekdag er tiltalt for å ha oppfordret til vold og propaganda til støtte for en terrororganisasjon. Hun risikerer 83 år i fengsel.

Sammen med en rekke andre internasjonale observatører og journalister, ble Maria nektet tilgang til rettsalen. Opplevelsen var, trist nok, beskriver hun, hennes eneste og viktigste observasjon fra selve rettsaken.

– Det var helt absurd å bli nektet tilgang til en offentlig rettsak, sier Maria.

Heller ikke den planlagte pressekonferansen som skulle finne sted utenfor rettsbygningen ble gjennomført. Maria reagerte med vantro da observatørene

ble stoppet av tungt bevæpnet opprørspoliti. På den ene siden av gaten sto politimenn bak skjoldene sin, med sjokkgranater, automatvåpen og tåregass. I midten sto observatører, journalister og advokater, og på den andre siden var veien kantet med enorme plakater av president Erdogan.

– Det var en trykket stemning, og særlig blant de internasjonale observatørene rådet en følelse av at dette var absurd. Det var en opplevelse jeg aldri vil glemme.

PARANOIDE POLITIKERE

Kontrastene var store under besøket. Om kveldene vandret Maria gatelangs, satt på restauranter og så på livet – hun opplevde det Tyrkia hun kjenner fra en og annen sydentur i ungdommen. Dagen etter ble observatørene møtt med massivt politioppbud, og paranoide politikere og advokater som arbeider under trusler om arrestasjon. Paranoi-aen som rådet smittet også over på Maria.

– Det var ubehagelig. Vi ble blant annet filmet hvert sekund i rettsbygningen av en mann i sorte sivile klær som fulgte etter oss overalt, forteller hun.

Sterkest inntrykk gjorde de flere møtene hun hadde med Yuksedags advokater og politikere som jobber utrettelig for å protestere mot prosessene.

– Alle jeg snakket med hadde historier om venner, naboer eller kollegaer som satt i varetekt eller som var blitt arbeidsledige og svartelistet over natten. Rykter om angiveri og korrupsjon florerte. De virket sjokkert og sterkt berørte over hvordan myndighetene hadde gått frem, og hvordan dette kunne skje i Tyrkia i 2017, sier Maria som etter besøket sitter igjen med en enorm respekt for den jobben hennes tyrkiske kollegaer gjør.

VIKTIG Å RAPPORTERE VIDERE

– Tyrkerne sitter ikke stille, motstanden står sterkt og verdenssamfunnet er på. De ble tydelig motivert av

vår tilstedeværelse, og ba oss formidle til verden utenfor hva som skjer. Det var ikke håpløshet og resignasjon å spore blant dem jeg møtte, oppsummerer hun.

Rettsaken mot Yuksedag fortsetter i september, Maria er spent på hva som vil skje.

– Det ser ikke lovende ut, men jeg sier som en del av advokatkollegene der nede sa: Dette kan ikke vare. Historien viser at dersom en leder krenker sitt folk for mye, så står han for fall.

I POSISJON TIL Å ENDRE

– Jeg elsker Bergen! Det eneste ankepunktet mot byen er jo været, men det gjør til gjengjeld at alle soldager blir som små perler.

Dagen i dag er en slik perle. Maria jobber som advokatfullmektig i Alvheim & Hansen, der hun hovedsakelig jobber med strafferett og menneskerettigheter.

– Jeg har vært alltid vært engasjert, men kanskje ikke i stand til å utrette noe. Det opplever jeg som veldig fint, men også forpliktende ved å være i den posisjonen jeg er i som jurist: Jeg er faktisk i posisjon til å gjøre noe.

TOK ARTIUM SOM 29-ÅRING

Det tok litt tid før Maria fant sin vei til jussen. På videregående var hun skolelei og hoppet av studiene for å jobbe som resepsjonist.

– Jeg hadde ikke karakterer å bruke til noen verdens ting. Jeg strøk nesten i flere fag, så jeg gikk ut i jobb i stedet, forteller hun.

Som 28-åring ble hun mamma for første gang.

– Jeg var alene med ham, og uten utdanning og jobb. Jeg tenkte: Jeg må i alle fall ta videregående! Så det gjorde jeg og det gikk kjempebra, sier hun med et bredt smil.

– Jeg fikk nesten bare 6-ere. Akkurat da tenkte jeg ikke så langt fremover, men jeg søkte jusstudiet og kom inn. Lidenskapen for faget vokste frem under studiet, ikke i forkant, oppsummerer hun.

Politiet sperret veien for journalister, advokater og observatører utenfor Høyesterett i Ankara. Foto: Privat

VIL HA MER PRAKSIS

Maria fortsatte å oppnå gode karakterer under jusstudiet. Særlig fikk hun et karaktermessig løft da hun engasjerte seg i Jussgruppen Wayback, der hun etter hvert ble leder. Jussgruppen jobber med å hjelpe straffedømte ut i samfunnet etter endt soning. Maria jobbet blant annet som saksbehandler i fengselet og reiste rundt på seminarer og debatter.

– Jeg gikk også mye i retten under studietiden, minst en gang i måneden. Karakterene mine ble noe helt annet da enn i starten av studiet. Jeg lærte utrolig mye når jeg fikk koblet sammen teori og praksis.

Nettopp derfor ønsker hun seg at jusstudiet tar mer høyde for praksis underveis i studieforløpet.

– Det er jo ikke til å komme forbi at det ikke er så mange ressursvake mennesker som studerer juss.

Å sjonglere studier med rollen som alenemamma til sønnen Emil, var tidvis svært utfordrende. Maria tror egne livserfaringene i dag gjør henne til en bedre advokat.

– Jeg prøver gjerne å peke på hva som finnes, å peke på håpet, sier Maria Hessen Jacobsen om møter med klienter og deres pårørende.

– Jeg er veldig klar over at det er få forskjeller på oss mennesker. Det er så mange små tilfeldigheter som fører den ene dit og den andre hit. Jeg har kjent på hvordan det er å ikke ha noen verdens ting og streve masse for å få alt til å gå rundt.

MANGE FÅR LIVET PÅ RETT KJØL

I dag sitter Maria i styret i stiftelsen til likemannsorganisasjonen Wayback. Stadig møter hun solskinnshistoriene om tidligere innsatte som får livet på rett kjøll og som i dag lever helt normale liv med hus, jobb og barn. Flere av dem har blitt hennes nære venner.

– Det er fantastisk fine folk som har en livsglede og innstilling til livet som er misunnelsesverdig, nettopp fordi de har levd på den andre siden av samfunnet. Jo mer jeg gjør og ser av det arbeidet Wayback gjør, jo bedre blir balansen til det jeg driver med på jobb.

– Å komme seg ut av alvorlige rusproblemer; det virker så umulig hvis man bare trækker i tingretten, eller bare ser straffesakene. Hvis man også ser alt det gode som skjer i organisasjoner

som eksempelvis Wayback, Kalfarhuset eller Røde Kors, så blir det lettere å se håp når jeg jobber for dem som står i motbakken.

NOENS NÆRMESTE

Hun blir stadig spurt om hvordan hun takler å jobbe med vanskelige saker, blant annet forvarer hun to tiltalte i den såkalte Dark Room-saken i hjembyen.

– I de sakene går klientene virkelig i motbakke, og tester om rettighetene gjelder for alle. Dessuten har jeg mye kontakt med pårørende. Disse mennene er jo også noens. De er noens sønn, noens bror.

Hun har lest og fått med seg somerens debatt om menneskerettigheter.

– Jeg er nok ikke enig i at det går inflasjon i menneskerettigheter. De sakene som er løftet frem som parodier, gir ikke et korrekt bilde, og feilsteg og uforholdsmessige utslag vil all-

tid forekomme. De aller fleste dommene for krenkelser EMD avsier, er viktige og nødvendige bidrag, og mange har vist seg nyttige også i Norge i 2017.

Hun ønsker debatten velkommen. Er det noe opplevelsene fra Tyrkia har ført med seg, er det en forsterket visshet om viktigheten av å bruke stemmen og ta diskusjoner ut i det offentlige rom.

– I Norge er det mange jurister som er flinke til å bruke stemmen sin høyt og tydelig. Jeg synes det er særlig kult når sosiale medier tas i bruk til å fremme budskap. Da når man en helt annen krets enn om du skriver i et juridisk tidsskrift.

Hun prøver å gjøre det selv også. – Jeg har venner som er lei av at jeg bare skriver om rettspolitikk i sosiale medier, men jeg prøver å slenge ut et bilde fra en fjelltur i ny og ne.

Sex-trakasserte klient med slibrige SMS-er

En mannlig Oslo-advokat i førtiårene er ilagt en advarsel for seksuell trakassering.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Det er så vidt vites aldri vært innklaget en advokat til Disiplinærorganene for seksuell trakassering. Heldigvis», skriver disiplinærutvalget for Oslo krets i beslutningen.

Ifølge klager, sendte advokaten henne opp mot 180 tekstmeldinger, hvor bare om lag førti av meldingene var knyttet til juridisk rådgivning. I løpet av ett døgn, skal advokaten ha sendt henne så mange som 67 meldinger.

«Advokaten har oppført seg uprofesjonelt. Han skiller ikke mellom arbeid og privatliv», anfører klager.

«PRIVAT KARAKTER»

Advokaten, på sin side, hevder at det ikke forelå et klientforhold mellom partene, men at kontakten var av privat karakter. «Han kontaktet henne ikke i egenskap av å være advokat. Det har aldri vært meningen at kontakten skulle oppfattes som trakasserende. (...) Han «oppfattet teksten som helt OK, helt til klager sa stopp til teksten», anfører han.

Han er i sitt tilsvarende enig i at henvendelsen fra kvinnen, som gjaldt spørsmål om testament og forfordeling av arv, «burde vært håndtert på en annen måte». «Advokaten peker på at han med en gang burde bedt henne om å kontakte en annen advokat innen arverett. Imidlertid så advokaten dette som en hevelse fra en bekjent», heter det i beslutningen.

Advokaten anfører også at klagen er for sent fremsatt.

EKLATANT BRUDD

Disiplinærutvalget mener at relasjonen ikke faller utenfor det som er advokat-

virksomhet. «Klageren henvende seg til en advokat for å få advokatbistand. Hun hadde intet kjennskap til advokaten fra tidligere, og hun gir i SMS-korrespondansen tydelig uttrykk for at hun ikke ønsker noe annet enn råd fra advokat», skriver utvalget.

Klager har fremlagt hele SMS-utvekslingen, som strekker seg fra februar til oktober 2016. Utvalget mener «det er bevist at advokaten har begått seksuell trakassering av klageren. Utvalget finner det helt klart må være tilfelle», skriver utvalget, og fortsetter:

«Advokaten har utvist fenomenal aktivitet med å sende tallrike SMS-er, der han legger an på klageren og søker å innlede et seksuelt forhold. Hun forsøker på en hyggelig måte å si fra at hun ikke er interessert, men han gir seg ikke. De groveste overtrap tramp fremkommer spesielt i SMS-er hans sendte i oktober 2016.

I disse karakteriserer han klagers utseende på en seksuell måte, og knytter henne til egne seksuelle tanker og handlinger», skriver utvalget, og mener dette er «i eklatant strid med ovennevnte regel» (RGA punkt 1.3, en advokat skal opptre saklig og korrekt).

VARSLE SMITH

Utvalget ble ikke enige om reaksjonsform overfor advokaten: Flertallet, ved advokat Nils Petter Jacobsen og Eivor Grindestuen, mente at overtredelsen er så grov at advokaten må meddeles en advarsel, og at Advokatforeningens generalsekretær skal varsles om forholdet, og at Tilsynsrådet informeres om utvalgets avgjørelse.

Mindretallet, ved advokat René Ibsen, er enig i at advokaten har brutt RGA punkt 1.3, men at advarsel er en for streng reaksjon, og mente at advokaten bør meddeles en irettesettelse.

Advokaten ble felt i tråd med flertallets innstilling.

Isolert i 4 år

To psykisk syke personer har sittet isolert ved avdeling G i Ila fengsel i henholdsvis tre og fire år, viser en besøksrapport fra Sivilombudsmannen.

Flere andre psykisk syke innsatte har sittet isolert fra fellesskapet i kortere tidsrom, kommer det frem av rapporten, som er utarbeidet av Sivilombudsmannens enhet for forebygging av tortur og annen grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved frihetsberøvelse.

Tilstanden til personer ved avdeling G med psykiske lidelser er blitt forverret under fengselsoppholdet, konkluderer forebyggingsenheten, og anbefaler at plassering i hel eller delvis isolasjon ved avdelingen kun benyttes dersom forholdene er akutte, og ikke som et rutinemessig tiltak.

Rapporten anbefaler også sentrale myndigheter å sette i verk tiltak for å gi langtidsisolerte et behandlingstilbud, og at deres isolasjon avbrytes.

Vil bedre rettssikkerheten for tvangsmedisinerte

Fra 1. september innføres det strengere krav til begrunnelse ved tvangsmedisinering. Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger venter flere klager til fylkeslegene.

TEKST: NINA SCHMIDT

I en artikkel i Lov og Rett (nr 5/2017) skriver Falkanger at rettssikkerheten til tvangsmedisinerte pasienter nå styrkes, men at det fortsatt er en vei å gå.

Mens man til nå har angitt det han kaller «overfladiske standardformuleringer – uten forankring i forskningsbelagt kunnskap og den konkrete pasientens tilstand» som begrunnelse ved tvangsmedisinering, vil man fra 1. september i år kreve at det som bakgrunn for vedtaket opplyses om hvordan vilkårene er vurdert, blant annet vilkåret om «stor sannsynlighet» for positiv effekt av tvangsmedisineringen.

Et offentlig oppnevnt utvalg, Paulsrud-utvalget, konkluderte i 2011 at å innfri kravet om «stor sannsynlighet» for positiv effekt av tvangsmedisinering, rett og slett er urealistisk.

«Hvis lovens nye krav til begrunnelse ikke innfris, må det forventes at fylkeslegene setter foten ned», skriver Falkanger.

HAR IKKE RESSURSER

Lovendringene gir også pasientene økt tilgang til fri rettshjelp.

– Regelverket er komplisert, sier Falkanger til Advokatbladet.

– Domstolene har full prøvelsesrett etter tvistelovens kapittel 36 i forhold til vedtak om tvangsinnleggelse, men hvis du først er tvangsinnlagt og så tvangsmedisinert, så kan du ikke bringe vedtaket om tvangsmedisineringen som sådan inn for domstolene etter det samme regelverket. Da må du klage til fylkeslegen, og hvis du er misfornøyd med vedtaket, må du da angripe det med et alminnelig gyldighetssøksmål. Mange av dem det gjelder har ikke overskudd eller ressurser til å gjøre noe slikt, sier Falkanger.

Å klage på tvangsmedisinering til fylkeslegene, gir veldig sjelden resultater: I 2014 fikk bare tre prosent av klagerne i realiteten medhold.

I PRAKSIS AVSKÅRET

Han mener regelverket burde vært forenklet, og synes det er rettssikkerhetsmessig problematisk at domstolsprøving av tvangsmedineringsvedtak i praksis er avskåret, skriver han i Lov og Rett.

– Jeg vil ikke uten videre si at dette er brudd på menneskerettighetene. Det pågår en internasjonal diskusjon og meningsbrytning som det er van-

BEKYMRET: Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger. Foto: Henrik Evertsson

skelig å si hvor vil ende. Men det er helt klart problematisk, sier Falkanger.

– Vi har sett at dette er et vanskelig område. Det er snakk om svært utsatte og sårbare personer, og voldsomme inngrep i deres private sfære. Derfor tar jeg opp dette nå, sier Falkanger.

USIKRE TALL

I 2014, som er de siste tilgjengelige tallene, ble det fattet 2532 innrapporterte vedtak om tvangsbehandling fordelt på 1502 pasienter, men tallene er usikre, ifølge Tvangsforsk.no, et nettverk for forskning om tvangsmiddelbruk.

ANNONSE

VOGT ADVOKATFIRMA
Marbella - Spania - Etablert i 1999

- ♦ Fast eiendom
- ♦ Arv/Skifte
- ♦ Skatt
- ♦ Forretningsjuss
- ♦ Regnskap & Selvangivelser
- ♦ Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L.
Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Dilemma-drilling for forsvarere

Trår du feil i etiske problemstillinger kan du raskt stå overfor både en tiltale – og en ødelagt advokatkarriere, advarer Nadia Hall.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Elden-advokat Nadia Hall har vært forsvarsadvokat i atten år. Under Advokatenes Fagdager i Oslo holdt hun foredrag om etiske dilemmaer.

– En god leveregel er at alt det du sier og gjør skal tåle dagens lys, sa Hall.

Hun ga tilhørerne dilemmaer å ta stilling til: Hva om du blir bedt om å ta en sivil sak for en klient som er mistenkt for å drive hallikvirksomhet, og du vet klienten stort sett har livnært

seg på kriminalitet de siste årene: Om da klienten ønsker å betale inn et salærforskudd på 45.000 kroner, kan du da ta imot betalingen?

De fleste i salen var negative.

– Ved såpass store beløp er det god grunn til å tro at det dreier seg om ulovlige penger. Og etter straffeloven § 332 andre ledd kan du straffes. Men hvis summen hadde vært ti tusen kroner, blir dilemmaet straks vanskeligere. For vedkommende kan jo også ha lovlig penger. I så fall må man sørge for dokumentasjon på at pengene kommer fra en tredjepart, sa Hall.

Et annet dilemma var hvorvidt du skal kunne kontakte en kollega av din varetektsfengslede klient som driver et bilverksted, og si fra at klienten er varetektsfengslet i fire uker, og be kol-

Nadia Hall ga forsvarsadvokater flere dilemmaer å bryne seg på.

legaen betale husleien de ligger på etterskudd med, så de ikke mister lokalene de leier.

– I disse sakene vil det være fornuftig alltid å si fra til klienten at denne informasjonen kan jeg godt viderefremmidle, men jeg må klarere det med politiet først, oppsummerte Hall.

For advokaten som faktisk videreformidlet en slik beskjed, viste det seg at opplysningen var en kode for at han måtte dra opp til bilverkstedet å fjerne 100 kilo hasj. Selv om advokaten senere ble frifunnet, tok saken lang tid og mye krefter.

ANNONSE

Hvordan kan du få drømmejobben som advokat i BDO?

BDO Advokater søker erfarne advokater og advokatfullmektiger innen bedriftsbeskatning og/eller selskapsrett.

Du har 2-5 års relevant erfaring, men nyutdannede kan også til å søke. Du ønsker deg en fleksibel arbeidshverdag fylt med faglige utfordringer og utviklingsmuligheter. Men hvordan kan du sikre deg denne jobben?

Her er noen tips:

- Ha evnen til å løse problemer selvstendig
- Være nøyaktig, strukturert og pålitelig
- Være markedsorientert og engasjert i å utvikle selskapet og tjenesteområdet videre
- Ha god muntlig og skriftlig fremstillingsevne på norsk og engelsk

Gå inn på bdo.no/stillinger og les mer. Send søknad til oss innen 11.09.2017

Revisjon | Advokat | Rådgivning | Regnskap

JU\$NYTT nr. 8–9/2017

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Ikrafttredelse nye lover:

1. juli 2017 (se også *Ju\$nytt* nr. 6/7): Ny forsvarslov, ny taubanelov, ny tivolilov, ny statsansattelov og 31 endringslover. Ni lover opphevet.

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2017-06-21-90 om endringer i straffeloven mv. (**smitteoverføring og allmennfarlig smittespredning**). Straffeloven § 238 er endret og gjelder nå *allmennfarlig smittespredning*. Endringene innebærer blant annet en klargjøring av at straffeansvar ikke pådras når forsvarlige smitteverntiltak er iaktatt. Straffeprosessloven *ny* § 157 a åpner for rutinemessig undersøkelse av mistenktes smittestatus i saker om alvorlige seksuallovbrudd.

LOV-2017-06-21-91 om endringer i straffeloven m.m. (**skjerpet straff ved flere grove integritetskrenkelser og styrket oppreisningsvern ved krenkelser begått av flere i fellesskap**). NB! Det er kun endringene i skadeserstatningsloven § 3–5 *nytt* andre ledd og § 5–3 nr. 1, og voldsoffererstatningsloven § 6 *nytt* tredje punktum som ble vedtatt av Stortinget, samt en endring i straffeprosessloven § 40 (krav til domsgrunner). Tittelen på loven er derfor misvisende. Endringene innebærer at retten kan fastsette separate oppreisningskrav mot den enkelte ansvarlige for skade eller krenkelse begått av flere i fellesskap. Det er ikke avgjørende om det er snakk om én eller flere skader eller krenkelser for at hver av gjerningspersonene skal bli ilagt særskilt oppreisningsansvar. Formålet med endringen er å motvirke at gjerningspersoner blir ansvarlig for et lavere beløp ved å handle sammen med andre. Endringen i straffeprosessloven § 40

andre ledd *nytt* fjerde punktum skal skjerpe kravene til begrunnelsen domstolene gir ved utmåling av straff mot lovbrutere som har begått flere lovbrudd, jf. straffeloven § 79 bokstav a. Formålet med lovendringen er å bidra til at domstoler og påtalemyndighet er bevisst straffenivået for hvert enkelt lovbrudd i saken.

LOV-2017-06-21-92 om endringer i straffeprosessloven (**biometrisk autentisering**). NB! Politiet kan nå ved ransaking eller beslag av mobiltelefoner, nettbrett og andre datasystemer pålegge enhver som har befattning med datasystemet å åpne det ved bruk av biometrisk autentisering (fingeravtrykk, irisgjenkjenning mv.) jf. § 199 a. Det er også hjemmel for politiet til å bruke tvang overfor den som nekter å etterkomme et slikt pålegg. Endringene har sin bakgrunn i Høyesteretts kjennelse **HR-2016-1833-A**, der det ble slått fast at **straffeprosessloven** § 157 om kroppslig undersøkelse ikke gir slik adgang.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

LOV-2017-06-16-67 om statens ansatte (**statsansatteloven**) og **FOR-2017-06-21-838** til loven. Tjenestemannsloven, lov nr. 3/1983, opphevet. Med «statsansatt» menes enhver arbeidstaker som ikke er embedsmann, jf. § 1 andre ledd. Tjenestemannsbegrepet er utgått. Loven innebærer at inngåelse av arbeidsavtaler og oppsigelse av statens ansatte reguleres særskilt gjennom denne loven. Loven er i stor grad en harmonisering med arbeidsmiljøloven når det gjelder midlertidig ansettelse, innleie, prøvetidsansettelse, oppsigelse og rettsvirkninger ved brudd på enkelte

bestemmelser. *Midlertidig ansatte* får rettigheter som **fast ansatte** etter **tre år** – mot tidligere fire år etter tjenestemannsloven. Det skilles ikke lenger mellom såkalt «svakt» og «sterkt» stillingsvern før/etter to års ansettelse i staten. For embedsmenn medfører loven ingen endringer. Selv om tjenestemannsloven er opphevet, er det en rekke lover som fortsatt viser til den opphevede loven!

LOV-2017-06-21-96 om endringer i husbankloven (**handsaming av personopplysninger**).

LOV-2017-06-21-97 om endringer i plan- og bygningsloven og matrikellova (**mer effektive planprosesser, enklere saksbehandling og konsekvensutredning**), *unntatt* plan- og bygningsloven *ny* § 2–3 (opplysninger om infrastruktur i grunnen mv.). Se rundskriv **H-2017-6**.

Landbruks- og matdepartementet:

LOV-2017-06-21-99 om endringer i konsesjonsloven, jordloven og odelsloven mv. (**konsesjonsplikt, odlingsjord, priskontroll, deling og driveplikt mv.**), *delt ikrafttredelse*: Loven trer i kraft **1. september 2017** med *unntak* av endringene i jordloven § 18 (tilskudd) og konsesjonsloven § 9 og *ny* § 9a første ledd (priskontroll), samt overgangsbestemmelsen til § 9 og § 9a første ledd, som trådte i kraft **1. juli**. Endringen i jordloven § 2 trer i kraft **1. januar 2018**. Kort om noen av endringene:

Arealgrensene for fulldyrket og overflate-dyrket jord i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 4 og § 5 andre ledd, og i odelsloven § 2, er hevet fra 25 til **35 dekar**.

Priskontrollen ved konsesjonsbehandling av rene skogeiendommer er opphevet. Arealgrensen for priskontroll er hevet til **35 dekar** fulldyrket eller overflatedyrket jord ved erverv av bebygde eiendommer med både jord og skog. Endringene innebærer at en bebygd eiendom med skog eller uproduktive arealer er unntatt fra priskontroll uavhengig av størrelsen på skogen eller arealet, hvis det ikke er over 35 dekar fulldyrket og overflatedyrket jord på eiendommen. Eiendommer med jordbruksareal hvor det produktive arealet ikke er fulldyrket eller overflatedyrket jord, faller også utenom priskontrollen, for eksempel ved erverv av innmarksbeite. Priskontroll gjelder ved erverv av en ubebygd eiendom som skal brukes til landbruksformål, unntatt rene skogeiendommer. Uttrykket «til landbruksformål» innebærer at det ikke vil være priskontroll hvis eiendommen er totalt uten produktive arealer, for eksempel en fjellstrekning med jaktretter, fiskeretter og beitemuligheter.

Konsesjonsplikt ved erverv av *ubebygde tomter*. Unntaket i konsesjonsloven § 4 første ledd nr. 1 er utvidet til også å gjelde naust. Fradelte tomter som ikke krever delingstillatelse etter jordloven, omfattes også av unntaket. Betingelsen i § 4 andre ledd om at den ubebygde tomten skulle bebygges innen 5 år er opphevet. Det er forenklinger i *driveplikten* etter jordloven § 8 og en enklere løsning for å trekke *uberettiget utbetalt tilskudd* tilbake. Det er ikke lenger nødvendig å få dom for kravet, jf. jordloven § 18 nytt andre ledd.

Se **Prop. 92 L (2016–2017)** og Landbruks- og matdepartementets orienteringsbrev om endringene datert 29. juni 2017.

Arbeids- og sosialdepartementet: **LOV-2017-06-16-42** om endringer i arbeidsmiljøloven (**varsling og arbeidstid**). Reglene om varsling er samlet i nytt **kapittel 2 A**. Lovbestemmelsenes virkeområde er utvidet slik at innleide arbeidstagere er vernet mot gjengjeldelse ved varsling om kritikkverdige forhold i innleievirksomheten. Det skal bli lettere for utlendinger som

er innleid arbeidskraft å varsle. **NB!** Arbeidsgiver plikter å utarbeide rutiner for intern varsling dersom virksomheten jevnlig sysselsetter *minst 5 arbeidstagere*, inkludert innleid arbeidskraft. Det er nye minimumskrav til innholdet i skriftlige varslingsrutiner, jf. § **2 A-3**. Arbeidstidsbestemmelsene er endret ved at arbeidsgiver og arbeidstager kan inngå skriftlig avtale om at arbeidstager, på eget initiativ, kan utføre arbeid mellom kl. 21 og kl. 23, jf. § **10-11 tredje ledd**. Nattarbeid starter fra kl. 23, ikke kl. 21 som tidligere.

LOV-2017-06-16-44 om endringer i folketrygdloven og kontantstøtteloven, *unntatt* folketrygdloven § 10-2 (forutgående medlemskap), som oppheves **1. januar 2018**.

Finansdepartementet: **LOV-2017-06-16-52** om endringer i hvitvaskingsloven og verdipapirhandelloven (**beløpsgrense for kontantvederlag**). Det følger av hvitvaskingsloven ny § 4 a at forhandlere av gjenstander kan ikke motta vederlag i kontanter på *40 000 kroner eller mer*. Dette gjelder også der oppjøret gjennomføres i flere operasjoner. Skattekontoret skal føre kontroll med dette.

Samferdselsdepartementet: **LOV-2017-06-21-103** om endringer i luftfartslova (**restriksjonsområde**).

Forsvarsdepartementet: **LOV-2016-08-12-77** om verneplikt og tjeneste i Forsvaret m.m. (**forsvarsloven**).

Helse- og omsorgsdepartementet: **LOV-2017-06-21-89** om endringer i tobakkskadeloven, strålevernloven og helseberedskapsloven (**registrerings- og tilsynsordning for salg av tobakksvarer mv.**), *delt ikrafttredelse*.

LOV-2016-06-17-45 om endringer i pasient- og brukerrettighetsloven og helse- og omsorgstjenesteloven (**rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier**

og ventelister), *unntatt* deler av § 3–2 a) i helse- og omsorgstjenesteloven.

LOV-2017-06-16-53 om endringer i pasient- og brukarrettslova, helsepersonellova m.m. (**styrking av rettsstillinga til barn ved yting av helse- og omsorgstenester m.m.**), *delt ikrafttredelse*.

LOV-2017-06-16-54 om endringer i transplantasjonsloven mv. (**gjennomføring av organhandelskonvensjonen i norsk rett**), Council of Europe Convention against Trafficking in Human Organs, ETS No. 216.

Kulturdepartementet: **LOV-2017-06-16-68** om endringer i kringkastingsloven (**reklame og sponsing mv.**).

Nærings- og fiskeridepartementet: **LOV-2017-06-16-71** om endringer i aksjelovgivningen. (**modernisering og forenkling**), *delt ikrafttredelse* se loven delV.

LOV-2017-06-16-72 om endringer i skipsarbeidsloven (**rederiets garantiplikt**).

LOV-2017-06-16-73 om endringer i havressurslova m.m. (**regulering av turistfiskenæringa m.m.**).

1. august 2017
Kunnskapsdepartementet: **LOV-2017-06-09-37** om endringer i opplæringslova (**oppstart av grunnskoleopplæring og rett til vidaregåande opplæring**).

LOV-2017-06-09-38 om endringer i opplæringslova og friskolelova (**skolemiljø**).

LOV-2017-06-16-70 om endringer i friskolelova, voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven (**dekning av utgifter til spesialundervisning i friskoler m.m.**).

LOV-2017-06-21-98 om endringer i barnehageloven (**rett til barnehageplass for barn født i november m.m.**).

Samferdselsdepartementet: **LOV-2017-06-21-102** om endringer i vegtrafikkloven § 36 a (gebyr for overlasting).

1. september 2017
Barne- og likestillingsdepartementet: **LOV-2017-06-02-33** om endringer i barneloven (**barnebidrag og bidrag**

etter fylte 18 år). En regelteknisk endring i § **83 a** trådte i kraft 2. juni 2017.

Helse- og omsorgsdepartementet: **LOV-2017-06-16-57** om endringer i legemiddeloven og patentloven (**legemidler til barn**).

► Elektronisk tinglysing

Som følge av innføring av elektroniske dokumenter er regelverket for tinglysing i fast eiendom og borettslagsandeler vesentlig endret fra 18. april 2017, jf. **LOV-2017-03-31-14**. Nå kan «enkle» dokumenter som skjøte uten tilleggsbestemmelser, hjemmelsdokumenter for borettslagsandeler, pantedokumenter med og uten råderettsbegrensning, og sletting av diverse heftelser tinglyses som *elektronisk* dokument. Her skal kort noen av endringene nevnes.

Kartverket har endret presentasjon av grunnboksopplysninger. For eksempel er hjemmel til «grunn» byttet ut med hjemmel til «eiendomsrett», og dokumentnummeret er kombinert med andre sifre. En viktig endring er at prinsippet om dagprioritet er i det vesentlig byttet ut med **klokkeslettprioritet**. Klokkeslettet presenteres i grunnboken ned til

minuttet. *Elektroniske* dokumenter som tinglyses, vil døgnet rundt omgående oppnå prioritet fra det tidspunktet som en elektronisk melding blir mottatt i grunnboken. *Papirbaserte* dokumenter får en felles prioritet knyttet til klokken 21.00, uavhengig av når dokumentet er blitt mottatt innen kl. 14.00 den aktuelle dag. Fortrinnet for arrest, utleggspant og avhendingsforbehold er opprettholdt, og får dagprioritet foran andre dokumenter tinglyst samme dag. Se om de nye prioritetsreglene **tinglysingsloven §§ 20 og 21**, og **tinglysingsforskriften §§ 11 og 22**. Det er i **tinglysingsloven § 32 andre ledd** innført nye regler for sletting av tinglyst pant.

En annen viktig endring er at ved tinglysing av skjøte skal ikke lenger dokumentasjon for konsesjon eller

Justis- og beredskapsdepartementet: **LOV-2016-06-17-58** endringer i utlendingsloven mv. (**innstramninger II**). Krav om *selvforsørgelse* de siste 12 månedene for å få varig opphold i Norge, jf. § 62 første ledd bokstav f. Inntektskravet er p.t. kr 238 784. *Delt ikrafttredelse* – dette er den syvende ikrafttredelsen til denne endringsloven.

► Forslag til ny personopplysningslov

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høring forslag til ny personopplysningslov (snr. 17/4200), som skal gjennomføre **EUs personvernforordning (2016/679)** i norsk rett. Departementet foreslår at forordningen gjennomføres i norsk rett ved *inkorporasjon*, samt lovbestemmelser som utfyller bestemmelsene i forordningen. Den registrertes rettigheter er styrket på flere

punkter. Blant annet innføres en ny rettighet for registrerte til å motta personopplysninger om seg selv og overføre disse fra en tjenestetilbyder til en annen (dataportabilitet). Dagens melde- og konsesjonsplikt for behandling av personopplysninger bortfaller. Den erstattes med en plikt for den behandlingsansvarlige til selv å utrede personvernkonsekvenser og rådføre seg med Data-

tilsynet dersom konsekvensutredningen viser at behandlingen medfører høy risiko for personvernet. Overtredelser av loven skal ikke lenger være straffbare, men Datatilsynet får mulighet til å ilegge vesentlig høyere overtredelsesgebyr. Frist for å sende inn høringssvar er **16. oktober 2017**. Planlagt ikrafttredelse **25. mai 2018**, da forordningen skal tre i kraft i alle EU-land fra dette tidspunkt.

► Mangel ved kjøp av fast eiendom – betydningen av standardheving

Høyesterett avsa 31. mai 2017 enstemmig dom – **HR-2017-1073-A** – hvor det sentrale spørsmålet var om det skal gjøres fradrag for standardheving i form av «*nytt for gammelt*» ved vurderingen av om eiendommen er i vesentlig dårligere stand enn kjøper hadde grunn til å forvente, jf. **avhendingsloven § 3–9 andre punktum**. Feilen var en vannlekkasje på badet. Såkalt «nytt for gammelt» refererer seg til at utbedring av skaden innebærer en fordel for kjøperne ved at de får et bad med lengre levetid og av bedre kvalitet som følge av nye tekniske forskrifter. Det er i denne betydningen Høyesterett benyttet begrepet «standardheving».

Det følger av rettspraksis at det skal foretas en skjønnsmessig helhetsvurdering av om vesentlighetskravet i § 3–9 andre

punktum er oppfylt. I praksis foretas det gjerne en beregning som viser hvilken prosent utbedringskostnadene utgjør av kjøpesummen. Eierskifteforsikrings-selskapet mente fradraget for standardheving måtte tas i betraktning ved mangelsvurderingen, og at det ikke forelå en mangel i lovens forstand.

Kjøpesummen var 5 190 000 kroner. Enighet om at de samlede utbedringskostnadene utgjorde 283 820 kroner, og at fordelene ved standardhevingen kunne settes til 40 prosent av utbedringskostnadene. Dersom det for prosentberegningen skal gjøre et fradrag i utbedringskostnadene for standardhevingen, vil det kunne få betydning for vesentlighets-kriteriet i § 3–9. I denne saken ville utbedringskostnadene – dersom det ikke

ble gjort fradrag – utgjøre ca. 5,5 prosent av kjøpesummen. Med fradrag vil kostnadene utgjøre 3,6 prosent.

Når utbedringskostnadene skal fungere som et uttrykk for alvorligheten og omfanget av avviket, kom Høyesterett til at det *ikke* skal gjøres et fradrag for standardheving før det foretas en prosentberegning, og det tas endelig stilling til mangelspørsmålet ut fra en helhetsvurdering, jf. «tilhøva elles» (**avsnitt 38**). En annen sak er at dersom kjøperne har krav på prisavslag etter avhendingsloven § 4–12, skal fordelene ved standardhevingen komme til fradrag ved beregningen av prisavslaget (**avsnitt 43**).

Dommere: Berglund, Normann, Webster, Tønder og Øie.

► Ubetinget fengsel for unnlatt melding av oldtidsfunn

Høyesterett avsa 29. juni 2017 enstemmig dom – **HR-2017-1298-A** – som gjaldt straffutmåling for overtredelse av **kulturminneloven**, jf. § 27. Saken gjaldt «løse kulturminner», loven **kapittel III**, hvor meldeplikten fremgår av § 13 **andre ledd**. Høyesterett fastsatte straffen til 14 dager ubetinget fengsel for langvarig overtredelse av plikten til å melde fra om funn av løse kulturminner til kulturminnemyndighetene. Det var da gjort 2 dagers fradrag for tilståelse.

Domfelte hadde over en periode på seks år ved hjelp av metalldetektor aktivt lett etter oldtidsminner i Vestfold. De funnene han gjorde, ble ikke meldt

selv om han var klar over meldeplikten. Ved valg av reaksjonsform vil handlingens art, konsekvens og omfang, samt graden av skyld stå sentralt. Domfeltes langvarige og faste forsett om å sette til side kulturminnelovens regler til vern om den kollektive kulturhistorien, måtte lede til en ubetinget fengselsstraff. Det var ikke formildende at aktiviteten i noen grad hadde vært åpen ved at funnene ble utstilt i en privat samling, som var åpen for publikum om sommeren. Allmennpreventive hensyn talte for en ubetinget reaksjon.

Dommere: Matheson, Normann, Bergh, Arntzen og Matningsdal.

Retts hjelp uten behovsprøving

Fra **1. juli 2017** skal det gis retts hjelp uten behovsprøving der vedkommende klager på at det er besluttet undersøkelse og/eller behandling uten eget samtykke etter psykisk helsevernloven, jf. **retts-hjelploven § 11 nytt punkt 8**. Det gis stykkpris til advokater, *fem ganger salærsatsen*, jf. **stykkprisforskriften § 5 andre ledd ny nr. 13**.

► Verdierstatningskrav fra kreditor på grunnlag av gaver mellom ektefeller

Høyesterett avsa 15. mai 2017 enstemmig dom – **HR-2017-959-A** – som gjaldt verdierstatningskrav fra kreditor etter at debitor hadde overdratt to fritidseiendommer til ektefellens rådighetsdel av felleseiet, jf. **ekteskapsloven § 51**. Formålet med bestemmelsen er å beskytte enkeltforfølgende kreditorer mot illojale gavedisposisjoner mellom ektefeller. Debitorektefellen skyldte banken sin et betydelig beløp etter tapsbringende investeringsvirksomhet. Begge eiendommene var pantsatt, men hustruen overtok ikke det personlige ansvaret for gjelden. Da hun noen år senere solgte eiendommene, innfridde

hun den påhvilende pantegjelden. Banken krevde verdierstatning av henne tilsvarende eiendommenes markedsverdi, jf. § 51.

Høyesterett fant at overføringene av eiendommene innebar gavedisposisjoner fra debitor til hustruen, slik at vilkårene for verdierstatning etter § 51 var oppfylt. **NB!** Da hustruen ikke overtok det personlige ansvaret for gjelden, kom Høyesterett til at det ikke var naturlig å anse hennes *etterfølgende* nedbetalinger som vederlag. Nedbetalingene av pantegjelden måtte sees som utslag av egen skaper ved eiendommene; nemlig at de

var pantsatt. Vilåret om at det måtte foreligge en formuesforskyvning var oppfylt, og det forelå gavehensikt.

Ved erstatningsberegningen ble det tatt utgangspunkt i eiendommenes markeds-messige nåverdier, og deretter gjort fradrag for innfrielsen av ektemannens pantegjeld. Hverken vilkårene for å begrense verdierstatningen til *berikelsen* eller for *lemping* ble funnet å være oppfylt, jf. § 51 andre og tredje ledd.

Dommere: Arntzen, Bårdsen, Kallerud, Kaasen og Øie.

► Domsmyndighet og lovvalg i Bergen Bunkers-konkursen

Høyesterett avsa 28. juni 2017 enstemmig dom – **HR-2017-1297-A** – som gjaldt spørsmål om avvisning av et søksmål fra et norsk konkursbo mot en utenlandsk panthaver på grunn av manglende domsmyndighet, og om lovvalg dersom saken ikke avvises. Høyesterett kom til at viktige pantespørsmål i konkursen i Bergen Bunkers AS skal behandles i Norge etter **norsk rett**.

Bergen Bunkers AS pantsatte sine kundefordringer som sikkerhet for et lån i en nederlandsk bank ett knapt år før selskapet gikk konkurs. Konkursboet reiste saken mot banken med påstand om at banken ikke hadde sikkerhet i kundefordringene ved konkursåpningen. Høyesterett tok først stilling til om

søksmålet skulle avvises fordi norske domstoler ikke har kompetanse til å avgjøre saken (**avsnitt 35–70**). Høyesterett kom til at tvisten var omfattet av konkursunntaket i **Luganokonvensjonen artikkel 1 nr. 2 bokstav b**. Reelle hensyn taler sterkt for at tvister, som omfattes av konkursunntaket, er undergitt konkurslandets domsmyndighet. Det er her spørsmålene har størst tilhørighet, og hensynene til effektiv behandling, prosessøkonomi og rettsenhet talte i samme retning (**avsnitt 67**). Forholdet falt inn under **tvisteloven § 4–3**, da tilknytningskravet er oppfylt i tvister som faller inn under konkursunntaket når konkurs er åpnet i Norge (**avsnitt 68**). Det var ikke grunnlag for å avvise saken fra Oslo tingrett.

Lovvalgsspørsmålet drøftes i **avsnitt 71–93**. Det var enighet om at spørsmålet om omstøtelse av pantet retten reguleres av norsk rett. Spørsmålet var om pantets gyldighet og rettsvern skulle løses etter engelsk rett. Låneavtalen, avtalen om pantsettelse og leveringskontraktene var undergitt engelsk rett. Etter en grundig drøftelse kom Høyesterett til at spørsmålene om pantets gyldighet og rettsvern må avgjøres etter pantsetters lands rett, noe som innebærer at saken i sin helhet skal avgjøres etter norsk rett (**avsnitt 93**).

Dommere: Kaasen, Bergh, Webster, Arntzen og Øie.

► Follo-saken: Åpent anbuds-samarbeid forbudt etter konkurranseloven § 10

Høyesterett avsa 22. juni 2017 enstemmig dom – **HR-2017-1229-A** – som gjaldt spørsmålet om et åpent anbudssamarbeid hadde til formål å begrense konkurransen, og dermed i strid med **konkurranseloven § 10 første ledd bokstav a**, som bestemmer:

«Enhver avtale mellom foretak, enhver beslutning truffet av sammenslutninger av foretak og enhver form for samordnet opptreden som har til formål eller virkning å hindre, innskrenke eller vri konkurransen, er forbudt, særlig slike som består i

å fastsette på direkte eller indirekte måte innkjøps- eller utsalgspriser eller andre forretningsvilkår, ...»

Høyesterett kom til at to anbudssamarbeid hadde til formål å begrense konkurransen.

Fra sammendraget: To mindre taxi-selskaper hadde slått seg sammen og inngitt felles tilbud i to anbuds-konkurranser utlyst av et sykehus. Konkurransen gjaldt kjøp av pasient-reiser. Det fremgikk åpent av tilbudene at de to selskapene samarbeidet. Konkurransetilsynet ila selskapene over-tredelsesgebyr etter konkurranseloven § 10. Lagmannsretten var enig med tilsynet, men reduserte boten. Høyesterett forkastet selskapenes anke, etter først å ha innhentet EFTA-domstolens uttalelse om forståelsen av **EØS-avtalen artikkel 53 nr. 1**, som er parallell til konkurranseloven § 10 første ledd.

Høyesterett sluttet seg til EFTA-domstolens tolkning. Et anbuds-samarbeid har til formål å begrense konkurransen hvis samarbeidet

«fremtre[r] som tilstrekkelig skadelig for konkurransen». Det var tilfellet her, hvor de to taxiselskapene hadde mulighet til å inngi selvstendige tilbud (**avsnitt 43**). Ved å samarbeide fjernet de konkurransepresset seg imellom. Anbudssamarbeidet var derfor skadelig for konkurransen (**avsnitt 46**). Da spilte det liten rolle at samarbeidet skjedde åpent. At samarbeidet kunne gi noen fordeler, typisk større fleksibilitet i bil-parkene, måtte i tilfelle vurderes etter unntaket i konkurranseloven § 10 tredje ledd (**avsnitt 52**). Siden anbuds-samarbeidet etter sin art var konkurransebegrensende, forelå det ingen lov-lig hovedvirksomhet som prisfast-settelsen var direkte knyttet til (**avsnitt 58**).

Dommere: Falch, Endresen, Normann, Høgetveit Berg og Utgård.

► Straff for nettover-grep mot mindreårige

Høyesterett avsa 28. juni 2017 enstemmig dom – **HR-2017-1282-A** – som gjaldt straffutmåling, hovedsakelig for seksuelle overgrep begått gjennom kontakt med barn i alderen 13 til 15 år over internett. En 44 år gammel mann ble dømt til fengsel i 12 år. De mest alvorlige handlingene i saken var voldtekter begått overfor de fornærmede B, C og D. Felles for disse overgrepene var at domfelte hadde fått de fornærmede til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang, med seg selv, og for Cs og Ds del også med hverandre. Handlingene var skjedd i de fornærmedes hjem. Domfelte hadde ikke vært til stede der, men hadde

gjennom internett fått de fornærmede til å utføre handlingene og til å filme dem. Filmene ble så sendt til domfelte.

Et spørsmål var hvilken betydning det skal få for straffutmålingen at kontakten med gjerningsmannen utelukkende var over internett (**avsnitt 19–26**). Høyesterett kom til at allmennpreventive hensyn gjør seg sterkt gjeldende på dette området, og at seksuelle overgrep over internett ikke generelt bør straffes mildere enn andre former for overgrep.

Dommere: Bergh, Berglund, Kaasen, Høgetveit Berg og Tønder.

Ansiennitets-beregning ved oppsigelser etter virksomhets-overdragelse

EU-domstolen avsa 6. april 2017 fortolkningsdom – **C-336/15** – vedrørende **direktiv 2001/23/EF artikkel 3**. Direktivet er gjennomført i **arbeidsmiljøloven kap. 16**. Artikkel 3 skal fortolkes slik at erververen ved oppsigelse av overførte arbeidstagere, også etter utløpet av beskyttelsesperioden på ett år, skal medregne den ansienniteten arbeidstagerne hadde opp-tjent hos tidligere arbeidsgiver ved fastleggingen av den oppsigelsestid som gjelder for dem. Mer om dommen i **EuroRett nr. 9/2017**.

ANNONSER

Foto: Mario Travaini

GAVEN SOM REDDER LIV

En gave til Leger Uten Grenser kan være et godt og livsviktig alternativ i forbindelse med **bryllup, bursdag eller jubileum**.

Ring oss på tlf **08898**, eller gå inn på www.legerutengrenser.no
Kontonummer: 5005 06 36728.

Merk innbetalingen med navn på jubilar/brudepar, samt navn på giver(e) av gaven.

jussystemer

Kundekontroll Hvitvasking

Vi tilbyr nå et praktisk IT-verktøy som forenkler prosessen med kundekontroll hvitvasking (KYC)

- ✓ Sikrer oppfyllelse av lovbestemte krav
- ✓ Skreddersydd for advokatbransjen
- ✓ Funksjonell og kostnadseffektiv
- ✓ Tidsbesparende

✓ **KYC kan brukes separat eller integreres med ditt sakssystem**

Ta kontakt for mer informasjon eller for en demonstrasjon av programmet

Tlf: 07692 (920 60 510)
Epost: post@jussys.no

C. J. Hambros plass 5 0164 Oslo
Org nr. 867 599 002

Lærebok i merverdiavgift, 5. utg.

Boken gir en oversiktlig veiledning og tolkning over merverdiavgiftens grunnprinsipper, og forklarer sentrale begreper innen rettsområdet.

Formålet med boken er ifølge forfatterne å tilby en grunnleggende lærebok innen merverdiavgiftretten. Boken skal gi en grundig gjennomgang av temaer som fradragsretten, unntak, fritak og uttaksmerverdiavgift, samt reglene om beregningsgrunnlag.

Boken gir videre en overordnet innføring i EUs avgiftsregler. Betydelig endringer er skjedd i merverdiavgiftsloven siden forrige utgave. Denne 5. utgaven er oppdatert med lovendringer og praksis per 1. mai 2017, herunder nytt system for innførselsmerverdiavgift, ny skattemelding for merverdiavgift og den nye skatteforvaltningsloven.

Særlig omtales sektorer som bygg og anlegg, handel over landegrenser og offentlig sektor. Her får du også oppdatering av nyere rettspraksis og administrativ praksis.

Ole Gjems-Onstad, Tor S. Kildal, Cecilie Aasprong Dyrnes, Anders B. Mikelsen, Gyldendal Juridisk, 353 sider, 499 kroner.

Hagerup og den straffettslege ansvarslæra

Boken belyser Francis Hagerups bidrag til straffettens ansvarslære. Hagerup, 1853–1921, var tidligere statsminister, professor og en av våre viktigste rettstenkere.

I *Strafferettens almindelige del* fra 1911 redegjorde Hagerup for strafferettens

ansvarslære, og de grunnleggende forestillingene om mennesket, handlinger og ansvar.

Fremstillingen undersøker og analyserer Hagerups budskap, og i hvilken grad jurister i dag kan bygge videre på dette grunnleggende verket fra den moderne strafferettens begynnelse.

Boken tar sikte på å presentere en kritisk undersøkelse av Hagerups ansvarslære, ikke en lovprisning. Ansvarslæren til Hagerup var nytenkende, med en synlig teoretisk dybde, og ett av de viktigste bidragene til ansvarslæren slik vi kjenner den i dag. Fremstillingen analyserer hans metodelære og intellektuelle utvikling i faget. Et overordnet siktemål med boken er å koble norsk strafferettstenkning tydelig tilbake til Hagerups teorier.

Jørn Jacobsen, Fagbokforlaget, 370 sider, 339 kroner.

Skatteforvaltningsloven Kommentartutgave

Ny skatteforvaltningslov trådte i kraft fra 1. januar 2017, noe som innebærer at en samling av saksbehandlingsregler for skatt og avgift, som tidligere var spredd utover en rekke lover og forskrifter, nå er samlet. Boken tar sikte på å gi en oversiktlig veiledning over skatteforvaltningsloven med forskrifter. Regelverket er kommentert av skattejurister med omfattende praksis fra det private næringsliv og skatteforvaltningen.

Forfatterne understreker at en rekke spørsmål fortjener en langt grundigere behandling enn hva de presenterer i denne utgaven, dette vil tilkomme i senere utgaver. Boken skal være et praktisk hjelpemiddel både for revisorer, regnskapsførere og advokater. Fremstillingen er ajourført per 1. april 2017.

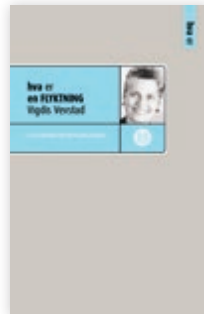
Einar Harboe, Marianne Brockmann Bugge, Universitetsforlaget, 480 sider, 1499 kroner.

Hva er en flyktning

Ny bok i Universitetsforlagets «hva er»-serie, som er korte introduksjonsbøker inspirert av den engelskspråklige serien *Very Short Introductions* fra Oxford University Press.

Migrasjon preger vår tids offentlige debatt mer enn noe annet tema. Hvem har krav på beskyttelse, og hvilke forplikter har statene gjensidig påtatt seg? Boken omhandler såkalt tvungen migrasjon, og beskriver hva som skiller en flyktning fra andre migranter. Forfatteren mener at flyktning-debatten er blitt vevet sammen med den generelle migrasjonsdebatten, og at klargjøringen er viktigere enn noen gang.

Vigdis Vevstad, Universitetsforlaget, 158 sider, 199 kroner.

Lov om arbeidsmiljø, 9 utg.

Kommentarutgaven forklarer lovens bestemmelser på en lett-fattelig og nyttig måte. Siden forrige utgave er det blant annet gjort endringer i bestemmelsene om barn og barnepassers sykdom § 12–9, og lønns- og arbeidsvilkår for utsendte arbeidstakere § 1–7. Loven har videre fått et nytt kapittel (2A) «Varsling om kritikkverdige forhold i virksomhet» med bestemmelser om obligatoriske varslingsrutiner, krav til disse og anonymitetsbeskyttelse for varslere.

Hvert kapittel starter med en innledning før lovens bestemmelser blir kommentert, og boken har et nyttig

stikkordsregister. Boken er ajourført med lovendringer og rettspraksis per 1. juli 2017.

Børre Pettersen, Atle Sønsteli, Gyldendal Arbeidsliv, 329 sider, 159 kroner.

Materialsamling i børs- og verdipapirrett Corporate / Compliance

«Materialsamlingen er det definitive oppslagsverket og en anerkjent klassiker for alle som jobber med børs- og verdipapirrett», skriver advokatfirmaet Schjødt på egne nettsider om dette tobinds-verket, som nå foreligger i 20. utgave. «Corporate inneholder reglene for utstedere av børsnoterte aksjer og obligasjoner. Compliance dekker reglene for foretak under tilsyn», skriver Schjødt. Bøkene inneholder også EU-kilder og engelske oversettelser av de viktigste tekstene. Materialsamlingen er oppdatert pr. 30. juni 2017.

Erling Christiansen og Bjarne Rogdaberg, Schjødt, 810 / 866 sider, begge bøker 1250 kr eller 775 kr for én bok.

Krever lovgrunnlag

Tidligere sivilombudsmann Arne Fliflet påpeker i et innlegg i Lov og Rett at politiets ekstraordinære etterforskningsmetoder, deriblant provokasjon, infiltrasjon og spaning, ikke har noen lovhjemmel i norsk rett, men at politiet bygger sitt rettsgrunnlag på den alminnelige handlefrihet.

Ifølge Fliflet er ikke dette tilfredsstillende og lovgrunnlaget må snarest bli brakt i orden, ettersom myndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha grunnlag i en lov. Dette følger både av Grunnloven § 113 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8 (1), skriver han.

Kurs i ingenmannsland

Juristenes Utdanningscenter arrangerer i høst blant annet kurs om EU- og EØS-basert arbeidsrett i Brussel og kurs i konflikt-håndtering på Kypros.

KONFLIKTHÅNDTERING – KURS PÅ KYPROS

Konflikthåndtering ligger i kjernen av juristens virke. Vi inviterer deg med til «den siste delte hovedstaden», Nicosia på Kypros. I en unik setting kan du øke din forståelse om forhandlinger og de ulike aspektene ved konflikthåndtering. Kurset holdes hos organisasjonen Home for Cooperation i den FN-kontrollerte buffer-sonen – ingenmannsland – mellom den tyrkiske og greske siden.

22. – 25. oktober, Nicosia, Kypros, 15 400 kroner.

EU/EØS-BASERT ARBEIDSRETT I BRUSSEL

Bli med til EU- og EØS-rettens absolutte sentrum. Her får du en oppdatering av rettsutviklingen knyttet til nye direktiver, andre relevante initiativer og rettspraksis. I år vil vi blant annet se på arbeidsrettslige spørsmål knyttet til arbeidstid, Utsendingsdirektivet, arbeidstakerbegrepet i EU, nyere rettspraksis i EFTA- og EU-domstolen – inkludert ulike lovgivningsinitiativ.

18. – 19. september, Brussel, Belgia, 7520 kroner.

DOMSTOLSKONTROLL MED FORVALTNINGSVEDTAK

Domstolene behandler årlig en lang rekke saker om gyldigheten av forvaltningsvedtak. Slike saker reiser både sivilprosessuelle og forvaltningsrettslige spørsmål som kan være krevende. Vi belyser sentrale problemstillinger knyttet til dette. Foredragsholdere er sekretariatsleder Marius Stub i Forvaltningslovutvalget og advokatene Jørgen Vangsnes og Marius Emberland fra Regjeringsadvokaten.

27. september, Oslo, 3750 kroner.

DET ÅRLIGE KONKURRANSERETTSKURSET

Oppdatering på rettsutviklingen innen konkurranserett i Norge, EU og EØS, i tillegg til andre aktuelle problemstillinger. Konkurransetilsynet, Nærings- og fiskeridepartementet og EFTAs overvåkningsorgan orienterer om dagsaktuelle konkurransepolitiske utfordringer.

21. – 22. september, Oslo, 5200 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Nicosia på Kypros kalles «den siste delte hovedstaden». Foto: Alexander Savin, Wikiphoto

ANNONSE

Få tilgang til over 30.000 juridiske litteraturreferanser med Bibjura

Bibjura biblioteksystem gir fullstendig oversikt over hva som finnes av nordisk juridisk litteratur. All litteratur er klassifisert inn i Bibjura indeks, for presise søk etter emneord eller fagområde. Bibjura kan brukes med strekkodeleser og holder orden over ditt eget bibliotek og utlån.

Les mer om Bibjura på www.jussys.no eller kontakt oss på post@jussys.no eller telefon **07692**

jussys

Ikke bare en bod

Noen vil kanskje huske at det utspant seg en litt pussig diskusjon om Sivilombudsmannens rolle mellom ombudsmann Aage Thor Falkanger og Michael Tetzschner, nestleder i kontroll- og konstitusjonskomiteen, under en høring i Stortinget i fjor. Bakgrunnen var at Sivilombudsmannen hadde sendt en særskilt melding til Stortinget etter at Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ikke rettet seg etter ombudsmannen uttalelse i to plan- og byggesaker.

Ombudsmannen mente dette sendte «svært uheldige signaler om ombudsmannens autoritet og gjennomslagskraft til resten av forvaltningen» (dok 4:2 (2015–2016)). Bare to ganger etter 1997 har Sivilombudsmannen sendt slik særskilt melding til Stortinget om at forvaltningen ikke følger hans uttalelser.

Den ene saken anså ombudsmannen som prinsipiell og av vesentlig betydning for vernet av strandsonen, mens den andre ble ansett som lite prinsipiell. Boken *Bare en bod*, skrevet av den tidligere eventyren og journalisten Jon Gangdal, handler om den sistnevnte saken.

DOBBELGARASJE I STRANDSONEN

Gangdal insisterer på å kalle bygget en bod, men det dreier seg om en dobbelgarasje på 42 kvadratmeter som ble søkt oppført innenfor 100-metersbeltet i en kommune på Sørlandet.

Bakgrunnen for tiltaket er at Gangdal og hans familie eier en hytte på en øy og ønsker seg en bod på land for å oppbevare utstyr. Sammen med en lokal grunneier søker de om å få bygge en dobbelgarasje på hans eiendom, som de skal disponere sammen. Søknaden blir først innvilget i plan- og utbyggingsutvalget, mot rådmannens innstilling. Høyre og FrP er i flertallet,

Ole Christian Hyggen er partner i Schjødt, og jobber hovedsakelig med oppdrag innen bygge- og anleggsbransjen.

Ap i mindretallet. En nabo klager, og får medhold hos Fylkesmannen.

Grunneieren anmoder deretter Fylkesmannen om en omgjøring av vedtaket. Fylkesmannen kommer til at tidligere vedtak bygget på feil lovforståelse. Mens kommunen (som ga dispensasjon) og Fylkesmannen hittil hadde lagt til grunn at oppføring av garasje var i strid med formålet i kommuneplanens arealdel (fritidsboliger), kom Fylkesmannen nå til at garasje likevel var omfattet av formålet.

DISPENSASJONSVILKÅR IKKE OPPFYLT

Derimot mente Fylkesmannen nå at tiltaket var betinget av dispensasjon fra kommuneplanens bestemmelse om krav til reguleringsplan. Søknaden ble derfor avslått fordi vilkårene for dispensasjon etter fylkesmannens syn ikke var oppfylt. Siden det ble truffet vedtak på nytt grunnlag av Fylkesmannen, kunne dette påklages til KMD.

Det gjorde grunneieren, nå med bistand av advokat. Departementet kom til at vilkårene for å gi dispensasjon fra kravet om reguleringsplan var oppfylt, og tok klagen til følge. Byggesaken var nå endelig avgjort i forvaltningen, men naboen sendte klage til Sivilombudsmannen.

OMBUDSMANNEN IKKE I TVIL

Ombudsmannen kom til at departementets lovforståelse var feil, og at dette ikke var tvilsomt. Departementet

var uenig, og ville ikke omgjøre vedtaket, slik tilfellet også var i en annen sak på samme tid. Etter dette skrev ombudsmannen en særskilt melding til Stortinget, og «boden» havnet i kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Ifølge vaskeseddelen er dette den «fantastiske fortellingen om hvordan en søknad om å bygge en bod til slutt ble en sak i Stortingets kontrollkomité». Ideen bak boka synes å være å vise fram forvaltningen på sitt verste, og at noe som burde vært raskt avgjort i kommunen, måtte gå helt til departementet før fornuften vant fram. Det trekkes paralleller til Juklerød og barnevernssaker, noe som etter denne leserens oppfatning er lite treffende. Det er vesentlige forskjeller på en byggesak hvor det søkes om dispensasjon fra et lovkrav, og saker som gjelder inngrep i essensielle friheter.

POLITIKKENS BETYDNING

Boken viser uansett ikke fram forvaltningen på sitt verste. Den illustrerer i stedet hvordan politisk ståsted påvirker tolkningen av omstridte bestemmelser i plan- og bygningsloven. Byggeforbu-

det i strandsonen ble innført i 1965. I loven av 2008 ble forbudet videreført og innskjerpet. Noe av formålet med de nye reglene var at utbygging skulle foregå i henhold til planer, i stedet for enkeltunntak.

I denne saken er det påfallende hvordan kommuneadministrasjonen og Fylkesmannen står mot partiene på høyresiden, på samme måte som ombudsmannen står mot Kommunal- og moderniseringsdepartementet, ledet av Jan Tore Sanner. Det svekker etter min oppfatning tilliten til den offentlige saksbehandlingen når det gjennomgående er de politiske partiene med et mer liberalt syn på byggeforbudet i strandsonen som står for den utvidende tolkning av dispensasjonsvilkåret.

Boken gir forøvrig en etter min oppfatning meget selsom framstilling av Gangdals møte med bygningsjefen og en jurist fra kommunen. Gangdal opplever dem som arrogante, og insinuerer at de blir seksuelt opphisset av å utøve sin makt, og at de har et forhold på si. Dette kunne med fordel vært utelatt.

Hvordan gikk det så til slutt med høringen i Stortinget? Flertallet i komiteen kom med relativt kraftig kritikk av KMD, mens mindretallet fra H og FrP kom med noen – etter denne leserens oppfatning – snodige merknader hvor de viser til maktfordelingsprinsippet og at domstolene er bedre egnet til å ta stilling til lovtolkningsspørsmål.

Maktfordelingsprinsippet har aldri vært bygget på at forvaltningen ikke

er forpliktet til å følge de lover som er gitt av Stortinget. Sivilombudsmannen er et kontrollorgan som i kraft av sin autoritet skal vokte over dette. Dette synes helt misforstått av Høyres og FrPs medlemmer i komiteen. Mens boka ønsker å illustrere hvordan byråkratiet jobber mot den lille mann og kvinne, viser den heller hvorfor det er viktig med en plan- og bygningslov. Det er ingen grunn til å tro at saksbehandlerne som har vært inne i denne saken, ikke har lagt til grunn den tolkningen av regelverket de mener er korrekt. Men Gangdal fikk til slutt boden sin, og er nok uansett fornøyd.

Jon Gangdal, forlaget Prego Mobile, 216 sider, 299 kroner.

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Andestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. 23 12 00 00. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Advarer mot press på klienten i mekling

Mer mekling fører til gode løsninger, men er også en fare fordi klienten kan føle seg presset til å inngå forlik som ikke er riktige, mener Stavanger-advokat Stian Kristensen.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR DIN ADVOKATVIRKSOMHET AKKURAT NÅ?

– Jeg kommer ikke på de helt store utfordringene. Vi har drevet i tolv år, og ting går bra.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– Jeg skal ikke si om det er den største, men det mest ødeleggende for oss er disiplinærsakene. Jeg ser klagene som kommer inn fordi jeg sitter i disiplinærutvalget selv og har gjort det i sju år. De fleste av oss har god yrkesetikk, men de få sakene som dukker opp, blir veldig ødeleggende fordi de får veldig stor oppmerksomhet. Vi nyter stor tilitt, og den er vi nødt til å forvalte på en god måte.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Det var en narkotikasak som pågår akkurat nå. Som de fleste straffesaker avgjøres den stort sett på faktum, slik at jussen ikke er det vanskeligste. Men det er snakk om et stort beslag og mange uker i retten.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Det ene er salærene. Får vi et A- og et B-lag, er det i så fall ikke gunstig. Det andre er også en positiv ting: Det veldig

Navn: Stian Kristensen

Alder: 40 år

Stilling: Partner i Adius Advokater

Spesialitet: Eiendom, men også betydelig portefølje innenfor straff og barnevern

Familie: Gift, to døtre og en sønn (9, 7 og 5 år)

Bosted: Stavanger

Opprinnelig fra: Sola

økte fokuset på mekling. Vi og klientene kan oppleve stort press i disse situasjonene. De opplever at det er forventet at partene kommer frem til en løsning, og kan føle seg presset til å inngå forlik som ikke er materielt riktige. Det er noe som vi advokater også må være flinke til. På den ene siden skal vi oppfordre til forlik og oppfordre til å bli enige. På den andre siden må vi være rakryggede nok til å sette foten ned i meklings situasjoner der presset er stort.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Mekling er også positivt. Det å få parter til å møtes og sette seg ned, fører ofte til gode løsninger. Spesielt tenker jeg i saker der foreldrene går fra hverandre og der vi har med barn å gjøre, der det ikke er en materiell fasit. Men

også i andre type saker vil det at partene møtes, gi dem kontroll over prosessen i større grad.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Det blir kanskje navlebeskuende, men det må bli salærsats og reisesalær. Det er ikke så enkelt å jobbe med sensitive saker på en flyplass, i taxien eller på flyet. Du kan ikke sitte med saksmapper og papirene blafrende rundt.

– TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE TI ÅRENE?

– Ja, jeg tror vi vil få en mer spesialisert bransje. For oss har det vært et poeng å få inn spisset kompetanse. Lovgivningen blir mer og mer spesialisert på mange felt, og alle kan ikke jobbe med alt. Hos oss har det vært en bevisst tanke at vi skal ha spesialkompetanse innenfor alle fagfelt så alle skal få god hjelp når de kommer hit, men alle kan ikke ta alle saker. Det er et utviklingstrekk som jeg tror vil bli enda mer synlig i årene som kommer.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT I STAVANGER?

– I ti år. Før det var jeg fire år i Kristiansand. Det er forskjeller – Stavanger er en større by med større konkurranse. Men jeg har ennå endel saker i Kristiansand.

Å bruke tolk i avhørssituasjoner kan utgjøre et rettssikkerhetsproblem, mener Stavanger-advokat Stian Kristensen.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Her i Stavanger. Men skulle jeg tenkt på noe annet, måtte det være utenlands en plass. Jeg kunne godt tenkt meg å jobbe i et av de store selskapene i utlandet i noen år, bare for totalopplevelsen. Det å oppleve en annen kultur og en annen arbeidskultur. Det måtte være i en metropol som London, New York eller Singapore.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– En gruppe er utlendinger som ikke behersker språket vårt. Det har slått meg mange ganger, når vi sitter med tolk, at man blir avhengig av en annen person. En siktet som sitter i avhør, får ikke

frem personligheten sin via en tolk. Vi som ikke snakker for eksempel albansk, litauisk eller russisk, blir fratatt muligheten til å korrigere en tolk, og det er et rettssikkerhetsproblem. Vi vet jo at hvordan ting blir lagt frem, og tonefallet som brukes, har mye å si. Det er også utfordrende å komme fra en annen kultur i møte med for eksempel barnevernet. En annen svak gruppe er barn. Prosessen i rettssystemet er belastende for barn på en helt annen måte enn for andre, selv om det er økt fokus på dette i samtaler med retten og sakkyndige.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Ja, vi har en advokatvakt hver fjortende dag på biblioteket her i Stavanger, der folk kostnadsfritt kan få inntil tretti minutter med advokat. Dette er

en ordning som flere advokater i Stavanger deltar på, deriblant jeg. Og så blir det jo fort pro bono-arbeid i sakene etter offentlig salærsats. Klientene sliter ofte med andre ting som du bistår med uten å få betalt for det.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Jeg ville bevilget mer midler til domstolene, for de er en propp i systemet vårt. Vi ser hvor stor belastning det kan være å sette livet på vent og ikke komme videre fordi saken ikke kommer opp, fordi skiftet, barnefordelingen eller straffesaken ikke blir avgjort. Til syvende og sist er det veldig dårlig samfunnsøkonomi å ha en slik propp i domstolen.

Advokatsommer – valg spesial!

NYHETER

Advokatbladet.no har i spalten «Advokatsommer» stilt likelydende spørsmål til kjente og mindre kjente advokater. To av spørsmålene handlet om politikk, og viser store forskjeller i hva advokatene synes om regjeringens innsats i justispolitikken – og hva de selv ville gjort om de fikk sjansen som justisminister for en dag. Her er et knippe av svarene vi fikk:

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

1. – Hva synes du om Regjeringens innsats på det justispolitiske feltet?

2. – Hvis du var justisminister for en dag – hva er det første du ville gjort?

NB: Svarene er forkortet.

Fornøyd med noe

HEGE SALOMON, partner i Salomon Johansen og leder i bistandsadvokatutvalget

1. – Det er svært positivt at regjeringen har foreslått å endre reglene slik at flere gjerningsmenn som har begått en straffbar handling i felleskap, ikke lenger skal få såkalt «kvantumsrabatt» i oppreisningen, for eksempel i saker om gruppevoldtekt. Det er nå fire, fem ukers ventetid på å få inngitt anmeldelse for voldtekt (dersom det ikke har skjedd i løpet av siste døgn) og det tar vanligvis et år eller mer å etterforske en voldtektssak.

2. – Jeg ville opprettet SEPOL, en sentral enhet eller et særorgan for alle typer seksualforbrytelser som skulle vært døgkontinuerlig åpent for publikum. Jeg ville gjøre det attraktivt å jobbe med sedelighetsaker, og sørge for at alle fikk anmeldt overgrep umiddelbart i alle distrikter.

Ville omgjort politi-reformen

NILS HENRIK PETTERSON, partner i Glittertind

1. – Jeg synes ikke det har vært noen særlig innsats. Mye som burde vært gjort har ikke blitt gjort, og en del som er gjort, burde ikke vært gjort.

2. – Omgjort «nær-politireformen» (utrolig hvordan man bruker språket retorisk – det burde jo hett «fjern-politireformen»). Politiet skal være der folk bor og arbeider. Større enheter gir større avstand, det er ikke det vi trenger.

strafferammen for gjerningspersoner som har begått flere grove lovbrudd, et forslag som bryter med en human justispolitikk, og som heldigvis ble stemt ned av Stortinget.

2. – Iverksatt en hurtig og grundig kartlegging av asylbarns og enslige mindreårige asylsøkeres levekår i Norge, og foreslått nødvendige endringer i regelverket for å sikre at barnets beste går foran såkalte innvandringspolitiske hensyn.

Kartlegg asylbarn

SILJE CHRISTINE HELLESEN, advokat i Eurojuris og leder i Haugesund krets

1. – Jeg har ikke stemt inn den blå-blå regjeringen, og er heller ikke imponert over retorikk eller politikk. På det justispolitiske feltet har jeg spesielt lagt merke til forslaget om å øke

– Uheldig at ikke flere får fri rettshjelp

ANNE KROKEN, partner i Torstrup og nestleder i Advokatforeningens forsvarergruppe

1.– Regjeringen har etter min oppfatning et for stort fokus på kun å straffe, og bruker for lite ressurser på innholdet i soningen. Det er uheldig at det ikke gjøres mer for å sikre flere adgang til fri rettshjelp.

2.– Jeg ville iverksatt strakstiltak for å redusere den lange saksbehandlings-

tiden hos politi, påtalemyndighet og domstoler. Jeg ville innført strengere regler for bruk av isolasjon, og innført større rom for bruk av annet enn fengsel for unge lovbrøyttere fra 18–25 år, og sørget for at det ble lagt til rette for fri rettshjelp til flere. I tillegg ville jeg stan- set alle forslag til straffeskjerpelser.

Tilfreds med innsatsen

NICOLAI SKRIDSHOL, partner i SANDS

1. – Mitt inntrykk er at innsatsen er bra, men det er alltid noe som kan gjøres bedre. Jeg synes det er mye godt arbeid som skjer mellom Norge og det internasjonale samfunnet, både sivil- og strafferettslig. Slikt samarbeid er nødvendig for å skape forutberegnelighet for hvilke forventninger og krav som stilles overfor virksomheter og individer i den stadig mer internasjonale verden vi lever i.

2. – Først ville jeg etablert et svært godt team rundt meg; som våget å snakke direkte og uten filter. Deretter ville jeg skaffet meg mest mulig kunnskap fra tidligere justisministre. I tillegg ville jeg samlet forskjellige næringslivsaktører til å fortelle om deres opplevelser og akilleshæler.

– For hard linje i justispolitikken

KRISTINE HASLE ØVERBY, partner i Wiersholm

1.– Jeg tror ikke det er noe å si på innsatsen, men personlig er jeg nok for en mindre «hard» linje i justispolitikken enn den nåværende regjeringen synes å representere. Ta for eksempel forslaget om økt maksstraff, som jeg ikke kan se har annet for seg enn å legge press på en allerede strukket kriminalomsorg.

2.– Wiersholm har bistått i flere asylsaker på pro bono-basis, noe som har gitt våre advokater innblikk i den menneskelige siden av sakene, der barn som har bodd i Norge i en årrekke står i fare for å bli sendt ut av landet. Jeg ville prioritert et amnesti for disse barna og innført en bedre ordning for raskere saksbehandling.

Blir irritert og forbannet

MARIJANA LOZIC, partner i Andenes Aaløkken og medlem i styret av Forsvarergruppen

1. – Jeg blir irritert og forbannet hver gang jeg må reise til rettsmøter eller fengselsbesøk utenbys til halv sats. Jeg tror ikke det er god justispolitikk, riktignok og kanskje noe snevert sett. Ellers skulle jeg gjerne sett en utvidelse av rett til fri rettshjelp, og håpet er at politikerne en vakker dag får opp øynene og gir oss som driver på offentlig sats en bærekraftig timesats.

2. – Utvidet rammene for fri rettshjelp, skrudd opp offentlig sats til et nivå som gjør det levelig å drive et advokatkontor kun på disse sakene, og regulert lovgivningen slik at det ble lettere for enslige, mindreårige asylbarn å få opphold.

Se alle svarene på spørsmålene på Advokatbladet.no!

Når saken er mer komplisert enn i tabloidene

Under Arendalsuka i midten av august fremførte Advokatforeningen en rettssak som rollespill for andre gang. I fjor handlet saken om sovevoldtekt, denne gangen var det en bildrapssak. Den etterfølgende debatten med politikere viste hvorfor det er så viktig at vi arrangerer slike rollespill.

Rollespillets forsvarer Berit Reiss-Andersen oppfordret i år politikerne til å tenke utenfor boksen og ikke bare snakke i henhold til partiprogrammet – fordi livet er mer komplisert enn som så. Hennes oppfordring er essensen i hvorfor Advokatforeningen arrangerer disse rollespillene. Både politikere og vi andre kan lett bli revet med når mediene skriver om alvorlige straffesaker. Slik saken fremstilles i avisen, synes straffen ofte ikke streng nok.

Begge utgavene våre av rollespillet har vist noe annet – publikum ønsker en lavere straff enn dommerne og politikerne!

Rollespillet ble fremført tilnærmet likt slik en straffesak gjennomføres i en rettssal, men på kortere tid. Etterpå fikk publikum ta stilling til skyld og straff via avstemning på mobilen.

Det viste seg da at når folk hadde fått oppleve saken i sin fulle bredde, så ønsket de en lavere straff enn det som faktisk ble idømt i den reelle

straffesaken. Vi fikk også høre kommentarer om at sakene ikke oppfattes så svart-hvitt når man får se den fremført i rettssalen. Rollespillet øker forståelsen for at alle saker har mange nyanser, og at det er flere skjebner involvert. Det ikke er så enkelt å ta stilling til skyld og straff.

Advokatforeningen gikk tidligere i sommer imot regjeringens forslag om å øke strafferammen for gjerningspersoner som har begått flere grove lovbrudd. Medier og politikere bruker ord som «strafferabatt» når de diskuterer, og legger til grunn at folk flest ønsker strengere straffer.

Advokatforeningen ønsker vi å bidra til at den rettspolitiske debatten baserer seg på fakta og ikke tabloide overskrifter. Vi forstår behovet for å forenkle juridisk språk slik at andre enn jurister forstår hva som diskuteres, men det er viktig at nyansene i sakene ikke forsvinner i iveren etter å forenkle. Arrangementer som Advokatforeningens rollespill er med på å vise politikere og publikum hvordan lover fungerer i det virkelige liv.

Vi opplever at vi etter rollespillene får reflekterte samtaler rundt straffens lengde, straffens preventive effekt og hvorfor vi straffer. Politikere med et partiprogram i lommen må ta et standpunkt basert på faktum som ble presentert i saken, og i et lite øyeblikk ikke tenke på valgkamp.

Fjorårets rollespill ble sett av flere hundre personer i tillegg til de mange tusen som fikk med seg Bergens tidendes strømming av arrangementet på nett.

Jeg fikk rundt åtti personer plass på vårt arrangement på Arendalsuka, i tillegg til politikerpanelet. Vi bruker tid og ressurser på slike arrangementer, men når vi opplever så gode debatter i etterkant, føles det virkelig verdt innsatsen. Så får vi bare håpe at politikerne tar med seg lærdommen inn i arbeidet med partiprogrammene. Og at publikum i salen eller på nettet har fått et nytt perspektiv når han eller hun leser om straffesaker i mediene.

Hilde Sewth
GENERALSEKRETÆR
ms@advokatforeningen.no

ADVOKATBRANSJEN MÅ FORNYES

Av JOHAN DOLVEN,
gründer og adm. direktør
i HELP Forsikring

Behov for innovasjon er alene god nok grunn for å ha finansielle eiere i advokatbransjen

De raske endringene som nå skjer i hele samfunnet, påvirker naturligvis også advokatbransjen. Spørsmålet jeg stiller meg, er om advokater og måten advokatvirksomhet organiseres på i dag, er gode nok til å takle de endringene som kommer.

Når nytt Storting velges, arver det NOU 2015:3 – *Advokaten i samfunnet*. Jeg har tillit til at nyvalgte politikere justerer forslaget slik at vi får en ny lov som samsvarer med forbrukernes behov og tilpasses de store teknologendringer bransjen står ovenfor.

Representanter fra Arbeiderpartiet, deriblant Hadia Tajik, fremmet i sommer et forslag der Regjeringen bes om å legge til rette for god, rimelig rettshjelp av høy kvalitet for folk flest. Det er lett å støtte forslaget, men jeg tror ikke regjeringen får dette til uten at advokatbransjen tilføres kapital og åpner opp for annen kompetanse.

Jeg tror dagens måte å drive advokatvirksomhet på – inkludert hvordan HELP driver i dag – over tid vil tape i forhold til nye modeller. Nye økonomiske modeller kan vinne terreng, men ikke minst vil teknologi endre hvordan advokatjenester kjøpes og leveres i framtiden. Advokatbransjen har vært en av de mest konservative. Derfor er det liten tvil om at endringene framover vil skje fortere enn hittil.

Organisering av advokatvirksomhet, der kun advokater kan eie virksomheten, kan sterkt begrense bransjens evne til å tenke langsiktig. Vi har i det siste sett eksempler på at noen av de større firmaene som retter seg mot det øvre sjiktet av næringslivskundene, har begynt å investere i teknologi for å øke effektiviteten. Men med de mindre advokatfirmaene som retter seg mer mot privatmarkedet skjer det lite, og eierskapsbegrensingen er et alvorlig hinder for utviklingen.

HELP har det siste året investert i digitale løsninger der kundene kan gjøre en større del av jobben selv. Dette er løsninger som det første året har kostet oss tilsvarende 12–15 advokatstillinger. Det kommer til å ta år før vi kan forsvare en slik betydelig investering, men vi skal fortsette å investere fordi vi har stor tro på at dette over tid vil bety at vi kan holde prisene på fullverdige advokattjenester nede.

En annen side av saken er at stadig flere kunder etterspør løsninger der de selv kan gjøre mer av jobben, samtidig som de ønsker advokatråd underveis og kvalitetssikring i etterkant. Dette utløser både et behov for brukervennlige verktøy som vi må kunne tilby for å tilfredsstille kundens behov, og det må være enklest mulig for advokatene å kvalitetssikre det juridiske når jobben er gjort.

Behovet for juridisk bistand vil øke, men hvem skal levere tjenestene rimelig nok? Vi har gjennom en forsikringstankegang valgt én måte å løse utfordringen på. Vi vet at to av tre av våre kunder ikke ville tatt seg råd til advokat om det ikke var for forsikringen og den kollektive tankegangen.

Vi ser et stort og økende behov, og alle som jobber med å tilby advokattjenester, er etter vårt syn i en god posisjon. Samtidig tror vi teknologi i enda større grad vil endre måten våre advokater jobber på.

Advokatens uavhengighet er et ufravikelig krav, uavhengig av eierskap og advokatvirksomhetens organisasjonsform. Dette skal etter vår mening ivaretas i lovverket, slik England og Wales har klart. Advokatbransjen trenger ekssterne eiere, som kan tilføre kompetanse og kapital, men kravene til eiere og hvordan eierskapet utøves, må reguleres strengt, for å gi kundene et minst like sterkt vern som de advokatetiske regler i dag kan tilby. Det er en grunnleggende svakhet ved advokatlovutvalgets arbeid at engelsk modell ikke er utredet nærmere for Norge.

Jeg håper ny lov blir skrevet med tanke på hva som er best for kunden, framfor hva som er best for advokaten.

Morgendagens advokatvirksomhet må senke prisene og øke effektiviteten, i hvert fall i enklere saker. Ellers vil rene teknologiske løsninger og helt nye aktører ta over. Mange slike aktører ser vi allerede etablere seg i markedet utenfor Norge.

Til spørsmålet innledningsvis: Jeg er overbevist om at advokater er de beste til å løse juridiske behov, også for morgendagens kunder. Men vær åpne for at andre profesjoner, teknologi og ekssterne eiere kan være bra for utviklingen av denne til nå konservative bransjen.

DEBATTINNLEGG

sendes til redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til neste utgave er 18. september. Skriv maks 4700 tegn, inkludert mellomrom, eller etter avtale med redaksjonen. Legg ved bilde av forfatteren. Debattinnlegg kan også bli publisert på Advokatbladet.no.

SOMMEREN DA AGURK-STOFFET BLE ERSTATTET AV EN REAL MENNESKERETTIGHETSDEBATT

Av FRODE ELGESEM, leder av Advokatforeningens menneskerettighetsutvalg og medlem av Norges OECD kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv.

Kudos til Dagens Næringsliv som har gitt plass til en omfattende og variert debatt om menneskerettigheter i sommer! Debatten om menneskerettigheter, politikk og domstolskontroll har pågått lenge, men har nok ikke vært «allmannseie». Mitt inntrykk er at debatten i sommer har blitt lest med stor interesse, også blant folk som ikke tidligere har vært særlig opptatt av menneskerettigheter. Det er fantastisk.

Debatten startet med to innlegg av professor Ole Gjems-Onstad hvor det rettes sterk kritikk mot menneskerettighetsjussen og menneskerettighetsmiljøene. Ukritiske domstoler og menneskerettighetsaktivister har «hyperinflatert og devaluert» menneskerettighetene. Han antyder at det hele preges av en «elitistisk, ovenfra-ned politisk korrekthet». Prisen vi betaler for dette skal være Brexit, Trump og Le Pen – intet mindre.

Gjems-Onstads kritikk blir fulgt opp av professor Janne Haaland Matlari. Hun er sterkt kritisk til domstolskontrollen og den dynamiske metoden som blant annet EMD anvender. Hun avviser at domstoler skal være «overdommere» i vårt demokrati: Opplyste borgere bør ikke godta at jurister tolker menneskerettighetene for dem. Hun antyder støtte til en statsminister som i møtet med kinesiske forutsetninger velger å tie om Liu Xiaobos sak: «Her er altså valget mellom å si det riktige og ta store økonomiske konsekvenser». Jeg oppfatter henne slik at hun har mer sans for realpolitikk enn menneskerettighetsjuss.

Her får man altså kritikken klart frem: Menneskerettighetene oppfattes som et demokratisk problem og sosiale og/eller økonomiske kriser vil følge med mindre menneskerettighetene fjernes som begrensning på den politiske maktutøvelse.

I debatten er det mange motinnlegg. Professor Eirik Holmøyvik har etter mitt syn rett når han sier at Gjems-Onstad «sparkar inn halvopne dører, tek for hardt i og kastar barnet ut med badevatnet». Gjennom debattinnleggene påvises det både at menneskerettighetene har en solid demokratisk forankring, og at domstolene – herunder EMD – selvfølgelig har betydelig respekt for demokratisk vedtatt politikk.

Holmøyvik igjen: «Rettane i EMK inneheld ofte eit vidt spillerom for nasjonale styresmakter». I andre innlegg finner vi ulike forklaringer på hva menneskerettighetene er. Professor Hans Petter Graver slår fast at «menneskerettighetene skal sette grenser og de skal utfordre makten». Han understreker at «internasjonalt vern om menneskerettighetene er kanskje et av det tyvende århundres største fremskritt for menneskeheten».

Graver og flere med ham ønsker likevel å skille mellom det mer «opprinnelige» formålet med rettighetene («vern mot at diktatur og undertrykkelse gjenoppstår») og den videreutvikling som skjer gjennom en dynamisk tolking, gjerne inspirert av rettighetenes «utopiske side med løfte om et stadig bedre samfunn». Det ligger ofte implisitt at det stort sett er det siste som norske domstoler og EMD driver med for tiden.

Her ligger også en kritikk: I dagens Norge ser vi ikke slike trusler som rettighetene opprinnelig skulle være bolverk mot, og dermed er det ikke behov for å håndheve menneskerettigheter som beskyttelse mot diktatur. Dette blir en slags «middle ground» hvor man sier at rettslig vern mot brudd på menneskerettighetene er viktig, men at det stort sett ikke er behov for dette i Norge i dag.

Så da er scenen satt: Vi har maktpolitikere og demokratifundamentalister på den ene siden, og tilhengere av dagens tydelige domstolskontroll og vårt selvbylde som en nasjon som kjemper for menneskerettigheter, på den andre. Mer i midten har vi de som erkjenner at rettslig beskyttelse av menneskerettigheter er viktig, men under andre forhold enn det vi har i Norge i dag.

Denne debatten må fortsette. Debatten er i seg selv en løpende, korrigerende faktor både på juss og politikk.

«En skuffende side av sommerens debatt har vært den lettvinde og grunne omtalen av ulike dommer fra Høyesterett og EMD.»

Frode Elgesem

For oss som er opptatt av menneskerettigheter, har sommerens debatt vært en festforestilling. Men likevel blir man overrasket over styrken i kritikken mot menneskerettighetene. Holmøyvik peker på et paradoks: «Det er påfallende korleis Gjems-Onstad listar seg musestille rundt den store elefanten i det norske politiske rommet: EU-retten».

Hvor kommer det store engasjementet i kritikken av menneskerettighetene fra? Jeg har ikke noe godt svar på dette. Men tendensen til å prioritere realpolitikken ser vi blant annet igjen i regjeringens nye Kina-politikk, der menneskerettighetene taper for næringsinteresser. Det betyr at vår rol-

le og vårt selvbylde som en nasjon som kjemper for menneskerettigheter og gir en stemme til de forfulgte endres, slik Harald Stanghelle formulerer det i Aftenposten 19. august i år.

I den videre debatten er det viktig å skille mellom det rettslige innholdet av menneskerettighetene og det som er mer politiske føringer. Det gjelder både innholdet i konvensjonene og i de dokumentene som kommer ut av for eksempel FN-systemet. Det er stor og prinsipiell forskjell på en politisk debatt i FNs menneskerettighetsråd og den strengt rettslige argumentasjonen man

må føre for å vinne frem med menneskerettsargumenter i Høyesterett.

Mange innlegg i debatten blander sammen god menneskerettighetsjuss og mer obskure fremstøt på menneskerettighetsfeltet. Det er også viktig å basere argumentasjonen på en redelig fremstilling av rettspraksis. En skuffende side av sommerens debatt har vært den lettvinde og grunne omtalen av ulike dommer fra Høyesterett og EMD.

For meg fremstår dette som det sentrale: Domstolskontrollen med at menneskerettighetene respekteres et

sentralt element i en rettsstat. En sterk rettsstat er ikke en trussel mot demokratiet, men styrker og beskytter det. Og etter min mening er det helt avgjørende at domstolskontrollen med menneskerettighetene er en realitet også i «gode tider».

Det er farlig å sette rettighetene på «beredskapslager» og først ta dem frem når de autoritære kreftene virkelig begynner å feste grepet. Da er det for sent, hvis ikke rettighetene og kontrollen med dem allerede er en innarbeidet del av vårt styresett og av dommerens «DNA».

ADVOKAT-REPRESENTASJON I NY DOMSTOLKOMMISSJON

Av HANS STENBERG-NILSEN, pensjonert advokat, tidligere leder av Advokatforeningen (1985–1988)

En ny kommisjon skal sikre Norge uavhengige og moderne domstoler. Kommisjonen har fått 15

medlemmer, antagelig ut fra tanken om at alle skal med. Flere har jussen som underlag og endog vært innom advokatyrket, men bare ett av medlemmene er nå praktiserende advokat etter titlene å dømme.

Det burde iallfall vært to. Kommisjonen skal blant annet utrede organiseringen av domstolene, ny domstolstruktur, domstolenes oppgaver,

effektivitet, kvalitet og tilgjengelighet.

Advokatene med deres klienter, sivilt og strafferettslig, utgjør den største brukergruppen av domstolstjenester, og er en viktig stemme i komiteen. For Advokatforeningen vil det være en selvsagt oppgave å følge fremdriften nøye, med innspill og refleksjoner underveis.

ANNONSE

TRENGER DU EN TRANSLATØR?

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte tolkatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translator Service AS

Bred erfaring og kompetanse.
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

NOOR SABAH NAEL TRÅVIK

Tolk og oversetter

Dari (Afghanistan)

Farsi (Iran)

Tolkeutdanning fra UIO

Nemds og rettsmøte, HIO

Bioteknologi Ingeniør

Medlem av tolkeforening

Tolkeutdanning fra universitetet /høgskole. Mangeårs erfaring med tolking i retts og nemdsmøter, tolking av monologer, flerkulturell forståelse i tolking.

+47 928 13 012

noomael@hotmail.com

Jussbuss

Straffedømte fratas EØS-vern

Av KARINA KVIEBACK
MAUREN

Skillet mellom tredjelandsborgere og EØS-borgere gjennomsyrrer utlendingsretten. Vi har laget regler som gjør det mye enklere for EØS-borgere å bo, jobbe og studere i Norge. Til gjengjeld får vi de samme rettighetene i andre EØS-land. Prinsippet om ikke-diskriminering er essensielt, og EØS-borgere skal så langt det lar seg gjøre behandles som norske borgere. Et område skiller seg imidlertid ut; EØS-borgere som havner i fengsel utvises over en lav sko, uten at EØS-vernet ser ut til å utgjøre noen ekstra skranke.

Fri bevegelighet er et grunnleggende prinsipp i EØS-retten. Utgangspunktet er at EØS-borgere skal kunne bevege seg fritt over grensen, og unntak fra dette må begrunnes. Dette underbygges også av ikke-diskrimineringsprinsippet, som sier at EØS-borgere skal behandles som norske borgere. Følgelig skal EØS-borgere som begår kriminalitet i Norge, som utgangspunkt ikke utsettes for andre sanksjoner enn en norsk borger. Samtidig åpner regelverket for at straffede EØS-borgere utvises dersom det foreligger gjentakelsesfare og det ikke er uforholdsmessig å utvise dem.

At det foreligger en slik adgang har gode grunner for seg. Men Jussbuss ser at norske myndigheter i praksis har lagt seg på en linje som gjør at det EØS-rettslige utgangspunktet viskes bort.

For utvisning av både tredjelandsborgere og EØS-borgere er det krav

om en utløsende handling, og at utvisning i tillegg ikke er uforholdsmessig. Høyesterett har i Rt. 2009 s. 705 sagt at forholdsmessighetsvurderingen er den samme for EØS-borgere som for tredjelandsborgere. For EØS-borgere er det i tillegg et krav om gjentakelsesfare. I denne vurderingen skal ikke tidligere straffedommer være nok til å fastslå gjentakelsesfare. Jussbuss ser likevel at denne vurderingen ofte blir overfladisk, og at utlendingsmyndighetene mangler konkrete holdepunkter for å vurdere gjentakelsesfaren.

For det første mangler det insentiver til kontradiksjon. Innsatte i Norske fengsler får gjerne forhåndsvarsel flere år før endelig utvisningsvedtak foreligger. De får ingen oppfordring til å komme med informasjon i perioden fra de først svarte på forhåndsvarsel til utvisningsvedtaket foreligger. Ved begynnelsen av soningen kan det ofte være vanskelig å argumentere mot gjentakelsesfare fordi man ikke har hatt mulighet til å vise et endret adferdsmønster. Senere har man kanskje lettere for å argumentere mot dette. Det svekker kontradiksjonen at de innsatte ikke får en oppfordring til å levere inn dokumentasjon på senere endret atferd.

Videre senkes kravet til sannsynlighet for gjentakelse dersom vedkommende har begått alvorlig kriminalitet. Dette er fastslått av Høyesterett i Rt. 2009 s. 705. Det skal altså mindre til å konstatere gjentakelsesfare i disse tilfellene. Jussbuss erfarer at terskelen i

praksis senkes så mye at det ikke lenger er realitet i vurderingen. I mange tilfeller vises det nesten utelukkende til at vedkommende har begått flere straffbare handlinger, eller at kriminalitetens art tilsier gjentakelse.

Utlendingsmyndighetene virker også å ha en vid forståelse av hva som anses som alvorlig kriminalitet. Dette i sammenheng med problemene med kontradiksjon, gjør at de restriksjoner som skal sikre EØS-borgernes særlige rettigheter blir illusorisk.

Jussbuss er bekymret for at det vernet som EØS-borgere faktisk har, i realiteten forsvinner i utvisningssaker. Ikke-diskrimineringsprinsippet tilsier at EØS-borgere som har sonet sin straff, fortsatt skal ha sine øvrige rettigheter i behold. Jussbuss erfarer derimot at de fleste får forhåndsvarsel og vedtak om utvisning. Selv om utvisning ikke defineres som straff, oppleves det slik for den som får vedtaket.

Jussbuss forstår at det er nødvendig med en adgang til å utvise, og at staten har en vid skjønnsmargin etter EØS-reglene. Likevel mener vi at norske myndigheter har tøyd denne strikken for langt. Justisdepartementet har i instruks til UDI og UNE gitt føringer for at det skal vurderes utvisning av EØS-borgere selv for simpelt tyveri og naskeri. Dette fremstår som uforholdsmessig og diskriminerende overfor personer som faktisk har sonet sin straff. Jussbuss mener derfor at EØS-borgere i realiteten fratas sitt EØS-vern idet de begår en straffbar handling.

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fengselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Skatterådgivning og ansvarsfraskrivelse

En revisor som ga mangelfulle råd i forbindelse med et generasjonsskifte er dømt til å betale drøye 11 millioner kroner i erstatning og sakskostnader. Revisors henvisning til en ansvarsfraskrivelse i standardvilkårene ble ikke tatt hensyn til av tingretten.

Dette fremkommer i en dom fra Bergen tingrett av 7. april 2017 (TBERG-2015-207 404). Både revisorer og advokater er underlagt et strengt profesjonsansvar, og avgjørelsen vil også ha interesse ved vurderingen av advokaters ansvar.

Bakgrunnen for saken var at en revisor utførte revisjon for selskapene A og B. Revisor foreslo i denne forbindelse at det ville være gunstig for de respektive selskaps eiere, C og D, å gjennomføre et generasjonsskifte. Revisor presenterte flere alternative fremgangsmåter for å gjennomføre et slikt skifte. Eierne C og D gjennomførte deretter et skifte. I etterkant ble det truffet flere vedtak av skattemyndighetene hvor det ble ilagt skatt og arveavgift som eierne og deres barn ikke hadde fått tilstrekkelig informasjon om. Det ble

deretter fremmet krav om erstatning mot revisor på bakgrunn av de skatte- og avgiftsmessige belastningene som skiftet medførte.

Retten kom til at revisoren hadde handlet uaktsomt, blant annet ved at det ikke ble foretatt tilstrekkelige undersøkelser om faktiske forhold i selskapene. Retten kom videre til at det forelå årsakssammenheng, da det var sannsynlig at generasjonsskiftet ikke ville blitt gjennomført dersom de faktiske skatte- og avgiftsmessige konsekvenser var blitt kjent på forhånd. Retten fastsatte det økonomiske tapet til 9.236.211 kroner.

ANSVARSBEGRENSNING IKKE ANVENDT

Revisoren anførte at tapet måtte reduseres i samsvar med en ansvarsbegrensning i standardvilkårene som var vedlagt revisjonsavtalen mellom revisor og selskapene A og B. Det fremkom her følgende om rådgivningsoppdrag:

«Annen revisjonsrelatert bistand innen regnskap, skatt og avgift, herunder eventuell bistand i tilknytning til teknisk utarbeidelse av årsregnskap med noter og/eller ligningspapirer avtales løpende og med henvisning til dette engasjementsbrevet. For slik bistand vil vårt økonomiske ansvar som følge av mulige

feil og/eller mangler være begrenset til det honoraret vi fakturerer for angjeldende bistand.»

For «annen revisjonsrelatert bistand» fremkom således av standardvilkårene at revisors økonomiske ansvar var begrenset til det som var fakturert for bistanden. Salæret i denne saken utgjorde 53.171 kroner.

Tingretten slår fast, under henvisning til høyesterettspraksis, at standard ansvarsbegrensning kan påberopes dersom den har et tydelig innhold, og ikke strider mot preseptorisk lov. Men tingretten legger til grunn at ansvarsbegrensningen etter sin ordlyd ikke kom til anvendelse for det aktuelle rådgivningsoppdraget: Bistand i forbindelse med et generasjonsskifte kan ifølge tingretten ikke anses som «annen revisjonsrelatert bistand» som ansvarsbegrensningen omfatter.

Retten viser til at et generasjonsskifte hovedsakelig angår selskapets eiere og deres barn, og ikke selskapet. Retten viser videre til at standardvilkårene ble vedtatt av selskapene A og B, og at vilkårene ikke var vedtatt av eierne som privatpersoner.

Revisor ble således dømt til å betale tapet i sin helhet. Revisor ble også idømt å betale 1.770.259 kroner i sakskostnader. Dommen er anket til lagmannsretten.

Månedensadvokat

Pål W.
Lorentzen

I årets valgkamp har Pål W. Lorentzen kalt ungdomspolitikere fra Høyre og FrP for «dresserte pudler» og anklaget dem for å svikte kommende generasjoner. Han har lite til overs for dagens makthavere, og tror at historiens dom vil bli hard.

TEKST: NINA SCHMIDT

Høyesterettsadvokat Pål W. Lorentzen (76) har vært i advokatbransjen i snart femti år. Han var leder av Advokatforeningen fra 1988 til 1991, og leder av Rettssikkerhetsutvalget fra 1994 til 2004.

Han er en av initiativtagerne bak Greenpeace Norge og Natur og Ungdoms søksmål mot Staten for å få stanset oljeboring i Barentshavet, og står – sammen med advokat Cato Schiøtz – bak gjenopptagelsesbegjæringen i Torgersen-saken.

Du har vært sentral i arbeidet med å forberede et søksmål mot Staten for å få stanset oljeutvinning i Barentshavet, og har uttalt at saken vil bli «århundrets rettsak». Hva førte til at du ble involvert i arbeidet for å stoppe den såkalte 23.konsesjonsrunde?

For det første var jeg medlem av det såkalte Menneskerettsutvalget som ble nedsatt av Stortinget i 2009, og som førte til endringer i Grunnloven i 2014. Gjennom dette arbeidet gikk vi grundig gjennom § 112, og forløperen, 110 B. Bestemmelsen hadde nettopp som formål å sette opp konstitusjonelle og rettslig forpliktende skranker for tiltak som truer miljøet. Hele poenget med §112 er å være et verktøy i miljøets tjeneste.

Den andre årsaken til mitt engasjement går tilbake til 2006, da jeg ble invitert av Bill Clinton til New York for å høre Al Gores foredrag «An inconvenient truth», som han fikk

Nobelprisen for i 2007. Jeg jobbet i et nettverk med Clinton i mange år, noe som ga inspirasjon til å stifte Norsk Klimastiftelse, der jeg er styreformann i dag.

Stiftelsen arbeider med et stort nettverk av universiteter, forskningsinstitusjoner og høyskoler, og tilføres enorme mengder forskningsdata som gir oss en god innsikt i hva vi har i vente. Vi ser at olje- og gassnasjonen Norge, som er verdens syvende største, har vært og er en ikke uvesentlig bidragsyter til utslipp av klimagasser og til temperaturstigning, og dermed til den klima- og miljøkatastrofen som venter oss.

Videre ser vi at Regjeringen driver en energipolitikk som om Grunnloven § 112 ikke eksisterte. Og denne tildelingen – og her er vi fremme ved mitt poeng – av boretillatelser i 23. konsesjonsrunde i Barentshavet, vil ha betydelig negativ klimateffekt, og gir mulighet til å få prøvet denne Grunnlovs-bestemmelsen.

Regjeringen har avvist at oljeleting i Barentshavet er et brudd på § 112, og hevdet at «konsesjonsrunden er forankret i et bredt flertall på Stortinget», og at prosessen forut har vært «grundig og demokratisk». Synes du det er riktig å overlate til domstolen å avgjøre dette spørsmålet?

Jeg mener at Regjeringen og våre største politiske partier har abdisert i energipolitikken. Det er i realiteten oljelobbyen som setter dagsordenen og styrer politikken, og det gjelder også utformingen av de såkalte «sannhetene» som denne politikken bygger på. Norske politikere, og lederskribentene i våre største medier, fremstår som oppsiktsvekkende kunnskapsløse når de hevder at en domstolsprøvelse i dette tilfellet fremstår som noe ekstraordinært. Tvert imot, å prøve grunnlovsmessigheten av et forvaltningsvedtak inngår i en nærmere to hundre års rettstradisjon i Norge. Det er overhodet ikke noe oppsiktsvekkende ved dette.

Dersom søksmålet skulle vinne frem, hva tror du ville bli konsekvensen for maktfordelingen i Norge, sett i et større samfunnsperspektiv?

Stortinget har vært overtydelige på at §112 skal kunne benyttes som en skranke, og søksmålet har derfor ingen betydning for maktfordelingen. Jeg har flere ganger uttalt at klimakampen ikke vinnes i Høyesterett. Sakens største betydning er at den mobiliserer og bevisstgjør. Søksmålet vekker også stor internasjonal oppmerksomhet, blant annet fordi det kaster lys over norsk dobbeltmoral.

Men selv en tappt sak i Høyesterett vil kunne ha en viktig politisk funksjon, slik eksempelvis Altasaken hadde når det gjelder annerkjennelse av samiske rettigheter. Men jeg mener altså at saken bør vinnes, og at en felende dom mot Staten vil kunne bli et viktig grensemerke i energipolitikken.

I et blogginnlegg på Norsk Klimastiftelses nettsider anklager du dagens ungdomspolitikere for å svikte sin egen og kommende generasjoner. Ungdomspolitikere, særlig fra Høyre og FrP, fremstår som «dresserte pudler i klimadebatten», skriver du. Har du fått noen respons?

Jeg registrerer at bloggen, og utsagnet mitt, har fått stor oppmerksomhet. Som et samfunnsengasjert menneske gir jeg uttrykk for mitt personlige syn. Mitt hovedpunkt er at det eksisterer en dyp og grunnleggende interessekonflikt mellom de som styrer samfunnsutviklingen i dag, og våre etterkommere, representert ved dagens unge. De vil få konsekvensene av denne politikken midt i fanget. Jeg mener veldig sterkt at ungdomspolitikere, særlig fra Høyre og FrP, svikter sin egen generasjon ved ikke å ta et oppgjør med denne politikken. Erttertiden kommer til å felle en hard dom over dagens politikere.

Navn: Pål W. Lorentzen, 76 år
Tittel: Høyesterettsadvokat i Advokatfirmaet Erland, Verling & CO
Bosted/opprinnelsessted: Bergen
Sivilstatus: Gift, to døtre, fem barnebarn

Det siste tiåret har Pål W. Lorentzen jobbet mye med menneskerettigheter og ytringsfrihetsspørsmål. – Men å gå i retten, det er mitt egentlige metier, sier han. Foto: Aina J. Rønning

Når startet ditt eget miljøengasjement, og hva utløste det?

Jeg har hatt et engasjement lenge, og var med i kampen om Aurlandsdalen i 1969. Etter at Norsk Klimastiftelse ble etablert i 2010 har det tatt av, og etter at jeg forlot et stort advokatfirma. Det er ikke så enkelt å mene så spenstig om ting i et stort forretningsadvokatfirma.

Hva synes du om årets valgkamp?

Jeg synes svært lite om den. Jeg merker meg at de store partiene med flid forsøker å unngå å debattere de vanskelige og uunngåelige spørsmålene i samtiden, som klimaspørsmål.

Hva synes du om utviklingen i advokatbransjen som har skjedd i løpet av de årene du har praktisert?

Jeg vil beskrive utviklingen som formidabel. Den er gått fra et mer generalistisk faglig ståsted til sterk spesialisering, man kan kanskje også si fragmentering. For min egen del har jeg alltid vært avhengig av det generalistiske ståsted, og sett dette som en fordel, blant annet fordi også dommere er generalister. Så mener jeg at advokaterne klart er blitt mer profesjonelle, som jo er et positivt trekk. I tillegg er de blitt mer kommersielle, det kan være både positivt og negativt.

Ett trekk som jeg mener er negativt, er at advokatstanden nå legger seg tettere opp mot klientene og identifiserer

seg sterkere med deres interesser for å kunne holde på dem. Det mener jeg har gått ut over standens og yrkets uavhengighet, og ser på det som et sterkt minus. Jeg er overrasket over at dette ikke er blitt debattert i sterkere grad.

Du er egentlig pensjonist, men er stadig å se i media. Tar du fortsatt ordinære advokatoppdrag, og hva slags saker jobber du da med?

Jeg er ikke pensjonist, jeg er i full aktivitet. Jeg tar de sakene som jeg synes er prinsipielt interessante, kombinert med saker innenfor andre interessefelt, som nærings- eller kulturlivet. Jeg er for tiden styreleder i Hordaland teater, i Cornerteateret, i Edvard Grieg Kor og i en teaterorganisasjon.

Du er så erfaren og kunnskapsrik at noen mener at du kan virke litt «skummel». Synes du selv at det er grunn til å frykte deg på noen måte? Det er litt vanskelig å svare på. Jeg innser at det enkelte ganger oppstår et «trøkk» i saker som jeg er i. Det kan tenkes at dette «trøkket» også merkes hos motparten. Jeg blir engasjert i sakene mine, men prøver jo å være rimelig.

Beskriv en vanlig arbeidsdag:

Den begynner med en halvannen times vandring fra Ytre Sandviken frem til kontoret på Nordnes, den turen går jeg

i all slags vær. På vandringen går jeg gjennom dagens utfordringer og mål, så de fleste løsninger ligger klar på harddisken når jeg begynner på kontoret. Så har jeg da en lunsj med hyggelige kolleger og sekretærer og har møter ute på byen eller kontoret gjennom dagen, og sånn i halv fire–fire–tiden vender jeg nesen hjemover, også da gjerne til fots, hvis været ikke er for elendig.

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Jeg har møtt mange glitrende advokater opp gjennom årene, men innser at mange nye generasjoner er kommet til som jeg ikke kjenner. Så det er litt urimelig å heise opp et bestemt navn, men jeg kan kanskje si at jeg for tiden har et nært og godt samarbeid med Cato Schiøtz, som jeg har stor respekt for.

Hva er ditt morgenritual?

Det er å ha en lang god samtale med min livsledsager og gode rådgiver, min kone Helga, den kan gjerne ta en time eller halvannen. Da drøftes alle mulige tema, fra dagens utfordringer til de mer filosofiske spørsmål. Vi har begge den innstillingen at vi ser hver dag som en ny mulighet som vi er takknemlige for å få med oss.

Er du aktiv i sosiale medier?

Nei.

Hvilke TV-serier følger du med på?

I sommer fant vi nede i en gammel kiste en haug med gamle filmer med detektiven Morse, så sommeren har gått med til dem.

Hver måned fremover vil vi presentere en advokat som har gjort seg bemerket. Tips redaksjonen om aktuelle advokater. Skriv til nina@advokatbladet.no

Taushetsplikt vs. skattekontroll

Wikborg Rein-advokat Kaare Andreas Schetelig (bildet) og Schjødt-advokat Cecilie Amdahl har begge fått plass i et nytt utvalg som skal utrede skatterådgiveres opplysnings- og taushetsplikt.

Det regjeringsoppnevnte utvalgets mandat er å vurdere balansegangen mellom Skatteetatens behov for kontrollopplysninger, og skatterådgiveres behov for klient-konfidensialitet.

Balansegangen er vanskelig, sier finansminister Siv Jensen i en pressemelding om oppnevnelsen.

– På den ene siden er advokaters taushetsplikt en sentral rettssikkerhetsgaranti som sikrer fri og fortrolig dialog mellom advokat og deres klienter. Samtidig skal Skatteetaten fastsette riktig skatt til rett tid, sikre skattefundamentet og bekjempe skatteomgåelse, sier Jensen.

Utvalget ledes av BI-professor Morten Kinander.

Sex-trakassering i Big Law

Alle tegn tyder på at kvinner fortsatt i stor skala blir gjenstand for uønsket seksuell oppmerksomhet i store, amerikanske advokatfirmaer, mener jussprofessor Joanna Grossman ved Southern Methodist University, som i Harvard Business Review har gitt kvinner råd om hvordan de skal få bukt med problemet. «I studier av advokatfirmaer, så sier to tredeler av kvinnene at de enten har erfart eller vært vitne til trakassering», sier Grossman til The American Lawyer.

At offentligheten ikke kjenner til flere saker, skyldes at de blir løst ved mekling, eller at kvinnen ikke går ut med dem, mener hun. Grossman anbefaler å journalføre hendelsene, og fortelle om dem til betrodd venner og familie, men minner samtidig om at diskrimineringssaker fra arbeidslivet har den laveste vinnerandelen av alle sivile saker.

Kultur-utveksling

Advokatforeningen fikk før sommerferien besøk av en kinesisk delegasjon bestående av ledelsen ved det såkalte Hovedkontoret for offentlig sikkerhet i Beijing, samt justis-

politikere fra Beijing og redaktøren for den kinesiske advokatforeningens tidsskrift.

Nestleder i hovedstyret, Pål Behrens, holdt en presentasjon om Advokatfore-

ningen og foreningens arbeid. Kineserne lurte blant annet på hvordan man får advokatbevilling i vårt land, og stilte mange ulike spørsmål om advokatvirksomhet.

Fra Advokatforeningen stilte Merete Smith, Pål Behrens, Lars Christian Engen, nestleder i Oslo krets og advokatfullmektig Elise Wedel-Jarlsberg.

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Olaf Rønning fortalte kineserne om frivillige rettshjelpstiltak i Norge, blant annet Jussbuss og Gatejuristen. Foto: Privat

Flere skal få tilgang på advokat

Forsker Olaf Halvorsen Rønning har bidratt i gruppe som skal hjelpe kinesiske myndigheter å bedre rettssikkerheten i landet.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Olaf Halvorsen Rønning er stipendiat ved Det juridiske fakultet i Oslo. Han har i sommer vært i Kina, hvor det pågår en storstilt reform av rettshjelpsordningene.

EUs Access to Justice-prosjekt har blant annet lagt til rette for politikk-utviklings-møter hvor europeiske forskere, deriblant Rønning, har møtt fagfolk og politisk ledelse i Kina for å diskutere og komme med innspill i arbeidet.

Den kinesiske rettshjelpslovgivningen gir ganske omfattende rettigheter i sivile saker, men utfordringene er å få dette gjennomført i praksis. Juristmangelen er utbredt i Kina, og det er hvert problem med kvaliteten på bistanden som gis. Forskjellen mellom by og land er stor, forteller Rønning.

– I de største byene er det ganske mange advokater, mens det i enkelte provinser nærmest ikke finnes noen jurister.

I straffesaker er lovgivningen mindre utviklet. Som et del av reformen iverksettes et pilotprosjekt skal gis tilgang til advokatbistand i alle varetektsfengsler, og gjennom hele straffesaken, påpeker Rønning. Målet er at dette skal utvides til å gjelde hele Kina, hvis erfaringene fra prosjektet er gode.

SVAKT RETTSSYSTEM

For å nå målet, må man utdanne flere jurister og sikre

kvaliteten på rettshjelpstjenestene, sier Rønning.

– Det er givende å få lov til å være med på et slikt prosjekt og møte politikere på et så høyt nivå. Vi møtte blant annet rettshjelpsavdelingen i det kinesiske justisdepartementet.

På møtene i Kina fortalte han om erfaringer fra Norge, og pekte blant annet på vellykkede sivilsamfunnsorganisasjoner som JussBuss og Gatejuristen.

– STOR GJENNOMFØRINGSKRAFT

Han ble positivt overrasket over hvor åpne og positive kinesiske myndigheter er til å fornye systemet, samtidig

som de ikke la skjul på at det er flere utfordringer.

– Kina har et ganske godt utviklet rettshjelpssystem i sivile saker, trolig bedre enn i Norge, men har slitt med kapasiteten og kvaliteten, sier Olaf Rønning.

– Så lenge det er høy grad av politisk vilje, virker det som om gjennomføringskraften er stor. De vil bygge kapasitet, heve kvaliteten, og å gjøre rettshjelp mer tilgjengelig. De vil prøve ulike modeller, og så evaluere og iverksette tiltak i større og større skala.

Likevel er det ifølge Rønning flere utfordringer knyttet til reformen.

– Reformen som vil sikre mange flere tilgang til advokat, men har mindre fokus på uavhengighet enn det vi kjenner fra Europa. Dilemmaet er også at kvalitetskontrollen kan misbrukes for å luke ut advokater myndighetene er misfornøyd med.

Kuttet 1,3 mill i salæret

Den svenske advokaten Amanda Hikes, som forsvarte seksbarnsmoren Johanna Möller (42), Arboga-kvinnen som sammen med sin 19 år gamle kjæreste drepte sin far og forsøkte å drepe sin mor, har fått redusert sitt salær med over 1,3 millioner svenske kroner, skriver Expressen. Möller ble også dømt for å ha drept sin tidligere ektemann ved drukning.

Hikes salærkrav lød på 4.686.626 svenske kroner for 1745 timers arbeid med saken.

Västmanlands tingrett godtok timeantallet, men ville ikke akseptere advokatens krav om helgetillegg med forhøyet timesats, og satte derfor ned salæret til 3.327.270 kroner.

– Jeg får betalt for de timene jeg har søkt om honorar for, men jeg mener det blir feil at jeg ikke er blitt innvilget helgesats og forhøyet salær, sier Hikes til Expressen.

Svensk salærsats er 1342 kroner pr. time. Hikes ba om 1825 kroner pr. time for timene hun hadde jobbet i helgene.

– Ved særskilte omstendigheter kan man begjære høyere sats enn normalt, som tingretten så må ta stilling til, sier leder Bengt Ivarsson i Sveriges Advokatsamfund til Expressen.

Vil ha mer innsyn

Norsk journalistlag (NJ) vil ha større offentlighet i straffesaksjeden. I sin høringsuttalelse til ny straffeprosesslov skriver NJ at det er tungtveiende grunner til at offentlighetsprinsippet også må gjelde politiets og påtalemyndighetens virksomhet. NJ vil ha en egen innsynsbestemmelse for mediene i straffesaker, og beklager at forslaget til ny straffeprosesslov ikke foreslår å gi allmennheten innsynsrett i anmeldelser. NJ ber også om et sterkere kildevern enn straffeprosesslovutvalget foreslår: «NJs erfaring er dessverre at kildevernet er under press. Et eksempel på dette er åpningen for større bruk av politiets skjulte tvangsmidler. (...) Journalisters informasjonskanaler vil kunne tørke ut, og medienes demokratiske samfunnsrolle undergraves», heter det i uttalelsen.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Kristoffer Larsen Rognvik,
Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, BERGEN

Henrik Boehlke,
Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Awonligae Amidu, Advokat Leif Strøm, TRONDHEIM
Camilla Andreassen, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Matias Apelsest, Kluge Advokatfirma AS, OSLO
Caroline Asphaug, Advokatfirmaet Baadstø AS, SANDNESSJØEN
Bjørn Bakko, Advokatfirmaet Duesund AS, DRAMMEN
Nora Hansen Balteskard, Advokathuset Lofoten, SVOLVÆR
Morten Borge, Deloitte Advokatfirma AS, TØNSBERG
Farid Bouras, Advokatfirmaet Flod AS, OSLO
Bo Bringsverd, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Anders Lafton Briskodden, Advokatfirma Olafsen AS, DRAMMEN
Trond Buberg, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Karoline Klareng Dale, Advokatfirma Sølverud AS, DRAMMEN
Are Haugen Einum, Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS, SKJETTEN
Fredrik Odd Haanes, Advokatfirmaet KPU DA, OSLO
Marie Berggren Hagberg, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Kaja Regine Kroknes Harms, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Marte Sofie Hatling, Advokatfirmaet Ejuris AS, LEKNES
Per Bjørnar Fjeld Hegelstad, Advokatfirmaet Hasle AS, TØNSBERG
Camilla Rikstad Jacobsen, Advokatfirmaet Høivang, SANDEFJORD
Clemens Kerle, Kluge Advokatfirma AS, OSLO
Markus Kjelløkken, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO
Pia Klafstad, Ro Sommernes Advokatfirma DA, OSLO
Erik Matias L'Abée-Lund, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Hege Gundersen Lee, Kjærevik & Co, Advokatfirma AS, BERGEN
Maja Lindgren, Advokatfirmaet Grette DA, OSLO
Maren Lome, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO
Ann-Kristin Midtskog, Advokatfirmaet Strandenæs AS, OSLO
Ingvild Nordhaug, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO
Gro Nystuen, Advokatfirmaet Røed AS, HOLMESTRAND
Turid Oma, Tandberg Innovation AS, OSLO
Svein Erik Ramsøy, Sørensen Advokater AS, OSLO

Kristoffer Dons Brøndbo,
Advokatfirmaet Rekve Pleym & Co DA, TROMSØ

Berit Bye Rinnan, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO
Aleksander Sandtrøen, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, OSLO
Teresa Sermak, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO
Henriette Skaar, Advokatconsult, BERGEN
Victoria Skytte, Advokatfirmaet Legalis AS, OSLO
Maren Sundt, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO
Josefine Mathilde Høeg Sørensen, Sørensen Advokater AS, OSLO
Paul Jonas Tjersland, Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS, OSLO
Lars Mathias Undheim, Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS, OSLO
Mads Forfang Vedeld, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Eirik Wigenstad, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Fullmektig hos bedriftsadvokat
Sindre Frøyshov, HELP Forsikring AS, OSLO
Kathrine Iversen, Livsforsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS, BERGEN
Aina Beate Kallak, Finans2 AS, OSLO
Kristoffer Seime, DNB Bank ASA, OSLO
Carina Schack Stureson, Finans2 AS, OSLO
Organisasjonsadvokat
Hanne Karen Landbø, Norsk Sykepleierforbund, OSLO
Terje Hernes Pettersen, Norsk Sjømannsforbund, OSLO
Privatpraktiserende advokater
Tone Hostvedt Aarthun, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Musharraf Ashraf, Advokatfirma Suleiman & Co, OSLO
Pernille Engelstad Nordberg, Advokatfirmaet Ræder AS, OSLO

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Anders Teigen Bakke, Norsk Hydro ASA, OSLO
Hallvar Hyldbakk, Onsagers AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Guro Vådal, Visma AS, OSLO

Offentlig ansatt advokat

Ingebjørg Kiil, Forbrukerrådet, OSLO

Organisasjonsadvokat

Sunniva Steffensrud, Hovedorganisasjonen Virke, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Kai Terje Dretvik, Advokatfirma Dretvik, OVERHALLA
Camilla Flandorfer, Advokatfirmaet Unneland AS, OSLO
Kristian Fredheim, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Caroline Heien Gjelsten, Advokatfirmaet Frøysaa & Bjørkgård AS, LYSAKER
Peter Hallsteinsen, Kluge Advokatfirma AS, OSLO
Tarjei Hugaas, Advokathuset Helgeland DA, MOSJØEN
Thomas Keiserud, Advokatfirmaet Hjort DA, OSLO
Ole Tobias Stensby Kjølleberg, Advokatfirmaet Sylte, KRISTIANSAND S
Lene Elisabeth Ravnevand, Advokatfirmaet Legalis AS, OSLO
Ranveig Tufte, Advokatfirmaet Thallaug ANS, LILLEHAMMER

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Per Sandvik, HOSLE

Ola Petter Tandstad, DRØBAK

Nils Geir Vestvik, STAVANGER

50 år siden

KONTORER FOR ADVOKATER I OSLO

Etter foranledning av et medlem har styret i Oslo krets drøftet om det fra kretsens side bør tas noe initiativ for å undersøke muligheten av å få reist et kontorbygg for advokater.

Ved reisningen av et bygg vil man antagelig med et fornuftig opplegg kunne spare meget for den enkelte, eksempelvis ved felles bibliotek, møterom, sentralbord, budtjeneste m.v. Dessuten vil man på felles basis ha mulighet for å anskaffe mer hensiktsmessig kontorutstyr, eksempelvis fotokopimaskiner, sten-silmaskiner, bokholderimaskiner m.v.

Kretsstyret vil gjerne formidle kontakt med eventuelt interesserte advokater. Av hensyn til det videre arbeid med saken oppfordres interesserte medlemmer om å sende noen ord til sekretariatet.

LØPENDE ORIENTERING OM FELLESMARKEDETS RETTS-PROBLEMER

Under behandlingen av Hovedstyrets budsjett på representantskapsmøtet i Trondheim ble dette spørsmål reist av advokat Ditlef Martens.

Formannen meddelte at han hadde snakket med professor Carsten Smith som hadde opplyst at det var mulig at

Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort slutter som partner i SANDS.

Hjort har vært partner ved firmaets Tromsøkontor siden januar 2016.

– Det ligger ingen dramatik i dette. Jeg har rett og slett kommet til at det er vanskelig å forene alle mine verv og aktiviteter med å være en rendyrket forretningsadvokat, sier Jens Johan Hjort.

Hjort går tilbake til jobben han hadde før han ble ordfører, som advokat i Rekve Pleym, som er Nord-Norges største advokatfirma.

Hjort har en rekke verv: Han er styreleder i Festspillene i Nord-

Norge, han sitter i Fotballforbundets etiske råd, i bedriftsforbundsringen i oljeselskapet Aker BP, og er vara i Kringkastingsrådet.

– I tillegg skriver jeg litt, og har en politiker i magen, sier Hjort.

– Advokatforeningen er blitt veldig kulturell, med generalsekretær Merete Smith som ny styreleder på Nationaltheatret, og du som styreleder av Festspillene i Nord-Norge?

– Ha ha, det kan du si, men jeg synes det kler Advokatforeningen. Vi bør også kjenne kulturen, og forstå hvor viktig den er for utviklingen av samfunnet.

– Det er kanskje morsommere enn å være forretningsadvokat?

– Jeg er jo skrudd sammen slik at jeg synes det er spennende med likt og ulikt.

Universitetet ville ofre Fellesmarkedets rettsproblemer oppmerksomhet.

Hovedstyret besluttet å utsette saken til det er avklart hvorvidt Universitetet kan komme inn i bildet. Formannen og generalsekretæren fikk fullmakt til å treffe avtale med professor Smith med tanke på å få i stand en ordning slik at foreningens medlemmer kan holdes orientert om utviklingen av Fellesmarkedets rett.

Norsk Advokatblad nr. 9, 1967

HAKKUM TINGHUS med advokat Arvid Anke

Advokat Nils Kristian Bjørke Sveaas har sluttet i NHO Arbeidsrett i Oslo, og begynt i Advokatfirma Tofte i Kristiansand.

Advokat Per Anders Engelsen har sluttet i Stamnæs Engelsen Advokatfirma i Trondheim, og trådt inn som partner i Pretor Advokat i Trondheim.

Advokat Inger Marie Fevang har sluttet i Advokatfelleskapet SWAN på Billingstad, og begynt i Lexit Advokat i Asker.

Advokat Unni Fries har sluttet i Advokatfirmaet Staff i Oslo, og begynt hos Advokat Henjum i Oslo.

Advokat Lene Elisabeth Ravnevand har sluttet i DNB Forsikring i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Legalis i Oslo.

Advokat Christina Tømmerdal Wang har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet CLP i Oslo.

Advokat Tonje Thue Width har sluttet i NHO Luftfart i Oslo, og begynt i NHO Service i Oslo.

Advokat Finn Håkon Jørstad har startet opp Advokatfirmaet Jørstad i Harstad.

Advokat Alexander Frostad har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Hjort i Oslo.

Advokat Thomas Ostermann har sluttet i Advokatfirmaet Gunnheim i Oslo, og begynt i Akademikerforbundet i Oslo.

Advokat Cecilia Orheim har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt i Oslo, og trådt inn som assosiert partner i Simonsen Vogt Wiig i Oslo.

Advokat Kim Fredrik Torneus har sluttet i Protector Forsikring i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Torneus i Oslo.

Advokat Carina Therese Støvland Wold har sluttet i Advokatfirmaet Saar i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet CW i Oslo.

Advokat Morten Bryn har begynt i Codex Advokat i Oslo.

Advokat Hanne Mæland har sluttet i Stavangeradvokatene Forsell, Helgevold, Fjeld, Kroken, Kyllø og Spannow i Stavanger, og begynt i Advokatfirma Mæland i Stavanger.

Advokat Vilde Hannevik Lien har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma i Oslo, og begynt i Arntzen de Besche Advokatfirma i Oslo.

Advokat Kjetil Westby Ranum har sluttet i Gram, Hambro & Garman Advokatfirma i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig i Oslo.

Advokat Marianne Brockmann Bugge har sluttet i Advokatfirmaet Harboe & Co i Oslo, og trådt inn som partner i RSM Norge i Oslo.

Advokat Jeanette Østby har sluttet i Svensson Nøkleby Advokatfirma i Drammen, og begynt i Fulford Pettersen & Co Advokatfirma i Drammen.

Advokat Cathrin Wedul Sæter har sluttet i Deloitte Advokatfirma i Stavanger, og startet virksomheten Cathrin Wedul Sæter i kontorfellesskapet Stavangeradvokatene.

Advokat Herman Valen har trådt inn som partner i Advokatfirmaet Mageli i Oslo.

Advokat Camilla Pernille Kvaksrud har sluttet i Lund & Co Advokatfirma, og startet opp Mjøsadvokat på Gjøvik – som er en del av kontorfellesskapet Advokatene Gefle, Eid, Stenseth, Fremstad og Strand.

SE JOBB-BYTTET PÅ NETT

Nå publiseres også jobb-byttene fra Nytt om navn-spalten på nett på Advokatforeningens egen stillingsportal Advokatjobb.no. Der finner du ledige jobber i bransjen, samt traineestillinger.

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 18. september.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

Erlend Wessel Carlsen var frem til utgangen av 2016 redaksjons-sjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008–2016. I dag jobber han som kommunikasjons-sjef i snusprodusenten Swedish Match Norge.

Overganger i advokatbransjen:

Silly season uten schwung

Mens idrettsverdenen rystes av den ene monsterovergangen etter den andre, er det stille før stormen i forretningsadvokatbransjen.

Milliardene har sittet løst i idrettsverdenen i sommer, og den ene stjerne-spilleren etter den andre har satt navnetrekket sitt på kontrakter som gjør dem til milliardærer på få år. Overgangsmarkedet – som har fått tilnavnet «silly season» – har nådd nye høyder denne sommeren. Det samme kan ikke sies om advokatmarkedet.

2017 er blitt mellomåret jeg ikke trodde vi skulle få.

Da Simonsen og Vogt & Wiig slo sine hoder sammen i 2013, spådde man fusjonsgalopp i advokatbransjen.

Da Michelet & Co startet utbryter-trenden i 2015, var det flere som fulgte etter, med Glittertind, DSA og Fend som noen av eksemplene. Men akkurat da selskapene begynte å frykte at de var neste offer for at stjerneadvokater eller hele grupper skulle bryte ut, så det stopp.

2016 var overgangsåret med stor o i advokatbransjen. Drevet av Sands og DLA Piper, som hentet over 20 partnere til sammen, men en rekke andre

– mer eller mindre overraskende – overganger fant sted.

Ryktemakerne i advokatbransjen er i 2017 avspist med fattige fire overganger av en viss størrelse det seneste året:

En av bransjens beste innen energi, skal man tro de ulike karingene, **Jon Rabben**, har gått fra Wikborg Rein til Wiersholm

Klaus Henrik Wiese-Hansen, som tok sin første topplassering i Finansavisens advokatundersøkelse i år, har gått fra Sands til Schjødt. Dermed får tidligere Steenstrup Stordrange nok en gang smake baksiden av medaljen av å stikke seg ut, nemlig at deres stjerneadvokater blir snappet opp av større firmaer med større klienter – og lønningspose.

Sands fortsatte overgangsbomanzaen et stykke ut i 2017 også, da de hentet **Oddbjørn Slinning** og **Sverre Tysland** fra henholdsvis Wikborg Rein og Selmer.

Hverken BA-HR, Thommessen eller Wikborg Rein har hanket inn en eneste partner i år, mens Schjødt og Wiersholm kun har hentet én. Visse bevegelser har det naturligvis vært, men summa samarium så har det vært labert.

HVA VENTER VI PÅ NÅ?

LinkedIn og andre fora er fulle av spekulasjoner om hva som skal «rock the boat». Hvilken revolusjon ligger nærmest, og kan trigge nye overganger og omveltninger?

Internettadvokaten? Nja. Foreløpig er det en stor hype. Skal angivelig ta bort alt som finnes av smør og brødjus. Men husk at Norge er et lite land med et lite marked, som teknologiskapene neppe vil kaste seg over. Tjenester som Apples betalingsløsning Apple Pay ville absolutt fått ben å gå på her til lands, men vi er for små, og blir ikke prioritert. Forretningsadvokatene

blir neppe de første som rammes om dette kommer.

Utlendingene kommer! Det er forsøkt, med mageplask som utfall. Trolig kan man gjemme seg bak at Norge er for små også her.

Revisorene kommer! Det er blitt ropt høyt om dette i flere år, og «big four» har prøvd å rekruttere klokt for å kunne overta mer av matfatet til de tradisjonelle advokatfirmaene. Mulig de har kare seg til noen ekstra andeler, men det er ikke all verden.

De mellomstore kollapser. Et stadig tilbakevendende emne som dukker opp om man snakker med de store eller små firmaene. Argumentene og analysene, knyttet til at det er vrient å være midt mellom de fem største og nisjefirmaene, er gode de, men lite er skjedd, og de mellomstore firmaene har bevist at de har livets rett, selv om svingningene kanskje er noe større sammenlignet med bransjen.

Kvinnene kommer. Dette temaet tok jeg for meg sist jeg figurerte i denne spalten. Da tok jeg til orde for at det var mye prat og lite handling, og at man kanskje skulle titte litt mer bak tallene for man utbasunerte sine argumenter i debatten. Den kommentaren fikk – etter mitt skjønn – overraskende liten oppmerksomhet, hverken den ene eller andre veien. Om det er slik at den som tier samtykker, så er dette neppe den neste bølgen.

I tillegg kommer andre mindre utfordringer og nyvinninger som vil både øke og redusere behovet for juridiske tjenester. Om jeg blir bedt om å titte inn i krystallkulen, så tipper jeg at strukturen kommer til å være overraskende lik i advokatbransjen også i overskuelig fremtid, selv om jeg gjerne hadde sett litt mer action.

Advokat Henning Solheim har sluttet i Advokatfirmaet Hjort i Oslo, og begynt i Standard Norge i Oslo.

Advokatfullmektig Eirik Bang Pedersen har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet PwC i Tromsø.

Advokat-treff i sør

Aust-Agder krets holdt mottagelse under Arendalsuka for egne og tilreisende advokater.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Et tyvetalls advokater kom sammen i lokalene til Advokatfirma Haakstad & Co, midt på Torvet i sørlandsbyen.

Tilstede var også Jens Johan Hjort og Merete Smith, henholdsvis leder og

ARRANGØRENE: Fra venstre Ole Magnus Heimvik, Kari-Esther Selvaag Høgevold og Per-Jakob Haakstad.

generalsekretær i Advokatforeningen. Hjort fikk overrakt en kopi av konkursbegjæringen til Arendal Privatbank, en bank som gikk overende i det berømte Arendals-krakket i 1886.

– Før krakket var Arendal en stor næringsaktør i Norge, og hadde flere seilskuter enn Christiania. Men en lur- ing som het Herlofson hadde over flere år gjort underslag og rotet med bøkene. På et tidspunkt hadde han og broren en gjeld som tilsvarte 12 milli- arder 2012-kroner, fortalte leder av kretsen, Per-Jakob Haakstad.

Herlofsons handlinger førte til at banken gikk konkurs, og til det påfølgende krakket.

– Vi får håpe på en ny storhetstid for Arendal, vi har i hvert fall Arendalsuka, sa Haakstad, og overleverte begjærin- gen til Hjort.

STEDET Å VÆRE: Arendalsuka er som et lite eventyr, mente Hjort. Her med fra v. Dag Erik Rasmussen fra Wikborg Rein, Marte Svarstad Brodtkorb, leder i Oslo krets, og Preben Vangen Myrdal fra Arendal.

ANNONSER

Beregningsbistand for erstatningskrav ved bruk av Compensatio

Advokat Tor Erik Hjertøy tilbyr beregningstjeneste av erstatningskrav i personskadesaker.

Tjenesten kan brukes for å utforme et svar eller som en kontroll av mottatt tilbud/krav. Du sender forutsetningene med post eller epost, og du vil få personlig oppfølging og motta fullstendig utmålingsdokumentasjon med utskrifter fra Compensatio.

Hjertøy har over 15 års erfaring fra Trafikksforsikringsforeningen og Yrkesskadeforsikringsforeningen 1979-1994, og deretter egen advokatvirksomhet i 22 år.

C. J. Hambros plass 5, 0164 Oslo

Telefon: 22 33 69 50
Mobil: 908 26 883
E-post: torerik@advokathjertoy.no
www: http://advokathjertoy.no

ANNONSER

Kindem & Co Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder, med hovedvekt på straffesaker og familie- og barnevernrett.

Vi har ledig kontorplass til

ADVOKATER

Du/dere kan gjerne være i etableringsfasen. Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen. Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinger i nyrenovert Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med advokat Elise Stilloff tlf. 92 09 61 55 hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål. Søknad med CV sendes es@kindemco.no snarest.

Knut Lindboe, Gunn-Mari Kjølberg, Wenche Andreassen, Lars Leversen
Solveig Ekeberg, Trygve W. Nodeland, Kari Paulsrud, Petter N. Sterud, Asle Hesla
Cecilie Haneborg, Stein Guldbakke, Elisabeth S. Brodtkorb, Olav Ramel Haaland
Mathias Røed, Elise Stilloff, Carl K. Rieber-Mohn, Kristina Almestad, Hanne Plathe Maartmann

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

VÅRE PARTNERE PÅ ADVOKATJOBB.NO

STILLINGSANNONSER

Advokat(-er) søkes

Vi har lyst til å ansette en eller et par flinke advokater med de rette holdninger og erfaring, samt kompetanse innen særlig strafferett og -prosess. Egen portefølje vil være en fordel. Også andre tilknytningsformer kan være av interesse.

Advokatfirmaet Staff er et mindre advokatfirma med særlig kompetanse innen strafferett, men vi yder også bistand innen en rekke andre retts- områder, slik som bl.a. barnevern, forvaltningsrett, arbeidsrett mm. Firmaet består for tiden av 10 dedikerte medarbeidere med høy integritet og fokus på sterk faglig forankring og ivaretagelse av den enkelte klient. Vi har et hyggelig miljø, og holder til i lyse og tidsmessige lokaler midt i smørøyet.

Henvendelser kan rettes kontorsjef Katrine Sanne eller dgl. leder Trygve Staff. Søknad bes sendt pr. epost til katrine.sanne@advokat-staff.no.

STAFF.
ADVOKATFIRMAET

HALLINGDAL TINGRETT

LEDIG VERV SOM FAST FORSVARAR OG LEDIGE VERV SOM FASTE BISTANDSADVOKATAR VED BUSKERUD LAGSOKN OG HALLINGDAL TINGRETT

Det skal tilsetjast ein fast forsvavar og to faste bistandsadvokatar i ledige stillinger etter utgåtte åremål. Forsvararen og bistandsadvokaten som vert tilsette må vere budd på å ta oppdrag i begge rettsinstansar. Vervet er personlig gjeld på åremål i seks år, med mogeleg lenging for ei ny periode. I åremålsperioden gjeld ein oppseiingsfrist på tre månader. Øvre aldersgrense er 70 år.

Søknader med vitnemål og attestar skal sendast til Hallingdal tingrett, Allfarvegen 117, 3540 Nesbyen. Søknadsfristen er 1. september 2017.

Advokatforum er et av Norges best etablerte og største kontorfellesskap med 25 advokater. Vi har kontorer i Oslo. Advokatene har bred erfaring innen sivil- og offentlig rett og driver utstrakt prosedyre- virksomhet. Vi bistår privatpersoner, bedrifter og foreninger over hele landet. Vi har som felles mål å yte advokatbistand av høy kvalitet, og har utviklet solide fagmiljøer for å fremme dette.

For mer info, se
www.advokatforum.no

ADVOKATER

Advokatforum får ledige kontorplasser og søker etter omgjengelige kollegaer med god faglig forankring. Egen portefølje vil være en fordel, men ikke et absolutt krav.

Vi kan tilby:

- hyggelige kollegaer med høy kompetanse
- uformelt og godt sosialt miljø
- sentralt beliggende og representative lokaler i Grensen 12 B
- lave felleskostnader

Ta kontakt med:

Advokat Sven Knagenhjelm, sk@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 932 49 354.

Advokat Bengt Haadem Hoff, bhh@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 908 49 690

Advokat Liv Solveig Pettersen lsp@advokatforum.no
Tlf. 22 40 36 40 / 977 89 344

Advokatforum, Grensen 12 B, 0159 Oslo • tlf. 22 40 36 40 • www.advokatforum.no

ADVOKATPRAKSIS TIL SALGS

Mulighet for overtagelse av pene lyse lokaler sentralt på Stabekk med løpende oppdrag og driftsavtaler.

Etter 25 års advokatvirksomhet på Stabekk med variert praksis innenfor familie/arv/skifte og fast eiendoms rettsforhold, planlegger jeg nå å bli pensjonist.

Henvendelse:

Advokat Hilde Solberg Øydne, Gamle Drammensvei 44B, 1369 Stabekk.

Tlf. 67 11 10 00 – 900 64 510.

E-post: hilde@oydne.no

Stabekkadvokatene
Medlemmer av den Norske Advokatforening

Vi får ledige kontorplasser og søker etter omgjengelige kollegaer med egne porteføljer. Oslo Advokatfellesskap er et veletablert kontorfellesskap bestående av 20 advokater, med porteføljer innen de fleste rettsområder. Advokatfellesskapet vektlegger god faglig utveksling og et godt sosialt miljø.

Vi holder til i representative lokaler med rimelige felleskostnader, beliggende sentralt og med kort gangavstand til tinghuset.

Ta kontakt hvis du har spørsmål eller ønsker en uforpliktende samtale:

Advokat Karl Thomas Tvedt
990 26 625 / karl@advokattvedt.no.

Advokat Berit Jagmann 906 64 637 / berit@advokatjagmann.no.

Oslo Advokatfellesskap,
St. Olavsgt. 28, 0166 Oslo

BOKTIPSET

Navn og alder: HENRIK W. BÄRNHOLDT, 36 ÅR
Tittel: ADVOKAT
Arbeidssted: ADVOKATFIRMAET HELLAND INGEBRIGTSEN DA

HVILKEN BOK HAR GJORT STERKEST INNTRYKK PÅ DEG, OG HVORFOR?

Det er et vrient spørsmål – bøker kan treffe svært ulikt på ulike tidspunkt og stadier i livet. Bøker om de umenneskelige forholdene som «Nacht und Nebel»-fangene ble utsatt for i forholdsvis ukjente, konsentrasjonsleirer under andre verdenskrig, gjorde sterkt inntrykk i oppveksten.

NN-fangene var en hemmelig ordning, også internt i Tyskland, der man plasserte politiske fanger og motstandsfolk i enkelte konsentrasjonsleirer for at de skulle forsvinne for godt, enten ved at de måtte jobbe seg i hjel, i medisinske forsøk, eller ved ren henrettelse.

Min bestefar var NN-fange i flere slike leirer fra 1941 til 1945, men snakket aldri om dette til familien. Etter at han døde viste det seg at Forsvarsdepartementet tidligere hadde intervjuet ham, og familien fikk for første gang innsyn i forhistorien, dødsdommen og de umenneskelige hendelsene som fant sted i leirene. Dette gjorde at jeg oppsøkte litteratur om emnet, og det gjorde inntrykk. En av disse bøkene var «Natt og Tåke» av Kristian Ottosen, som omhandler konsentrasjonsleiren Natzweiler.

HVORDAN VELGER DU LESESTOFF?

Når jeg skal sette meg ned med en bok for å slappe av, er målet å finne noe som gjør at jeg distraheres fra innboks og to-do-lister, men det bør være interessant og samtidig nyttig. Jeg må erkjenne at jeg har en begrenset tålmodighet med ren fiksjon, og føler rett som det er at både jeg og forfatteren kaster bort tiden min hvis kvaliteten er «sååå». Derfor ender jeg som regel opp med å velge bøker jeg mener «holder seg» og som jeg kan lære noe av, enten det er biografier, populærvitenskapelige bøker eller bøker innen sjangrene historie, kunst, kultur, politikk og arkitektur. På den måten kan jeg lese, tenke og «drole» med god samvittighet.

Henrik W. Bärnholdt er oppvokst på Jevnaker. Verneplikt og studier førte ham til Oslo. Studerte løse emner i kunst- og arkitekturhistorie parallelt med jus. Har arbeidet med skatterett, forretningsjus og for staten i erstatningssaker tilknyttet helsevesenet. Ble nylig oppnevnt til leder av Nasjonal klagenemnd for opptak gjennom Samordna opptak. Arbeider nå mest med erstatningsrett, og har nylig flyttet tilbake til Jevnaker for å overta en slektseiendom som 15. generasjon. Opplever fortsatt abstinenser etter å ha bodd midt på Frogner de siste 16 årene. Vil bruke fritiden fremover i den nordlige delen av Nordmarka, og til utvikling av eiendommen. Er en ivrig ambassadør for å få flere i vennekreten til å bosette seg på landet. Gift i 2016.

HVIS DU SKAL KJØPE EN BOK TIL EN GOD VENN, HVILKEN VIL DU KJØPE?

Når noen får en bok av meg, er det enten fordi jeg tror den vil falle i smak hos den enkelte, eller fordi vi har hatt en diskusjon om bokens tema (og jeg mener diskusjonen ikke nødvendigvis er over). Er jeg i tvil, gir jeg nye bøker som kan byttes, men jeg synes det er både vel så hyggelig og mer personlig å gi en bok fra eget bibliotek. Jeg kommer rett som det er hjem med fulle poser fra antikvarier, så min bedre halvdel gråter ikke når jeg har lest en bok og ønsker å gi den videre.

HVILKEN ER DEN NESTE BOKEN DU SKAL LESE?

Jeg var i ferd med å avslutte «Sapiens – en kort historie om menneskeheten» av Yuval Noah Harari før hverdagen etter ferien kom – når den er avsluttet ligger Montefioris bok om Romanov-dynastiet og kaller på meg, men siden vi nettopp har flyttet ut på landet, ligger det to bøker enda lenger opp i bunken; Den ene er «Gjør det selv-boken» av Egede-Nissen og Knudsen, og den andre er Woxholths bok om håndverkstjenester. Etter å ha innhentet noen anbud mistenker jeg at den sistnevnte vil få mest oppmerksomhet.

KAN DU ANBEFALE EN FAGBOK?

I stedet for å anbefale en juridisk fagbok, er det fristende å anbefale Joseph E. Stiglitz bok «The price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future», der den tidligere Nobelprisvinneren i økonomi tar for seg den økende

misforholdet mellom inntekter/formuer i USA og konsekvensene det har for økonomien som helhet. Boken ble riktignok utgitt i 2012, men jeg hentet den ned igjen fra bokhyllen etter at Trump ble valgt til president. Hvis jeg allikevel skulle foreslå en god fagbok fra vår daglige virke må nesten bli Morten Kiehlands siste bok i erstatningsrett. Boken klarer å fremstille temaet så oversiktlig og samtidig så grundig som bare Kiehlend kan.

LESER DU E-BØKER?

Overhodet ikke. Jeg forstår at det er praktisk å forholde seg til én plattform og bare kunne laste ned alt man ønsker, men det er ikke for meg. Hverdagen foregår som regel foran en skjerm, så når jeg har fri foretrekker jeg en fysisk bok som man kan snuble over, spore opp, holde i, eller gi videre. Dessuten synes jeg at biblioteket som eget værelse har en helt egen sjarm, som et «medierom» aldri vil kunne konkurrere med «i min bok».

HVEM VIL DU UTFORDRE (OG LITT OM HVORFOR)?

Advokat Stian Finne Lange, partner i KCO advokater. I tillegg til å ha et skarpt vidd og være et oppkomme av gode historier, er han connoisseur på de bedre tingene i livet, og må kunne regnes som gourmet. Det er mye som skjer i livet hans for tiden, og han har kjøpt en fritidseiendom «in my neck of the woods». Det blir spennende å høre om han føler at han nå har mer eller mindre tid til lesing utenfor arbeidstiden.

Advokat overvåket av PST

Advokat Bent Endresen i advokatfirmaet EBT i Stavanger er blitt ulovlig overvåket av PST, skriver Stavanger Aftenblad.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD OG NINA SCHMIDT

Til NRK.no sier Endresen at han ikke aner hva PST har registrert på ham. «Men opplysningene er innhentet i en sammenheng, med et formål. Derfor nøler jeg ikke med å kalle det overvåking», sier han.

Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) har i et brev til Endresen opplyst at det har «kritisert PST for at opplysningene om deg ikke var merket på riktig måte».

Endresen har skrevet brev til justisminister Per-Willy Amundsen (FrP) der han «krever å få fullt innsyn i hvilke opplysninger som er blitt innhentet, i hvilken sammenheng og med hvilken begrunnelse», skriver Aftenbladet. Endresen vil forfølge saken i rettssystemet.

ANMELDTE KRIGSFORBRYTELSE

I 2009 anmeldte seks jurister, deriblant Endresen og hans kollega Kjell Brygfeld ved advokatfirmaet EBT og palestineren Loai Deeb fra Gaza, Israel for krigsforbrytelser etter invasjonen på Gaza.

Deeb, som har sittet i kommunestyret for Ap i Sola, bygget på kort tid opp menneskerettsorganisasjonen GNRD (Global Network for Rights and Development) her i Norge.

«Fra lokaler i Hillevåg hadde GNRD på svært kort tid bygget opp en stor og aktiv organisasjon med rundt 140 ansatte og filialer i flere land. De hadde også klart å oppnå lobbyrettigheter i EU og konsultativ status i FN», skriver Aftenbladet.

«Alt hadde skjedd ved hjelp av titalls millioner kroner som fra 2013 plutselig hadde begynt å strømme inn på kontoene til menneskerettsorganisasjonen og president Loai Deeb fra givere i De forente arabiske emirater. I løpet av et par år ble det overført 114 millioner kroner til GNRD», skriver bladet.

SIKTET FOR HVITVASKING

I mai 2015 aksjonerte Økokrim mot organisasjonen, og siktet GNRD og Deeb for hvitvasking. GNRD ble i fjor slått konkurs.

«Internasjonale medier har omtalt GNRD som alt fra en spionorganisasjon for palestinske selvstyremyndigheter til et redskap som har vært benyttet i en propagandakrig mellom myndighetene i Qatar og i De Forente arabiske emirater», skriver Aftenbladet.

Etter Økokrim-aksjonen, ble Deeb forsvart av Endresens kollega Kjell Brygfeld, mens partner Erik Torall forsvarte selve organisasjonen. Høsten 2015 fikk Endresen og hans to kolleger mistanke om at de ble overvåket, og kontaktet EOS-utvalget og ba dem undersøke dette nærmere. Etter flere runder, fikk Torall og Brygfeld i februar i år beskjed om at det ikke var oppdaget kritikkverdig forhold knyttet til dem, mens Endresen i mars fikk bekreftet at han var blitt overvåket.

«I mitt virke som advokat er dette ikke akseptabelt. Det er i tillegg et åpenbart brudd på menneskerettighetene», sier Endresen til Stavanger Aftenblad.

I april 2009 anmeldte de flere navngitte israelske ledere for krigsforbrytelser. Fra v. advokat Geir Høin, lege Mats Gilbert, palestineren Loai Deeb, advokatene Pål Hadler, Bent Endresen og Kjell M. Brygfeld. Foto: Marit Aschehøg

XORD

Formann	Penger	Tanke	Før	Konstitu-jone
Lag-dømme	Kroppsdel			
→				
Vaske-middel			Tall	
Gruppe			Union	
Bidra med			Euro-peisk	
→	Steg			
U-temmet	Melodi			Greit
→	Hodeplagg			
Smerte-skrik		Gjenlyd		
Språk		Rundgang		
→			§	Holden
Fugl	Jøkel			
→	Anmodet			
			Trendy	
Reise søksmål mot				

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningsordet til redaksjonen@advokatbladet.no innen 18. september. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i juni/juli er Petter Kvaal, Bærum. Vi gratulerer! Løsningsordet var ADVOKAT

Instagram Juridisk svømmeklubb

i Bergen kan åpenbart mer enn å konkurrere til havs – og sa seg godt fornøyd med å innta tredje plass i barcrawl! (bilde til høyre)

Fagdirektør **Anine Kierulf** ved Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter kastet seg inn i valgkampen, og postet et bilde av et innlegg i Dagens Næringsliv der lagdommer **Mats Stensrud** fra Frostating lagmannsrett påpekte at Stortingets krav om rettsmøte innen seks uker og avsagt dom fire uker deretter ikke er forenlig med underbemanningen i domstolene.

I gruppen Ingen rettssikkerhet uten rettshjelp postet advokat **Olle Nohlin** bilde fra en jobbreise med NSB.

Bergens-advokat **Anders Wyller** stilte spørsmål om hvor vidt skistjernen **Therese Johaug** kom til å anke den nylig avsatte dommen på 18 måneders utestengelse for brudd på dopingreglene. Han fikk raskt svar fra den liberale jusprofessoren **Hans Fredrik Marthinussen**, strafferettsadvokat og Høyre-mann **John Christian Elden**, og den pensjonerte lagdommeren **Hans Christian Hoff**.

Kim Gerds var oppgitt over utestengelsen av samme Johaug, mens Ro Sommernes-advokat **Niels Kristian Axelsen** mente ren idrett fordrer strenge regler – og at saken er blitt overdimensjonert.

Henrik@advokatbladet.no

Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram
@Advokatbladet

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG

Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2017

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.400
2/3 – 116 x 234	kr. 17.200
1/2 – 176 x 123	kr. 14.250
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.400
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.500

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.

Bilagspris: 4-sider løst, pris 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2017

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
10	21. september	4. oktober
11	26. oktober	8. november
12	30. november	13. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!

Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.

Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige årsavtaler!

1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!

Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

REDAKSJONSRAÐ

Jon Wessel-Aas (leder)
Gunhild Lærum
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Telefon: 481 63 444
Mobil: 482 28 776

ABONNEMENT

abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.

Priser abonnement per år:

Vanlig	670 kr
Studenter	350 kr
Advokatassistenter	375 kr
Utland	820 kr
Enkeltpublika	65 kr

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.

tips@advokatbladet.no

Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mette Håtvædt Tønsberg
mette.tonsberg@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no, Aurskog
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

ADVOKATFORENINGEN

CAVOUR

CANALI
CARLOS SANTOS
CAVOUR
CESARE ATTOLINI
COMMON PROJECTS
CROCKETT & JONES
DIEMME
EDWARD GREEN
PT05
MOORER
RING JACKET
ROTA

CAVOUR.CO

Åpner i slutten av september
i Vikaterrassen, Oslo

VIKATERRASSEN